

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

După rodnică vizită oficială în Canada

TOVARĂȘUL

NICOLAE CEAUȘESCU

ȘI TOVARĂȘA

ELENA CEAUȘESCU

S-AU ÎNTORS IERI

ÎN PATRIE

(reportaje în paginile 2—3)

Vis de vitejie, fală și mîndrie
Dulce Românie, asta ți-o doresc!

FOC CONTINUU ÎN INDUSTRIA PÎINII

(paginile 4—5)

O idee mare:

**MICRO
HIDROCENTRALA**

Din bătălia noastră pentru resurse, un reportaj Flacăra cu proiectanți, constructori și beneficiari pe șantierele unde prinde viață o importantă și semnificativă măsură pentru creșterea potențialului energetic al patriei

(paginile 6—8)

Pagini
de filozofie
românească

(pagina 14)

**CENACLUL
FLACĂRA
ÎN JUDEȚELE
SIBIU ȘI MUREȘ**

(pagina 17)

PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU

România și Canada pot aduce și în viitor o contribuție importantă la afirmarea politicii de pace, securitate și destindere, întărind continuu colaborarea lor atât pe plan bilateral, cât și pe arena mondială.

Din toastul președintelui
NICOLAE CEAUȘESCU
la dineul oficial oferit de guvernatorul
general al Canadei

ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, ÎN CANADA

Cu toate că țările noastre se află la mari distanțe geografice una de alta, pe continente diferite, avind totodată orinduirii sociale diferite, între România și Canada s-au statornicit și se dezvoltă continuu relații de prietenie și colaborare fructuoasă, de conlucrare activă, de stimă și prețuire reciproce. Încheierea a numeroase acorduri și înțelegeri a pus bazele unei largi cooperări, inclusiv în domeniul folosirii energiei nucleare în scopuri pașnice. Astfel, reactorul CANDU, pus la punct de specialiștii canadieni, va fi folosit și de România la centralele atomo-electrice în curs de construire. O contribuție de cea mai mare importanță la evoluția pozitivă a raporturilor româno-canadiene au adus-o întâlnirile și convorbirile la nivelul cel mai înalt între președintele Nicolae Ceaușescu și guvernatorul general al Canadei, Edward Richard Schreyer, care ne-a vizitat țara în 1982, între șeful statului român și primul ministru canadian. Pe aceeași linie se înscrie și vizita oficială făcută săptămîna aceasta în Canada de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația guvernatorului general al acestei țări, Jeanne Sauvé, și a primului ministru, Brian Mulroney.

În cadrul întrevederilor, al convorbirilor oficiale, în toașturile rostite, în celelalte documente ale vizitei, s-a subliniat cu satisfacție de ambele părți că raporturile dintre România și Canada, în primul rînd pe plan economic, au evoluat în ultimii ani pe o linie mereu ascendentă și s-a căzut de acord să se acționeze pentru ca aceste raporturi să cunoască o dezvoltare și mai puternică în anii următori. Pornind de la rezultatele bune obținute pînă acum, de la posibilitățile de care dispun economiile celor două țări, președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru Brian Mulroney au examinat o serie de căi și de modalități concrete menite să imprime un ritm și mai susținut conlucrării româno-canadiene, să asigure amplificarea și aprofundarea în continuare a colaborării reciproc avantajoase, creșterea și diversificarea schimburilor comerciale, extinderea pe bază de acorduri de lungă durată a cooperării economice, inclusiv sub formă de societăți mixte, atît în România și Canada, cît și în terțe țări. În același timp, a fost scoasă în evidență necesitatea intensificării legăturilor pe tărîmul științei și tehnicii și în alte domenii de activitate. A fost exprimată convingerea că dezvoltarea pe numeroase planuri a relațiilor dintre cele două țări corespunde dorinței și aspirațiilor de pace și progres ale popoarelor român și canadian, avînd totodată un rol pozitiv în viața internațională, în statornicirea unui climat trainic de încredere și colaborare între toate statele, indiferent de sistemul lor social-politic, în promovarea destinderii, încrederii și colaborării rodnice între națiuni, în soluționarea în interesul tuturor popoarelor a problemelor complexe ale contemporaneității.

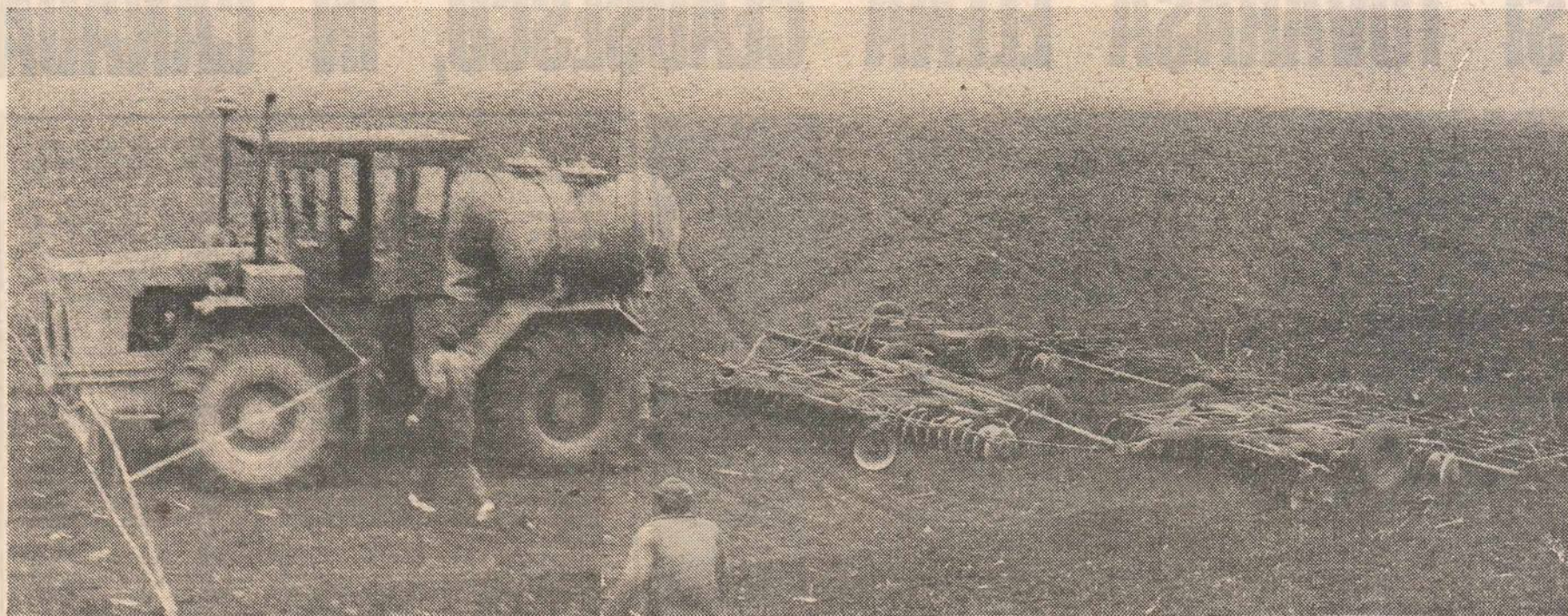
Abordîndu-se aspecte ale vieții internaționale, președintele Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția României cu privire la cele mai importante probleme care preocupă omenirea în momentul de față. S-a apreciat că în actualele împrejurări internaționale deosebit de grave, este mai necesar ca oricînd ca toate statele și popoarele lumii, indiferent de orînduirea lor social-politică, să conlucreze tot mai activ pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor spre încordare și război, pentru afirmarea puternică a politicii de destindere, de colaborare și pace. Legat de aceasta, un pas pozitiv îl constituie începerea negocierilor dintre U.R.S.S. și S.U.A. în problemele armelor nucleare și cosmice, cu condiția ca ele să înregistreze în cele din urmă progresele așteptate de popoare. În acest cadru, a fost apreciată propunerea sovietică privind moratoriul armelor nucleare pe durata convorbirilor, precum și hotărîrea U.R.S.S. de a suspenda unilateral pînă în noiembrie 1985 amplasarea în Europa a rachetelor sale cu rază medie de acțiune.

În timpul vizitei oficiale în Canada, președintele Nicolae Ceaușescu a vizitat, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, Parlamentul canadian, a primit reprezentanți ai unor organizații culturale și ai Asociației de prietenie româno-canadiene. Sub semnul dorinței comune de a se dezvolta tot mai puternic relațiile româno-canadiene, președintele Ceaușescu s-a întîlnit cu oameni de afaceri canadieni; cu conducătorii Agenției pentru energia atomică a Canadei, în cadrul unui dineu oferit de aceștia în onoarea înalților oaspeți români. De asemenea, au fost primiți la președintele României ministrul canadian al energiei, minelor și resurselor, șefii misiunilor diplomatice, precum și alte persoane oficiale. Ultima parte a vizitei șefului statului român în Canada a avut loc la Montreal.

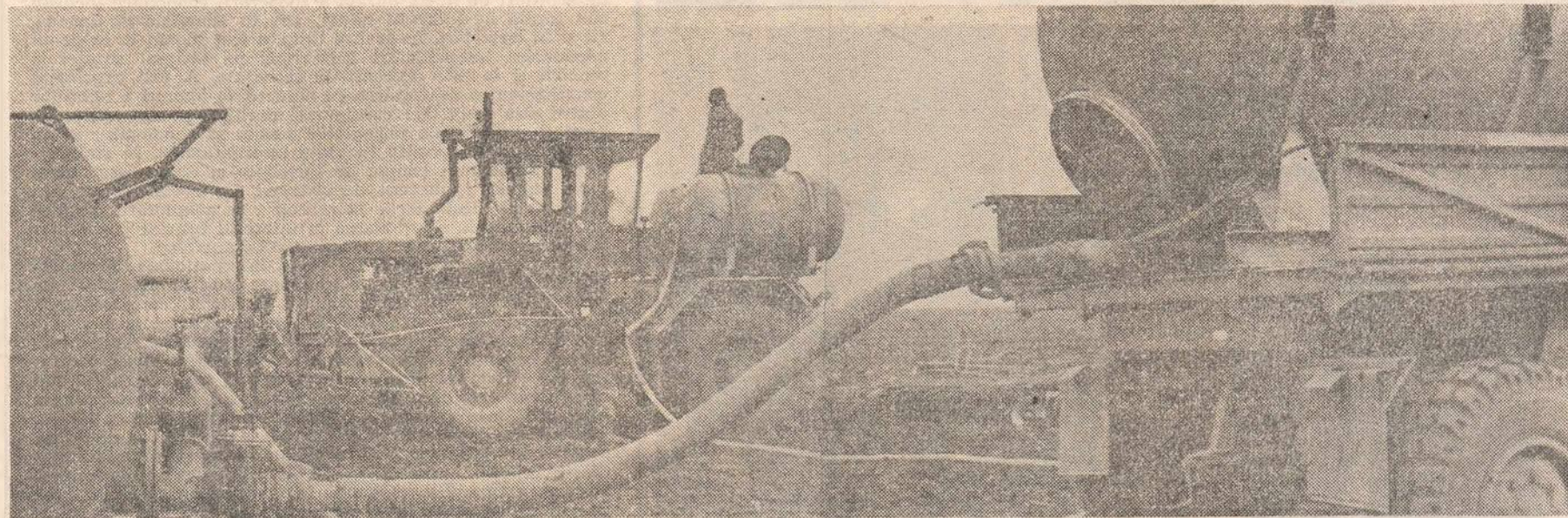
Șeful statului român și guvernatorul general al Canadei au apreciat în mod deosebit noul dialog la nivel înalt româno-canadian. „Vizita pe care o facem în țara dumneavoastră — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — constituie o ilustrare a cursului pozitiv pe care-l cunosc relațiile dintre țările noastre, o expresie a dorinței comune de a le dezvolta și mai puternic în viitor. În cadrul convorbirilor pe care le-am avut cu dumneavoastră, cu domnul prim-ministru, am ajuns la concluzia că există largi posibilități pentru intensificarea în continuare a colaborării româno-canadiene, pe baza deplinei egalități, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc“. La rîndul său, doamna Jeanne Sauvé a spus: „Sîntem conștienți de rolul important jucat de România în cadrul relațiilor Est-Vest, în alte probleme cruciale de pe scena internațională. Fiecare dintre țările noastre depune eforturi considerabile pentru a contribui la reducerea tensiunilor. Pentru Canada, dialogul politic este un element necesar în orice tentativă de a îmbunătăți climatul Est-Vest. Canada recunoaște în România un purtător de cuvînt principal, rol conferit de diplomația dumneavoastră activă și independentă. Canada este foarte mulțumită să vă primească. Ea nutrește sentimente sincere de prietenie pentru poporul dumneavoastră și dorește să dezvolte această prietenie, să o vadă exprimată în multiplicarea schimburilor în toate domeniile“.

Desfășurat într-o atmosferă cordială, de stimă și înțelegeri reciproce, noul dialog la nivel înalt româno-canadian constituie un eveniment de excepțională însemnătate în dezvoltarea și aprofundarea, pe multiple planuri, a colaborării și cooperării reciproc avantajoase dintre România și Canada, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii, destinderii, înțelegerii și conlucrării între națiuni.

ION CODRU ■

Foc continuu în industria pîinii

E important să te grăbești, dar trebuie să ai și cu ce.

Oameni în campanie

Încă nu s-a luminat bine de ziua și în drum spre sediul C.A.P. Malu, Mircea Defta îmi spune — hai să trecem pe la Mami, acolo își încep mulți dintre oamenii noștri pregătirea zilelor de campanie. Mircea Defta este inginerul-șef al C.A.P., iar Mami este frizerul satului, Constantin Pirjolea. E lumină în frizerie, sint și clienți, dar nu dintre cei pe care îi căutam noi. Au fost, dar au plecat spre cîmp. La sediul cooperativei agricole, președintele acesteia — Ion Sebe — are de dat numai vesti bune. S-a lucrat bine azi-noapte, zice, așa că azi terminăm la 45 și intrăm cu toate forțele la Trifana. Inginerul-șef dă aprobator din cap și-mi povesteste, în drum spre atelierul mecanic, cum că s-a creat o nouă echipă de mecanizatori — alcătuită din mecanicii de întreținere și din șoferi —, care lucrează după ce dă seara și tractoriștii merg să se odihnească. Șeful atelierului mecanic, Petre Pitulice, n-are probleme deosebite cu starea tehnică a celor 34 de tractoare aflate în activitate, astfel că Alexandru Șerban, mai marele mecanizatorilor, poate da semnalul de pornire în cîmp, acordîndu-se primele două ore de dimineață terminării lucrărilor pe sola 45 și începerii, în forță, a aceloră de la ferma III, ferma lui Ion Trifana.

— Punctele noastre forte — explică inginerul-șef în vreme ce străbăteam drumul îngust dintre terenurile bine pregătite sau chiar însămîntate — au fost organizarea și activitatea fără cusur a mecanizatorilor. Lucrăm cu formație mare pentru a nu dispersa forța mecanică, pregătim terenul, erbicidăm și semănăm în flux, astfel încît pînă

la 20 aprilie, dată terminus pentru încheierea semănatului, să fim gata, efectuînd lucrări de cea mai bună calitate. Ceea ce ne mai ridică probleme este lipsa de apă din sol. Pe aici, stratul de zăpadă a fost subțire, s-a topit repede și pămîntul a redevenit burete în scurt timp. Ne-ar trebui o ploaie, atît pentru terenurile pe care plantele au încolțit, dar și pentru cele unde am semănat sau unde urmează să introducem sămînta în brazdă. Azi ar fi ceva semne de ploaie, dar bate vîntul și s-ar putea să spuibere norii.

Trecem pe la ferma II, a lui Marin Pomenea, pe la I, a lui Ion Sebe și ne îndreptăm către tabăra de cîmp a mecanizatorilor, din preajma sediului fermei III, Tehniciana Mitina Mițoangă a terminat de pregătit soluțiile și s-a început erbicidarea. Sosesc, pentru a vedea stadiul lucrărilor, inginerul-șef al CUASC Vedea, Alexandru Popa, și inginerul șef al S.M.A., Ion Bălan. Se muncește bine, asta e limpede chiar și pentru un necunoscător, sint multe tractoare și ele desenează pe terenurile ca-n palmă tot soiul de figuri geometrice. Îmi spun că ar fi frumos de privit de undeva, de sus, dar chiar de acolo încep să sosească primele picături ale unei așteptate ploii. Lucrul continuă. Tehnicianul Ion Pomenea, nemulțumit de modul în care a fost discutată o suprafață se suie la volanul unui tractor și efectuează el operația. Sosesc și cei de la serviciul contabilitate. Stelian Mițoi și colegii lui au venit să ajute la jalonat pentru erbicidare. Ploaia se înteteste, dar încă se mai poate munci. Bate și un vînt rău. „Pe la 12 — pronosticează Ion Trifana —

se opreste vîntul și începe să plouă ca lumea”. La 12,05, într-adevăr, ploaia devine puternică și vîntul stă. Oamenii se trag la adăpost și beneficiînd de momentele de oprire a lucrului, trec la masă. Stau apoi cu toții, la o țigară, și privesc, bucușori, cum se innegreste pămîntul și cum ploaia începe să se lipească de sol, semn că terenul și-a făcut plinul.

Ploaia s-a oprit abia tîrziu, către seară, cînd frizeria satului era mai plină ca oricînd de oameni care, după un obicei păstrat de la moșii lor, vor să întîmpine duminica bărbierii și curați. Iar duminica asta a fost

— ca și toate cele de pînă acum, de cînd a început campania — zi de muncă. Zi în care cooperativele din satul giurgiuvean Malu, mulțumiți de ploaia din ajun, au mai făcut un pas important spre terminarea, la timpul stabilit, a principalelor lucrări agricole de primăvară. Oamenii în plină campanie, tărani de aici știu că ziua de muncă are acum tot atîtea dimineți cite schimburi lucrează. Iar la Malu soarele — suplinit și de farurile tractoarelor — răsare de două-trei ori pe zi.

DAN MUCENIC ■

Hectarul la minut și ploaia care va veni

E o zi nehotărîtă la Lehliu, în marginea de apus a Bărăganului, parcă s-ar fi deschis brusc o ușă spre iarnă. După valul zilelor neverosimil de calde cu care a început primăvara s-a pornit de ieri un vînt tăios care i-a făcut pe oameni să-și închidă urgent nasturele la gulerul cămășii și să se grăbească să termine măcar semănatul. După cum s-a întors vremea, e posibil ca în zilele următoare să cam înceapă să plouă și asta ar fi o întimplare fericită chiar și la Lehliu, zice primărița Rada Ștefănescu, cu toate că pămînturile comunei, mai bine de 12.000 de hectare, sint irigate. Cine n-ar vrea să aibă pe degeaba ce n-ar putea obține decît cu muncă și cu cheltuieli? Ca și cum ar fi știut că primăvara asta va veni de pe o zi pe alta, fără semne care să o vestească, instalîndu-se repede și definitiv și împingîndu-i pe oameni să prindă tot la fel de repede uneltele și să

încheie cit se poate de repede fiecare muncă, directorul I.A.S.-ului din Lehliu, inginerul Stan Dragomir, are motive întemeiate să se bucure că nici astă-iarnă n-a stat cu miinile-n sin și că împreună cu oamenii lui chiar la asta s-a gîndit, cum să modifice niste utilaje ca ele să lucreze mai repede, mai bine și cu combustibil mai puțin. Nu e vorba de niste soluții tehnice care să revoluționeze munca, pur și simplu, ci doar de niste idei folositoare de pe urma cărora și prînceperea și îndeminarea oamenilor parcă își găsesc un preț nou prin adăvarea și perfecționarea masinilor cu care se lucrează. La ferma nr. 2, condusă de inginerul Valentin Costea, se erbicidează doar cu două tractoare și dacă ni se par prea puține avem de aflat că tocmai acesta a fost rostul muncii din iarnă al celor de la I.A.S. Lehliu: fiecare dintre ele lucrează cit sase tractoare. Și de aceea nu

vedem la lucru 12 tractoare ci doar două, mari și late, acestea fiind însă echipate cu niste rezervoare de construcție specială. Cînd se golesc, rezervoarele sint umplute din niste cisterne, cu ajutorul unor conducte, și operația aceasta care altora le ia destul timp durează aici doar cîteva minute. De unde se vede că e important ca oamenii să se grăbească, dar important este și să aibă cu ce. Oricum, de pe urma acestui ritm pe care l-a cistigat munca, tractoriștii Ion Bucur și Alecu Petcu iau cite 7.000—8.000 lei pe lună. Iar alături, la ferma nr. 8, aflată în grija ingineriei Rodica Brescan, se lucrează la fertilizarea griului, cu un instrument care n-a mai descoperit la Lehliu dar a devenit accesibil pentru că I.A.S.-ul de aici merge bine, anul trecut ajungînd la beneficii de vreo 25 de milioane. Ora de zbor a elicopterului pilotat de Tiberiu Mezei costă vreo 4.000 de lei și merită făcută o asemenea cheltuială, zice directorul Stan Dragomir. O cursă durează cam patru minute, apoi aparatul se întoarce pe platforma unde e din nou încărcat. În patru minute, elicopterul fertilizează patru hectare. Asadar, hectarul și minutul. Acesta fiind un ritm ce atinge performanța chiar și în această primăvară care i-a făcut pe oameni să se grăbească. Pe pămînturile din apropiere ale întreprinderii de producere a legumelor s-ar putea zice, la fel, că nici o zi bună de muncă nu este lăsată să treacă degeaba. Din cele două sere de cite un hectar, unde au și fost plantate pînă acum ardei, tomate și vinete. Pînă acum au lucrat 350 însă din zilele următoare vor apărea alți 500 de oameni cu care s-au încheiat contracte. Acesta venind de prin județele Iași, Olt și Teleorman. Cu ei se vor planta în curînd și legumele de cîmp, pe cele 1.508 de

hectare ale întreprinderii, chiar dacă ploile de primăvară vor întârzi și chiar dacă, până una-alta, canalele de irigații sînt goale. Pe canalele acestea începe să fie pompată apa dinspre Dunăre abia pe la începutul lunii mai, se zice. Dar oamenii trebuie să-și facă datoria, pînă atunci, cum și-au făcut-o și anul trecut, pe vremea aceasta, fiindcă altfel, spune directorul Mircea Giuglan, n-ar mai fi avut chiar

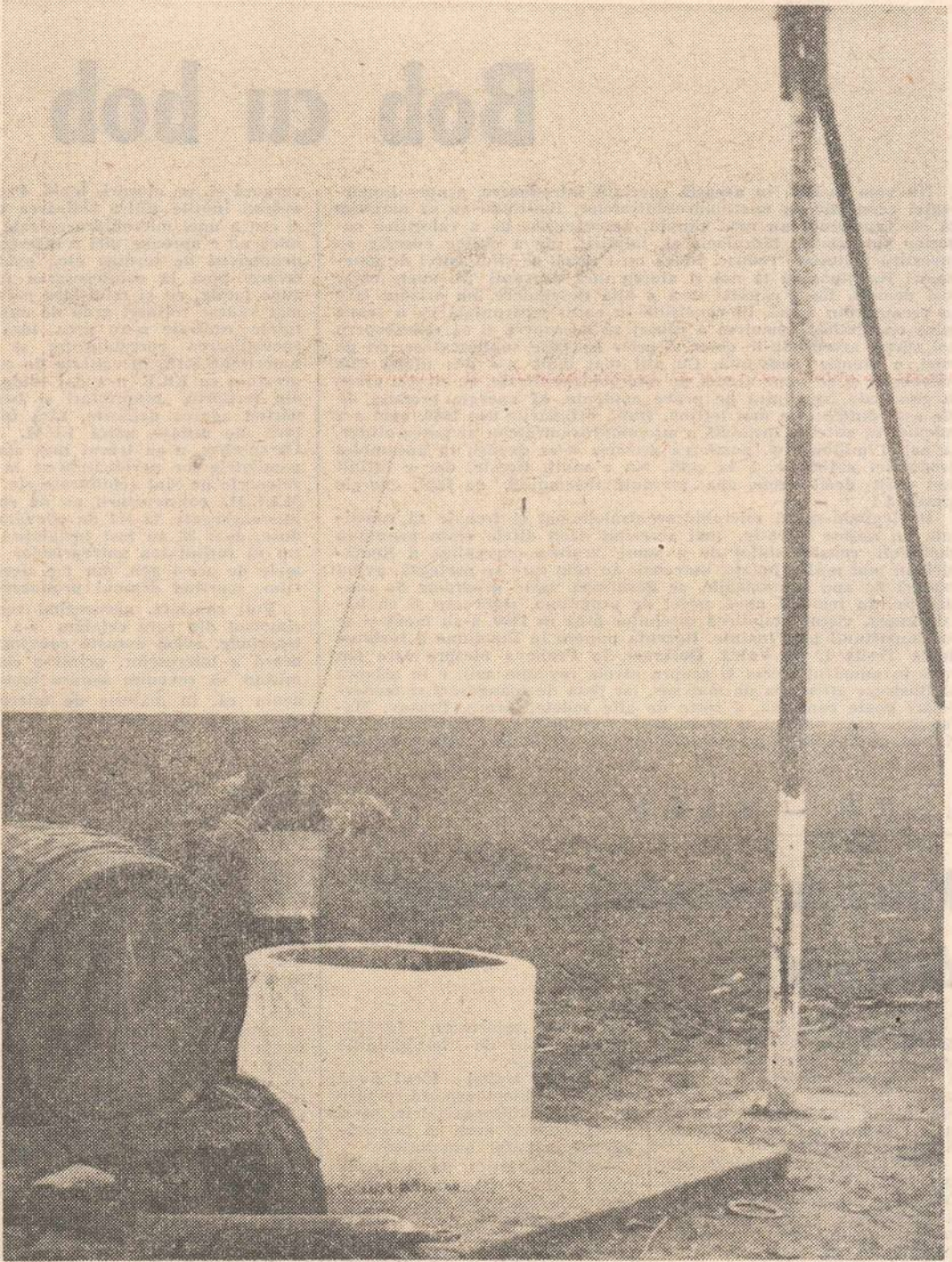
astăzi bucuria de a-și primi înapoi obisnuitele rețineri de 20 la sută. Întreprinderea și-a făcut planul și oamenii și-au primit banii înapoi. Vedeti mașina asta? m-a întreat directorul. Duce cu ea mai bine de 2 milioane de lei. Și după cum se muncește, e foarte probabil că și la anul ar putea să apară o mașină care să le lumineze oamenilor ziua cu o bucurie.

DUMITRU ELIADE ■

O noapte pe cîmp

Era trecut de 9 și ceasurile se apropiau în grabă de 10, cum se zice la țară și satul adormise în beznă. În cîmpie oamenii se culcă mai repede și se scoală cu noaptea în cap. La cinci dimineața se suie în căruță și e iau spre cîmp. La marginea satului, într-o încăpere lungă ca un vagon cu un singur geam luminat, cîțiva bărbați și o femeie stau îndărătul unor mese și se socotesc. Pun la cale ziua de mîine. Pămîntul e greu la Drăgănești Vlașca și nu se lasă răscolit atît de ușor. Cere trudă mai multă. Și oamenii din acest birou, la o asemenea oră tîrzie, discută despre seminte, suprafețe, combustibili și mașini. Sămînța de floarea soarelui e bună. Au ales-o la mină, bob cu bob. Griul e bun. Porumbul are boabe mari și galbene. Pe 60 de hectare lucerna a intrat în pămînt. Și 50 de hectare de pașisti au sămînța asczată în patul, moale și răcoros. Griu, porumb, sîcică, furajeră, oameni, motorină. E noapte și cuvintele acestea revin. Elena Cîndea este singura femeie în acea încăpere. I se spune și este sefa fermei de cîmp. „Luna și perechea de încălțări” zice ea. Și ai casei? „Ai casei nu zic nimic, îi las dormind, îi găsesc dormind, mă întorc mercur pe vremea televizorului de noapte”. Cooperativa din Drăgănești Vlașca (județul Teleorman) a rămas după recoltele anului trecut cu un beneficiu de 8 milioane. Banii nu se fac scărpinîndu-te în ceafă, ci mîncîndu-ți zilele pe cîmp, chinîndu-ți palmele și rupînd perechile de încălțări. În birou mai este și președintele Radu Riciu, și inginerul șef Vasile

Ganea și Marin Corncanu, șef de formă. Miine e peste două ceasuri. Ghiăvanu Oncu și Căprărus Traian, șefi de ferme, stau și ei îndărătul unor mese cu căciulile pe genunchi. Planul de bătaie pentru miine se apropie de sfîrșit. Oamenii se ridică în picioare și cu vorbe puține mai repede în grabă, va să zică eu mă duc acolo și vorbesc cu cutare și fac și iau și dau și așa mai departe. În cîteva secunde oamenii își zic seara bună și se tocesc în noapte. Mai rămîn președintele și inginerul șef. Urcăm într-o mașină particulară și iesim în cîmp. Drumul e bun, un fel de asfalt de pămînt, tare, drept, fără praf. Se merge bine, doar pe alocuri, bolovani mari, aruncați de pluguri sau țărina discurilor. Și tot mergem, pe lîngă santuri, pe lîngă pilcure de pomi și-n mașină se simte mirosul dulce de pămînt reavăn și răscolit și președintele Riciu povestește despre cai, era cu multă ani în urmă cînd abia încropiseră cooperativa și cînd li se ceruse să-și lichideze și el îi dăduse în grija oamenilor. Mașina se saltă prin cîte o urmă de tractor și președintele Riciu zice iar, au venit într-o zi și mi-a zis, mă Riciule, tu ai fărîmat cooperativa, tu ești împotriva poporului. Ei, da ce-am făcut, l-am trimis pînă unul să le zică oamenilor ca miine să fie totți cu cai la sediu. Și a doua zi dimineața totți erau cu caii la sediu. Uite bre caii și căruțele. Și atunci acel ins ar fi zis, mă Riciule, da al dracului om mai ești tu că te ascultă totți. Și a lăsat caii la casele oamenilor și i-a grupat pe sîteni după grade de rudenie, cîte două trei familii la o

Bărăganul și-a rețigat finlinile.

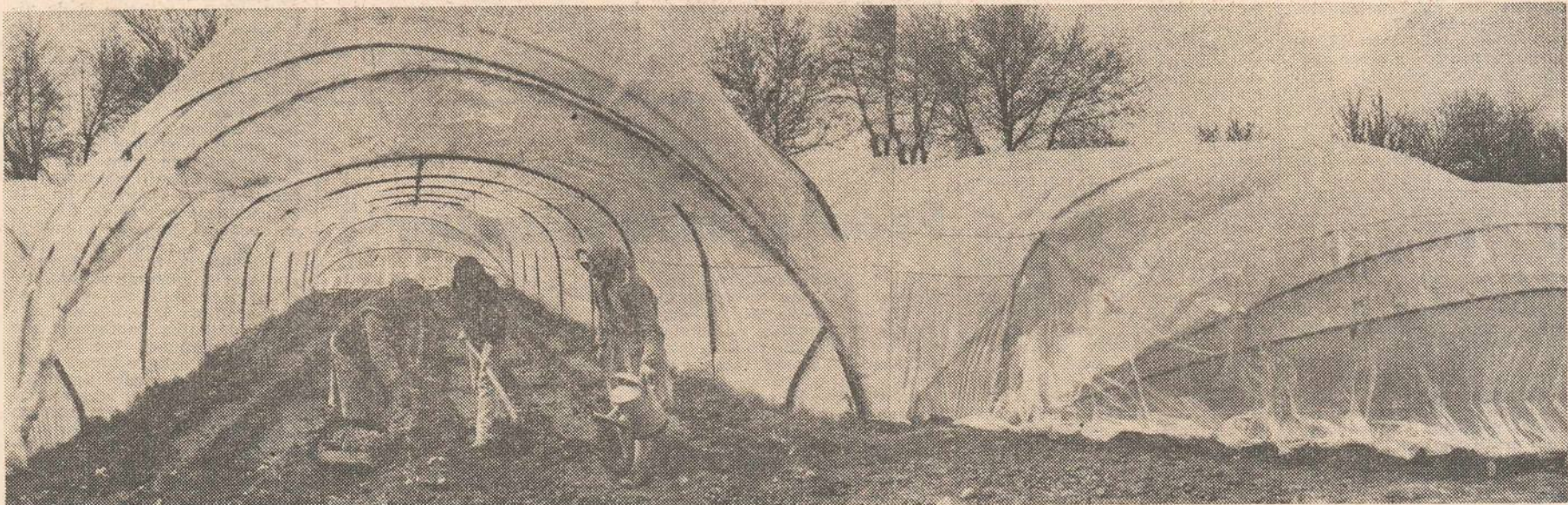
Unde e de tras e și de inhămat.

căruță, și pămîntul l-a dat la fel, tot pe grupuri de neamuri și treaba a mers. Și aveți cu ce să-și hrăniți? Păi dacă avem nevoie de ei doar nu i-om lăsa să moară de foame! Și nici să ajungă mirtoage! Satul e departe, șoseaua și mai departe și din mijlocul cîmpului, de la cîteva metri de noi, niște faruri puternice ne orbesc. Parcă ar fi o întîlnire între doi spioni. Oprim și coborim. Dintr-o altă mașină coboară un bărbat îmbrăcat cu un halat. Este maestrul Radu Pena, șeful secției de mecanizare numărul 5 din Drăgănești Vlașca. A venit și el cu Dacia pe cîmp să vadă cum merg tractoarele. Undeva, departe, în noapte, acoperite de nori mici de praf, se văd luminiile bete ale tractoarelor. Sînt 6 oameni care discutesc. Miine ieșim la semănatul soției ăsteia și-o pregătim din noaptea asta. Cine sînt cei de pe tractoare? Cei de dimineață! Și de dimineață tot asta fac? Tot! Și nu s-au dus acasă? Nu! Îi știți bine? „Bine, cum să nu, zice maestrul, unu e Olteanu Scarlat, are

47 de ani, nevastă-sa e la casa agronomului și și-a rupt un picior, mai e și Dumitru Dragomir, zis Gică al lui Bidel, un băiat pe care eu l-am adus, a lucrat la Autobuzul și-a venit la mine și-a zis ia-mă și pe mine, că vreau să vin acasă. Te iau, mă Gică, da să muncești. Și uite-l cum trage. Și mai sînt doi, Stoian Gheorghe și Stoian Marin, ta-su cu fii-su. Și care e mai bun?! Al mic, e al dracului de iute și de priceput, și el a lucrat la Autobuzul în București și a venit acasă, și mai e Zamfir Minea, ăsta are doi copii și nevastă-sa lucră la grădina la legume”. Bate vîntul dinspre sud și usucă arăturile. E uscat și cald. Maistrul ridică privirea spre cerul instelat. O ploaie e aur, mamă ce bine ne-ar face. Vă ține autoturismul prin arături? Ei, cum nu, știe cîmpul ca un tractor. Numai la arat nu se pricepe. Se apropie de miezul nopții și plecăm spre casă. În mașină îl întreb pe președintele Riciu dacă are oameni destui, dacă îi vin totți sîtenii. Vin, cum să nu

vină. Și vin nu că mă cheamă pe mine Riciu, vin să cîștige. E președinte de 30 de ani. A zis că mai greu va fi un an sau doi cît va pune temelia. Și de 30 de ani tot pune la ea și tot adaugă. Știi, zice președintele, la început nu m-au suportat, ziceau că-s prea crud și-i duc la sărăcie. Dar acum? Acum nu, sînt totți de partea mea. N-ai călcat pe nimeni în picioare? Pe hotii, zice el scurt. Așa-i pe cîmp. Se mai și fură, zic eu. La mine, nu, zice el. Pe care-l prind, îl dau pe mîna legii. Dar nu mă pot abține și-i și trag cîte una. Și merge? Merge, zice președintele, dacă n-ar cîștiga, ce, ăia ar fi nebuni să stea toată noaptea pe tractoare și să tragă de covrig? S-a făcut tîrziu și cînd iesim să ne spunem la revedere se face o clipă de liniște. De departe vine biziitul metalic al tractoarelor și de aproape biziitul odihnitor al cărăbușilor care vor trăi pînă miine.

BOGDAN NISIPOIU ■

E vremea muncii în solarii și la Lehliu, ca pretutindeni, cea mai frumoasă laudă a pămîntului tot munca rămîne.

Fotografii de ELENA GHERA ■

Bob cu bob se umple sacul:

Nu vom insista, în această succintă introducere, asupra importanței economice a microhidrocentralelor, limitându-ne să amintim că ele reprezintă un mod simplu, nepretențios de a valorifica superior potențialul hidrologic și, implicit, de a obține energie cu investiții materiale reduse. Ideea nu-i nouă, se știe, astfel de amenajări funcționează la noi și aiurea încă din anii '30, unele chiar mai demult. Ea a căpătat însă o altă deschidere, un orizont larg în vremea din urmă, în condițiile în care, confruntată cu o gravă criză energetică, omenirea a căutat să descopere și să redescopere noi surse, acordându-le chiar și celor așa-zise suplimentare, cit de mici, o atenție deosebită. Cu atât mai mult s-a pus (după 1980 indeobște) și se pune accent pe microhidrocentrale, cu cit s-a ajuns la concluzia, sprijinită pe probe evidente, că energia produsă de ele este dintre cele mai ieftine. După estimările din 1980, cind s-a calculat că puterea instalată a microhidrocentralelor ar putea atinge, la noi, 1 milion Kw, ponderea acesteia n-ar depăși, în ansamblul producției naționale, 5 la sută. Nu e mult, firește, dar e infinit mai mult decît deloc, apa pierdută însemnînd, de fapt, energie pierdută!

Înțelegîndu-se că microhidrocentralele pot și trebuie să constituie un mijloc lucrativ, mai accesibil decît altele (care presupun cheltuieli considerabile) de a spori zestrea energetică a României, în mai multe județe, indeobște în cele care se pretează, avînd cursuri de ape amenajabile, se derulează vaste programe de construcție. În temelul unor astfel de programe, riguroase și cu bătaie lungă, vizînd stabilirea sarcinilor pînă în 1990, s-au făcut și se fac importanți pași înainte. Recentă punere în funcțiune a turbinei de la Teșila I, pe Valea Doftanei, în Prahova (despre care am scris în numărul trecut și asupra căreia revenim azi), e în măsură să ilustreze afirmația de mai sus, iar lista de inaugurări și modernizări poate continua, o serie de alte județe, Argeș, Brașov, Maramureș etc., vîdînd o preocupare constantă în această direcție. Numai că aplicarea programelor e, vă veți lămuri, lipsită de au-

vergură și, pe alocuri, lentă. Probleme, adică dizarmonii, întîrzieri, avizări inutile (între ridicarea unui „colos“ ca la Porțile de Fier și cea a unei microhidrocentrale de mil, de zeci de mii de ori mai mică nu e aproape nici o diferență în privința hirtțiilor necesare?), nepotriviri de termen etc., există pe întreaga filieră, de la cercetare pînă la cointerarea factorilor implicați. Ați unele organe locale, cit și ministere (silvicultura, agricultura, turismul s.a.) mai vădese rețineri greu de explicat. În altă ordine de idei, insti-tutele centrale n-au prea luat în seamă acțiunea, tergiversînd specializarea cercetătorilor și a proiectanților, lăsînd totul pe umerii I.S.P.H., în calitate de coordonator tehnic. Nici colaborarea acestuia cu I.R.E. n-a dat totdeauna rezultatele scontate, unitățile din teritoriu, proprietari și beneficiari ai microhidrocentralelor, pîrînd adesea depășite, fără inițiativă și promptitudine. Realizato-rii de utilaje, adică I.C.M. Reșița și (pentru turbine) I.C.M. Caransebeș, n-au trecut încă stadiul călărilor, multe dintre echipamentele lor neridicîndu-se la nivelul cerințelor: palele se rup, rotoarele nu sint echilibrate etc. etc. Dacă e adevărat că, la nivelul M.I.C.M., constructorii au de recuperat, pe 1984, o restanță de 35 microagregate, la fel de adevărat e și faptul că, din cele 119 produse, doar 38 au fost instalate! În privința montajului, e de sperat că înființarea antreprizelor de la Călimănești și Suceava, primele de acest gen, dar (se zice) nu ultimele, va aduce rigoare și ritm, scurtînd drumul producerii energiei.

Veți constata, parcînd reportajele care urmează, că în pe-rimetrul din care relatăm s-a întreprins mult. Dar se putea în-treprinde, avem această convingere, și mai mult, prin punerea de acord a intereselor, printr-o cooperare rodnică și susținută. Promi-țînd să revenim asupra temei, credem că nu gresim afirmînd acum că, în materie de microhidrocentrale, rămîne destul loc pentru mai bine.

OVIDIU IOANIȚOIA

I. S. P. H. — M. I. C. M.

Micro nu înseamnă nicidecum derizoriu

Institutul de studii și proiectării hidroenergetice din București este coordonatorul tehnic al microhidrocentralelor pe țară. Încercăm să deslușim punctul de vedere al institutului cu inginerul Ion Leuștean, directorul I.S.P.H.

— Acțiunea a demarat în anul 1980, cind tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a dispus să fie construite sute de microhidrocentrale pe an, astfel ca valorificarea acestui potențial să se realizeze grabnic și integral. Institutul nostru, care proiectează și urmărește, și marile hidrocentrale, a primit sarcina să coordoneze tehnic microhidrocentralele. Deci, la noi se face avizarea, expertizarea proiectelor și coordonarea lor cu sistemul național. Proiectarea și urmărirea execuției în teritoriu revin Centralei industriale de rețele electrice, C.I.R.E. I.S.P.H. a elaborat proiecte pentru diferite module, care au constituit modele pentru proiecte de execuție întocmite la I.R.E. Acesta fiind cadrul organizatoric, în anul 1980 s-a recen-zat potențialul pe țară valorificabil prin microhidrocentrale. Funcție de debitele de apă, de destinația acesteia în industrie și agricultură, s-a estimat o putere instalată de un milion kw, ceea ce înseamnă o producție de 3-5 miliarde kWh. Deci, prin microhidrocentrale se poate produce 3-4 la sută din producția totală de energie a țării, cantitate importantă, mai ales dacă ne gîndim că ea este strict necesară și se produce acum cu ajutorul țiteiului din import.

— În ce condiții economice se valorifică la noi potențialul microhidroenergetic?

— Randamentul microhidrocentralelor noastre, a căror concepție este la cel mai înalt nivel, este de 0,9. Nici cu 0,8 nu ne-am declarat mulțumiți. Potențialul este prea mic pentru a ne permite să-l irosim, să-l lăsăm la indemina oricui, dispus să facă improvizații al căror randament este maximum 0,2-0,4. S-ar ajunge la o valorificare neglijabilă. La ora a-cesta microhidrocentralele sint cea mai ieftină posibilitate de producere a energiei electrice. Avizăm proiecte care asigură producerea unui kWh cu 10 pînă la 30 de bani. În condiții deosebite mergem pînă la 40 de bani. Totul e posibil tehnic dar nu este totdeauna economic.

— În revista noastră am încurajat unele inițiative particulare în acest domeniu. Considerați că am gresit sau am exagerat?

— Nicidecum. Era vorba de locuri izolate, fără posibilități de racordare la sistem, unde nu se pune problema valorificării integrale a potențialului am-plasamentului respectiv. Cetățenii produceau cit aveau nevoie

sau cit se pricepeau, funcție, bineînțeles și de posibilitățile lor materiale.

— Ce ar trebui făcut după părerea dumneavoastră pentru ca microhidrocentralele să-si aducă aportul dorit la îmbunătățirea balantei energetice?

— Să împărțim problema în patru părți: proiectarea, utilajele, constructorul și cointer-sarea. Problemele de proiectare sint rezolvate, atît cele privind construcția cit și cele ale agregatelor-turbina, generator, tablou. Sint proiectate și realizate de M.I.C.M. trei tipuri de turbină: MLU. Microagregat de largă utilizare, EOS, elicoidală, cu 5 tipodimensiuni și FO, francis orizontală, de asemenea cu 5 tipodimensiuni. Desi aceste turbine sint gîndite bine, calitatea execuției este deocamdată slabă. Materialul folosit este necorespunzător, controlul calității lasă de dorit. O oarecare neglijență se poate constata. Să ne gîndim că într-un viitor oarecare vor funcționa în țară 3-4 mii de asemenea instalații. Desi s-a proiectat aparatul de avertizare pentru situațiile cind instalațiile ies din funcțiune, deservirea în teritoriu este foarte greoaie și costisitoare. La microhidrocentrale de la Novaci, 4 oameni de la I.S.P.H. au stat la Reșița tot timpul cit a fost executată turbina și după punerea în lucrare tot a fost nevoie să fie dusă înapoi la rectificat. Am avut oferte pentru exportul complet de microhidrocentrale, dar nu le-am onorat pentru că riscam prea mult din cauza calității utilajului. La echipamente sint unele defecțiuni atît de mărunte incit nu-ti vine să crezi că din cauza lor se pierd atîta kilowatai. Microhidrocentralele sint gîndite să lucreze în regim automat. Echipamentul electric știe să funcționeze dacă echipamen-tul mecanic răspunde la comenzi. Închiderea și deschiderea turbinei, finisajul lagărului sint încă nerezolvate. O altă problemă cu care ne-am confruntat este cea a constructorului. Microhidrocentralele ar fi trebuit să fie construite de unitățile locale de construcții. A fost o necesitate. Unitățile respective nu sint specializate în astfel de lucrări. Cheltuielile au fost mari. Constructorii au considerat că aceste lucrări sint de „umblutură“, cind, de fapt, ele erau prioritare. Sint microhidrocentrale care au început în urmă cu 2-3 ani și care nu sint gata nici acum. O primă antrepriză de construcții profilată pe microhidrocentrale are sediul la Călimănești. Ea a dat un prim test, microhidrocentrale de la Novaci, executată într-un an, care produce 7-10 milioane kWh, cu un preț de 10-12 bani pe kWh. Antreprizele de la Călimănești și Suceava, a doua în curs de în-

fiintare, vor da construcția la cheie-proiect, avize, execuție. Acum, discuțiile dintre proiectant și beneficiar durează cel puțin un an. Ultimul aspect — cointerarea. Aproape toate opiniile locale sint împotriva microhidrocentralelor. Din comoditate, preferă comutatorul Silvicultura, agricultura, turismul se oune, dacă nu pe față, în mod discret și tacit. Pe unii îi deranjează foarte puțin apariția unei microhidrocentrale și totuși din partea lor opo-nenta e maximă. Particula micro este confundată de unii cu noțiunea de derizoriu. Am încercat să convingem ministerele de finanțe ca, pentru o perioadă de timp, energia electrică produsă de microhidrocentrale să fie livrată la prețul de cost. Mulți ar fi vrut să contribuie cu fonduri, mai ales pentru a fi acoperiți în situațiile cind sistemul nu livrează energie. Cu motoare asincrone energia electrică poate fi folosită pentru încălzit și în cazul decuplării. Nu la anumite aparate, cum ar fi televizoarele, la care este nevoie de frecvență constantă. În anumite țări se practică contoare cu sens dublu. Ce preței de la sistem, reduci cu ce dai sistemului. Problemele sint în curs de rezolvare.

— În continuare, consemnăm o altă opinie, cea a inginerului Ion Negoescu, din cadrul M.I.C.M. Direcția Tehnică.

— Agregatele sint proiectate de C.C.S.I.T.E.H. Reșița. Furnizorul general este C.I.U.E.M., care le livrează prin I.C.M. Reșița. Turbinele MLU sint realizate prin sectorul de microproducție de care C.C.S.I.T.E.H. Reșița, I.C.M. Caransebeș execută doar turbine. Preturile sint stabilite cu Comitetul de stat pentru preturi de comun acord cu beneficiarul, cu condiția ca acesta să comande 10-12 din fiecare, tipodimensiune. În perioada 1980-1984 am livrat 119 microhidroagregate (20 MLU, 76 EOS și 23 bucăți FO) însumînd 50 MW din care beneficiarii din M.E.E. și consiliile populare n-au pus în funcțiune pînă la data 1 noiembrie 1984 decît 38 bucăți, cu o putere instalată de 11,5 MW. Din turbinele tip EOS și FO, din 99 bucăți livrate, au fost puse în funcțiune doar 29.

Argeș

Pe cînd o „bancă energetică“?

Județ fericit de natură cu ape și pirae de munte și fericit de om cu una dintre primele magistrale hidrotehnice de periu-rale interioare ale țării — sal-ba celor 19 hidrocentrale de pe Argeș și Rîul Doamnei — Argeșul dispune încă de 101 posibile am-plasamente pentru 101 microhidrocentrale, așa cum au fos, ele identificate și inventariate într-o vîitoare „bancă energen-tică“ locală. Ceea ce înseamnă căderi de apă, debite, dar și condiții de exploatare și utili-zare a energiei produse. Desi județul Argeș a devansat într-un fel chiar programul na-

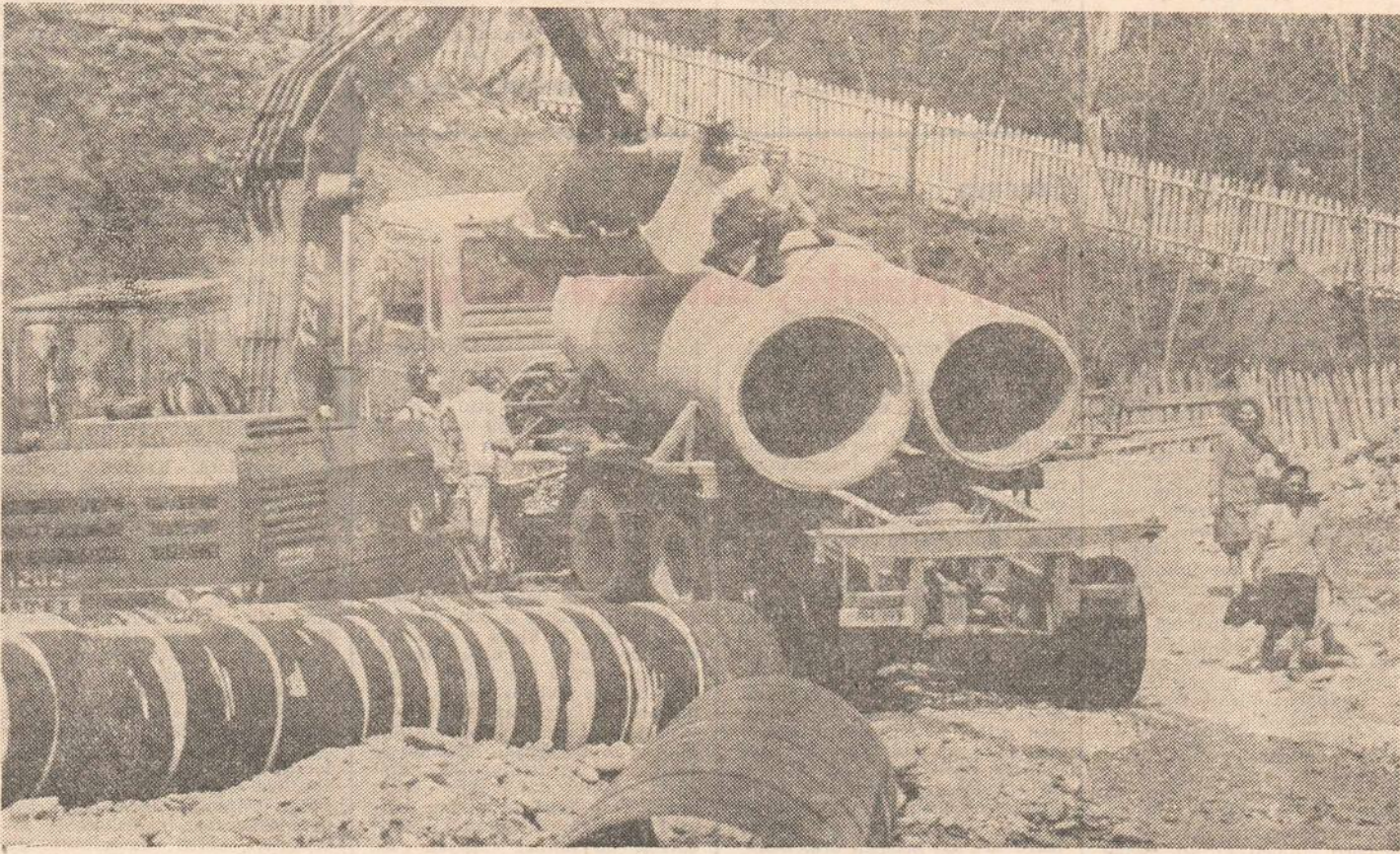
Ofertim montaj și asistentă teh-nică la cerere. Pentru anul a-cesta s-a definitivat graficul de livrare în care sint cuprinse și restantele din 1984, 35 bucăți. Unele din utilaje au fost stopate la cererea beneficiarilor. Agregatele tip MLU sint omologate. Cele tip EOS sint în stadiu de omologare preliminară deoarece trebuie să se aștepte un an de funcționare pentru tragerea concluziilor. Turbinele tip FO vor fi omologate în trimestrul II, anul acesta. Problema acestor agregate nu este așa de simplă cum pare la prima vede-re. Sint mici și putine ca număr, însă ocupă capacități mari. Preconizăm să înființăm o unitate specială pentru ele, însă nu s-a aprobat investiția. Noi am preluat totuși toate contractele, însă comenziile nu vin în timp util. Cineva a făcut o socoteală că de la stabilirea amplasamentului și pînă la aprobarea obiectivului de inves-tiție sint necesare peste 500 de zile. Un agregat poate fi exe-cutat în 9 pînă la 12 luni, de-oarece ridică probleme destul de dificile de izolare electro-tehnică. Mai sint și colaborările care întîrzie execuția. În planul cincinal, M.A.I.A., Ministe-rul Turismului, Ministerul Mi-nelor, Consiliul Național al Apelor și UCECOM au fost prinse cu 119 obiective, cu o putere instalată de 24,9 MW, dar nu si-au prevăzut în planu-rile anuale lucrări la nivelul sarcinilor care le reveneau, ci doar 9 microhidrocentrale, cu o putere instalată de 0,44 MW, adică 1,7 la sută din sarcina de plan. Am putea livra 200-250 agregate pe an, cu condiția să primim comenziile la timp. Ne putem organiza chiar pentru 300. Într-adevăr, aceste agre-gate sint prioritare, însă la Reșița toate programele sint prioritare, și cel naval și cel energetic. Am înregistrat și de-fecțiuni, 9 bucăți FO au fost livrate incomplete și au prezen-tat defecțiuni: neechilibrarea rotorului și ruperi de pale. 4 bucăți EOS s-au defectat prin ruperea palelor. Cu Ministerul Energiei Electrice s-a întocmit un plan de remedieri care vor fi rezolvate pînă la sfîrșitul lunii aprilie.

OPREA GEORGESCU

Fată de tradiția avută, față de posibilități, față chiar de ex-periența acumulată. Posibilități oferite nu numai de mama na-tură, ci e vorba mai cu seamă de „potențialul tehnic“ în do-meniu energetic de care dispu-ne. Deține două importante întreprinderi de profil — „Elec-trocentrale“ și întreprinderea de rețele electrice — unde se află numeroși specialiști, tehnicieni, muncitori cu înaltă calificare capabili să surmonteze „macro-problemele microhidrocentrale-lor“, cum le definește inginerul șef de la „Electrocentrale“, Paul Gheorghiescu. Iată cea mai importantă dintre mi-crohidrocentralele argesene, de pe pîriul Călugărița, cu o pu-tere instalată de 620 Kw, proiectată la Filiala Reșița a In-stitutului de cercetări și pro-iectări hidroenergetice și cu a-gregatele realizate la I.C.M. Reșița, a avut destule deficiențe. Deficiențe pe care, cu efort și cu un deosebit aport de gînd, de idee, de competență, de suf-let, de ambiție, de iscusință le-au remediat chiar oamenii de la „Electrocentrale“ Argeș. Oameni ca muncitorul de înaltă calificare Cornel Popescu, „doctor în turbine“, cum ni-l prezintă inginerul șef, mecanic de turbine de 47 de ani, de fel din Moreni și cu ucenicia în microhidrocentrale făcută în zona Castelului Peles și care, practic, a reconstruit turbina pentru „Călugărița“ în atelierle de la Curtea de Argeș ale întreprinderii. Oameni ca ingi-nerul Ghiocel Frunză, un mol-dovean romascan de o mare vo-catie tehnică, plin de har și de idei în materie de agregate pen-tru hidrocentrale. După ce au pus la punct „Călugărița“, au proiectat „acasă“, au construit, după gîndirea proprie comole-xul turbină-generator, într-un mod foarte simplu și ingenios pentru bijuteria de MHC înăl-tată pe pîriul Dobroneag. Si care produce zilnic și „varsă“ în sistemul național 220-235 kw/oră. Poate părea o picătură într-un ocean. Dar această „pi-cătură“ reprezintă consumul tehnologic al centralei de la Vilsan, lîngă care este ampla-sată, și astfel aceasta produce curent electric fără a consuma practic un kilowat. Cit produce atîta dă în rețea beneficiarilor, ceea ce nu este de neglijat! In-geniosul inginer, a executat, cu muncitorii din atelierul de re-paratii al întreprinderii, o mi-croturbină de tip Banky ia care a cuplat un generator de curent alternativ, luat de la un grup diesel de 38 Kw trimis la casat. Căruia i-a intercalat o cutie de viteze de la un tractor. Sigur, bunul tehnician are întotdeauna idei! Idei pe care le vom întîlni, de bună seamă, și prin alte părți ale țării, dar care și ridică, fără doar și po-ate, problema reală a speciali-zării fabricației de microhidro-agregate. Nu putem construi sute și mii de microhidrocent-rale cu agregate artisanale. „Cele ale întreprinderii „Elec-tromotor“ Timișoara sint încă insuficient studiate și nu au rezolvată problema automatizării nu spune inginerul Gheorghiescu. În general, microhidro-centralele sint amplasate în locuri izolate, în locuri greu ac-cesibile, destinate să deservescă stații meteo de la mari înăl-țimi, cabane turistice și de vi-nătoare, cabane și puncte fo-restiere, ocoale silvice... ori cine să le asigure pornirea-oprirea?! Numai un sistem de automatizare bine pus la punct“. Alte genuri de probleme pe care le-am întîlnit în județul Argeș, nu pot fi decît absolut ciudate și nejustificate, cum sint cele ce fac să întîrzie repunerea în funcțiune a veteranei de la „Musceleana“, de pildă. Si an-me, refuzul Centralei industriale lîni de a o prelua și readuce la condiția de furnizor de energie pentru procesul de produc-ție al filaturii. Poate se va ho-tări, cînd nu i se va mai asig-ura cantitatea necesară din sistemul național. Tot la fel, cum sint și cele ce fac să întîr-zie sine die reconstrucția MHC-ului de la Rucăr și care ar pu-tea să producă pentru întreaga localitate întregul necesar de energie. Si anume lipsa avize-lor din partea celor în drept, privind amplasamentul microhidrocentralei, desi există toate semnăturile și aprobările inter-ministeriale.

CICI IORDACHE-ADAM

chiar și când e vorba de energie!

După Teșila I urmează microhidrocentrala de la Negraș, unde lucrările sînt deja într-un stadiu avansat

Prahova

Pe Valea Doftanei o turbină s-a pus în mișcare

În dimineața zilei de 10 aprilie, pe la 7,30, intram în biroul directorului Întreprinderii de Antrepriză Construcții Industriale și Montaj Prahova, inginerul Mircea Cosma. Ne-a întâmpinat un bărbat tânăr, cu vorbă iute și mișcări asidăre, dar care nu-și putea ascunde un anumit licăr de îngrijorare, dar și de nerăbdare, din privire. Am așteptat o vreme, pînă ce s-au mai potolit telefoanele date și primite și pînă cînd directorul ne-a spus, încercînd să aflu un ton cit mai detașat: azi îi dăm drumul! Apoi a mai dat telefoane întrebînd dacă a ajuns uleiul, dacă tot oamenii sînt la posturile lor, dacă n-a apărut ceva deosebit. Nu apăsese.

Absolvent de Politehnică, apoi activist U.T.C., încadrat după aceea la I.R.E. și de doi ani director al I.A.C.I.M., Mircea Cosma este energic și mereu plin de idei. Pentru el „nu se poate” e o expresie ieșită cu totul din uz. Construcția microhidrocentralei Teșila I, la a cărei intrare în probe urma să participăm, a început acum mai bine de trei ani. Pe atunci, Mircea Cosma era, lucrînd la I.R.E., la serviciul dezvoltare, beneficiar. Cînd i-a devenit constructor, un constructor care a avut mult de furcă pînă să vadă lucrarea finalizată. „Așa ne-a învățat cum să construim” — spune el cu simplitate, amintînd de viitura din vara lui '82, care a surprins santierul descoperit și a scos din canalul de aducțiune vreo 900 de metri de teavă deja montată. S-au făcut lucrări de îndiguire și de regularizare a cursului apei, astfel că viitura din mai '84 „nici măcar n-a piscat lucrările”. Dar acestea erau și așa destul de întîrziate. Trebuiau luate măsuri de accelerare a ritmului, dar și măsuri care să asigure viteză de lucru superioară în viitor, căci I.A.C.I.M. urmează să mai construiască pe Valea Doftanei, în bazinul superior al acesteia, încă 10 microhidrocentrale. Așa că s-a decis înființarea unei stații de betoane, recrutarea de muncitori din zonă și alcătuirea unei brigăzi care să se specializeze în acest gen de lucrări. La 28 decembrie, anul trecut, a sosit, de la Reșița, prima turbină ce trebuia montată. Și s-a montat în condiții cu totul excepționale, la minus 20 de grade, aducîndu-se sobe cu lemne și rumegus în

Inginerul Mircea Cosma, directorul I.A.C.I.M. Prahova dă semnalul începerii probelor: Apă!

clădirea centralei și muncindu-se nu se mai stie cite ore pe zi. După acestea toate, iată, azi — 10 aprilie 1985 — încep probele cu apă, probele de turatie, se întîmplă, asadar, prima rotație a turbinei antrenate de apa Doftanei.

În jurul și înăuntrul centralei — mulți oameni. La ultimele probe s-a constatat că vana unuia dintre canalele de ocolire nu funcționează așa cum trebuie. Urmează să fie scoasă și să i se facă remedierile de rigoare. Pînă atunci, la sediul primăriei, stăm de vorbă cu trei dintre proiectanții de la I.R.E. Prahova — inginerii Vasile Ignat, Paul Dobre și Gheorghe Chițu. Discuția durează mult deoarece proiectanții au multe de spus, gîndind și făcînd multe pînă acum. Pornind de la principiile generale care au stat la baza proiectelor realizate (utilizarea completă a stocului de apă disponibil, creșterea timpului de funcționare neîntreruptă a centralelor, utilizarea particularităților naturale de teren pentru reducerea volumului de construcție, folosirea materialelor locale, a construcțiilor hidrotehnice și drumurilor de acces existente, cit mai marea eficiență economică, menținerea factorilor ecologici naturali, axarea pe centrale cu puteri medii și mari pentru a se prelua consumuri importante zonale, scurtarea timpului de execuție), luăm cunoștință de amplasarea, puterea produsă și cantitatea de energie ce va fi furnizată de celelalte 10 micro-

hidrocentrale din bazinul Doftanei, trecem apoi la bazinul superior al Prahovei, la cel al Vărbilăului, la valea Teleajenului și ajungem la locul unde ne aflăm, la microhidrocentrala Teșila I: unde s-au realizat: un prag deversor de circa 60 metri, o priză de apă cu elemente de filtrare, un bazin compensator cu o capacitate de 18 000 mc, o cameră de încărcare a bazinului compensator, cu vanele ei de admisie, o aducțiune de peste doi kilometri, de fapt o conductă sub presiune alcătuită din două fire de tuburi cu un diametru de un metru și jumătate, în sfîrșit — centrala cu două microhidroagregate, generînd laolaltă 1,6 MW, un canal de fugă și o instalație de by-pass, care asigură ocolirea de către apă a centralei, atunci cînd sînt de efectuat lucrări la aceasta. Alte caracteristici tehnice — o cădere brută a apei de 32 de metri, un debit instalat de 6 mc pe secundă.

E ora 12. Iată-i, așezați în jurul unei mese obișnuite de lemn, fără nici un așternut pe ea, pe cei care poartă răspunderea trecerii cu bine a acestei importante probe: inginerul Mircea Cosma, inginerii Vasile Ignat, Paul Dobre și Gheorghe Chițu, inginerul Dan Viter, șeful brigăzii complexe de instalații-montaj, subinginerul Adrian Zamfir, șeful brigăzii de construcții, și subinginerul Florinel Focșa, adjunctul șefului de brigadă.

Stabilesc planul de bătaie în continuare. Sînt încă multe de verificat, iar proba este complexă, necesitînd numeroase operații. Paul Dobre întocmește fișa de manevră pe care o citește celorlalți. Se fac citiva inversări în ordinea operațiilor. Așadar — trebuie verificate vanele de by-pass și aducerea lor la poziția închis; lansarea vanelor de spălare; eliberarea grătarelor prizei; ridicarea vanelor de încărcare; verificarea poziției închis a aparatului director; deschiderea parțială a vanelor de by-pass, pentru spălare; lansarea vanelor de la priză; umplerea aducțiunii și a bazinului compensator; închiderea vanelor de by-pass; aducerea la turatie a turbinei și verificarea acesteia prin deschiderea aparatului director; oprirea turbinei prin închiderea aparatului director; deschiderea vanelor by-pass pentru golirea aducțiunii; ridicarea vanelor de la priză; obturarea grătarelor prizei și, în fine, deschiderea vanei de spălare pentru golirea bazinului. Toate operațiile sînt transmise prin stație la centrală, urmînd ca realizarea lor să fie comunicată cu fiecare operație în parte.

La bazin începe așteptarea. E gol acum, sclipind, alb, în soare. Pe marginea lui, specialiștii și muncitorii tac, pîrînd a

privi în gol. Directorul Cosma își privește ceasul. Ora 13,30. Inginerul Mircea Cosma privește în jur, trage aer în piept, își apropie buzele de stație și rosteste așteptatul cuvînt care declanșează începerea probelor: APĂ! Și bazinul începe să se umple. Totul a decurs bine. Numai Focșa mai rămîne la bazin, ceilalți pornind spre centrală. Și aici e totul în ordine. Trebuie închise vanele de by-pass pentru a se crea tensiune pe aducțiune. Începe închiderea. Operația durează mult, nefiind de mult. Toți cei de la centrală stau pe malul canalului de scurgere a apei și nu se pot dumiri de ce nu se potoleste curgerea acesteia. Vanele au ajuns în poziția închis și liniștirea apei nu s-a produs. Dan Viter, apăsîndu-se peste bahuștrădă, parcă pentru a încerca să oprească el apa, hipnotizînd-o, scapă antena stației de emisie-recepție și, astfel, se întrerupe comunicarea cu Focșa, de la bazin. Defecțiunea se remediază repede, antena pierdută fiind înlocuită cu o simplă sîrmă. Se poate vorbi acum. Dar vanele tot nu se închid. Asta înseamnă că bazinul trebuie golit, vanele demontate și reparate, iar pornirea turbinei amînată.

— Cei de la „Metalurgica” Bacău sînt de vină — zice in-

ciudat unul dintre proiectanți. Ne-au trimis vanele cu șuruburile și piulitele aruncate în ele, nemontate. Asta-i lucru de min-tuală! Și uite cu ce urmări!

Ceva mai departe, un muncitor înjură, cu voce joasă. Ceilalți înjură în gînd. În clădirea centralei, Ionel Nuțu, trimis de I.C.M. Reșița pentru montarea și reglarea generatorului — singurul om care a mai participat la asemenea puneri în folosință, fiind de 17 ani prezent pe șantierele mai marilor sau mai micilor hidrocentrale unde Reșița a trimis turbine — e și el necăjit. Directorul Cosma hotărăște:

— Să se forțeze vanele și dincolo de poziția închis!

Se forțează vanele. Apa începe să se mai liniștească, dar tot bolborosește. În fața manometrului de deasupra generatorului, oamenii împloră din ochi clintirea acului care să marcheze presiunea. Trebuie să se ajungă la vreo trei atmosfere. Dar acul stă neclintit. La vane se munceste în continuare, sînt strînse pînă rămin cu totul neclintite. Cineva strigă: s-a mișcat acul! Doi-trei sar să se apropie de ac, se catără de generator să vadă mai de aproape. Da, s-a mișcat!

— Focșa! Ce se întîmplă la bazin? Intră apa?

— Intră. Dar sînt niste busteni în dreptul grătarelor și trebuie scoși de-acolo.

— Repede, Focșa!

— Recepționat.

Acul urcă. A ajuns la o atmosferă... A ajuns la trei atmosfere.

— Pornire!

Și roata pornește. Se învîrtește întii ceva mai încet, apoi turatiile devin rapide, pînă cînd se ajunge la o viteză constantă.

— Merge bine — decretează reșițeanul. Mai bine decît aș fi crezut.

— Merge minunat! — exclamă unul dintre proiectanți.

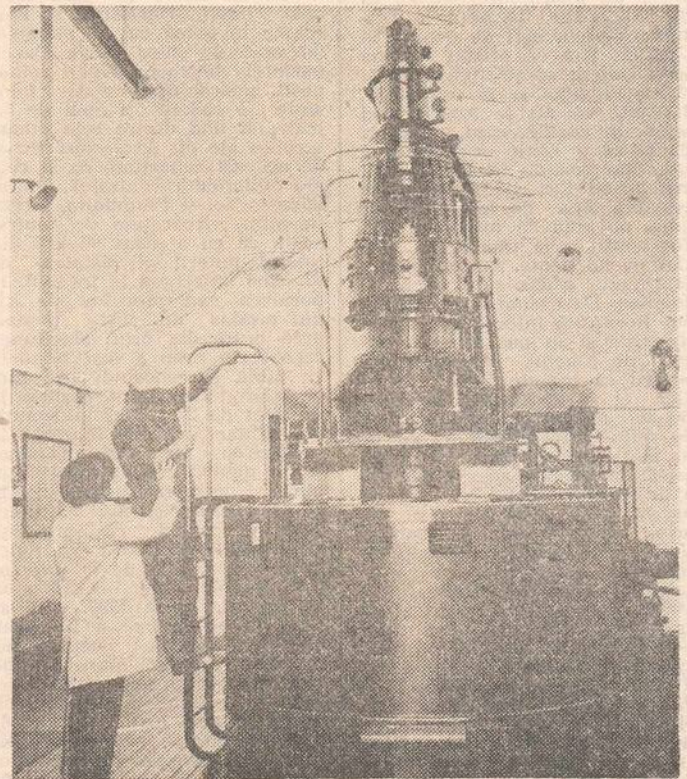
— Focșa sînt! Ce se întîmplă? A început să-mi scadă apa din bazin! Cam 10 centimetri pînă acum.

— Dă drumul cu toată forța la apă. Turbina antrenează apă mai multă decît cantitatea intrată în bazin.

Merge, asadar. Se învîrtește. La bazin, nivelul apei a redevenit constant. Se vorbește mult în devalmășie, tare. Fetele s-au destins. Vreo patruzeci de bărbați fericiți nu-și mai dezlipesc privirile de la roata care se învîrtește, se învîrtește, se învîrtește... Fără nici un zgomot. Lin. Așa cum trebuie, de altfel.

Ne luăm rămas bun de la cei alături de care am trecut prin atîtea momente de cumpănă, prin atîtea emoții. Ei mai rămîn încă vreo trei ceasuri acolo pentru albe și alte probe. Teșila I va produce, peste puțină vreme, energie electrică. Valea Doftanei va deveni, în curînd o vale a luminii.

DAN MUCENIC ■

Turbina se învîrtește în liniștea care încununază succesul. Fotografii de ELENA GHERA ■

Pe salba de lacuri a Bucureștilor

Citeodată, ziua de mâine vine chiar azi

Fiecare își caută norocul, dar unii descoperă doar atit, că nu-l prea găscăsc. Atunci e nevoie chiar ei să și-l facă. Pe măsură ce orașul creștea, bucureștenii au simțit că era bine să respire aerul limpezit și răcorit în preajma unei ape ceva mai mari decit Dimbovița. Străduindu-se să Delavrancea, pe la începutul acestui secol, cind a fost primar al orașului, de a aduce Argeșul să curgă prin București, a avut aceeași soartă ca și propunerea lui Al. Odobescu de a ridica într-una din piețele Capitalei o copie, în replică, a Colunnei lui Traian. De aceea, salba de lacuri din nordul Bucureștilor, a cărei amenajare a început în noiembrie 1933 și continuă și astăzi, pentru că o astfel de lucrare nu se face bătînd din palme, a însemnat chiar norocul pe care orașul a trebuit să și-l facă. Iar ideea de-a scoate și energie electrică din sirul lacurilor de pe valea Colentinei, privitye îndeobște dintr-o perspectivă turistică și recreativă, s-a născut în urmă doar cu vreo cîțiva ani.

Deloc întimplător, planurile au fost întocmite de tînărul inginer Virgil Dadu, de la Institutul de studii și proiectări hidroenergetice. Comanda a primit-o în vara anului 1981 și proiectele au fost gata la sfîrșitul aceleiași veri. Reșița fabricase zece turbine pentru microhidrocentrale și fusese luată hotărîrea ca patru dintre ele să fie folosite la construirea unor microhidrocentrale pe salba de lacuri a Bucureștilor. De obicei proiectantul este acela care alege utilajele, dar de data aceasta n-a avut de ales. Și mai era o problemă: lacurile acestea, despărțite prin diguri solide, se întind de la Buftea pînă la Cernica, pe o lungime de mai bine de 50 de kilometri, apa trece dintr-unul în altul prin niște stăvilare și era nevoie, mai presus de orice, ca microhidrocentralele electrice să nu afecteze cu nimic nici digurile, nici stăvilarele, căci altfel s-ar fi dus la vale munca a vreo cîteva generații și-ar fi fost zădărnice cheltuielile și eforturile imense care au fost făcute tocmai pentru ca apa să treacă dintr-un lac în altul ca de pe un taler pe altul ale unei uriașe fîntini. Pe scurt, între lacuri există o diferență de nivel, dar microhidrocentralele nu puteau folosi această diferență pentru a fi puse în mișcare prin căderea liberă a apei. Și de aceea, deloc întimplător, autorul proiectelor se cheamă Virgil Dadu. Pentru că el puse la punct un sistem original de aducțiune a apei, inedit în literatura de specialitate, iar acest sistem „tip sifon” era singura soluție tehnică aplicabilă în construcția de microhidrocentrale pe salba de lacuri a Bucureștilor.

La Tei, unde s-a construit o astfel de microhidrocentrală în '82, Gheorghe Negoită și Dumitru Ștefan, șefi de echipă la I.D.E.B., știu că oficial turbina ar fi trebuit să se învîrtă de la 15 martie pînă la 15 octombrie, dar uite că nu se învîrte nici acum, în aprilie, cînd putem fi siguri că a venit primăvara și apă este destulă în lac. Dacă-i întrebăm ce fac, își răspund că așteaptă ziua de mâine. Intre timp, nu stau cu miinile-n sin. Tot controlează uleiul din lagăre și se poate zice că uleiul ăsta au ajuns să-l vizeze și noaptea. De curind au venit cei din Reșița să înlocuiască șemringurile și-au pus niște garnituri de cauciuc suplimentare, pentru că înainte intra apă în ulei și se distrugau lagărele. De aceea spun că așteaptă ziua de mâine: trag nădejde că or să scape de necazul acesta care nu e de ieri, de alaltăieri, nici de un an, ci de mai mult. În '82, prin august sau septembrie, cînd a fost pusă în funcțiune centrala, s-a descoperit că se scurgea uleiul din lagăre și tot atunci s-a mai descoperit și că ar fi fost mult mai bine dacă s-ar fi aplicat soluția propusă inițial de proiectant. Ingerul Virgil Dadu sustinuse că e bine ca aducțiunea de apă să fie blindată cu metal, etanșeitatea acestui sistem de aducțiune fiind esențială pentru buna lui funcționare, însă alții au hotărît că era de-ajuns numai betonul și pînă la urmă au văzut și-aceia că betonul era poros, că se impunea o etanșizare a lui, și tot

ei au hotărît să se facă lucrarea aceasta cu silurex, o rășină izolatoare. Alți bani, altă distracție. O distracție costisitoare și absolut inutilă, pentru că după ce-a trecut și iarna '82 spre '83, cînd muncitorii de la I.D.E.B. au aplicat silurexul acela care e și toxic de felul lui, s-a văzut că degeaba oamenii munciseră din greu, cu cartușul filtrant pe față. Abia în vara lui '83 s-a făcut ceea ce trebuia făcut din capul locului: aducțiunea a fost blindată cu tablă de 5 milimetri. Deocamdată, numai pentru un grup din cele două, de cite 92 kW, ale centralei. Pentru cel de-al doilea grup, lucrarea va începe în acest an. Și din ce ne spun Gheorghe Negoită și Dumitru Ștefan, înțelegem că e preferabil din toate punctele de vedere ca un proiect să nu aibă prea multe moașe. Prin asta nu înțelegem că un șef de proiect nu e dator să asculte un sfat bun, ci doar că nu oricine ar trebui să aibă dreptul să intervină și să modifice un proiect numai pentru că așa i se pare lui că e mai bine. Ingerul Virgil Dadu se gîndise să prevadă în proiect și cite o instalație mecanică de curățare a grătarelor de la gura canalelor de aducțiune, însă alții au zis că apa e curată. Și în fiecare zi pe grătarele acestea, niște bare metalice, verticale, care încep la un metru sub apă și coboară pînă la o adîncime de patru metri, se adună o grămadă de scoici, mătasea broastei și, prin incalificabila străduință a unui anumit gen de bucureșteni, pungi de plastic, sticle și borcane, bidoane și cutii de conserve. Toate acestea împiedică trecerea apei spre turbine și o microhidrocentrală fără apă este, bineînțeles, o investiție de care n-are nimeni nevoie. Oamenii I.D.E.B.-ului se căznesc zilnic să desfundă grătarele și fac operația aceasta cu niște greble agățate la capătul unor prăjini, dar munca e cam grea, spun ei, și este nițel cam primejdioasă, ca să nu mai punem la socoteală că ea nu are nimic de-a face cu imaginea unei microhidrocentrale automatizate, cum ar trebui să fie cea de la Tei. O fi fost mai ieftină soluția constructivă care impune mînuirea greblei, dar adevărul este că uneori, cum oamenii recunosc cînsit, se mai întimplă ca, din cauza grătarelor infundate, să ajungă prea puțină apă la turbina și, cum turbina trebuie totuși să se învîrtă cu 300 de rotații pe minut, ea își asigură acest regim normal de funcționare furind curent electric din sistemul energetic național. Atunci am putea să ne dăm un bobornac în pălărie, ca să ne-o așezăm mai spre ceafă, și să ne întrebăm mirați: păi, ce facem noi aici?!

În schimb, la Herăstrău ziua de mâine pare că a și venit. Lingă stăvilărilor și digul ridicat între Herăstrău și Floreasca în urmă cu o jumătate de veac de către Dorin Pavel, părintele hidroenergeticii românești, microhidrocentrala folosește o cădere a apei de 3,7 metri și una dintre cele două turbine ale ei, de același tip și de aceeași capacitate ca și cele ale microhidrocentralei dintre lacurile Tei și Plumbuita, merge în plin. Aparatele de control arată că ea a atins 90 kW din totalul puterii ei instalate, de 92. Apa antrenată la început, la pornirea generatorului, de vidul produs de niște pompe, urcă peste dig prin aducțiunea care între timp a fost blindată cu tablă și coborînd spre turbină produce curent electric la un pret de 22,8 bani kilowatul-oră. Chiar acum se lucrează la captusirea cu tablă a aducțiunii pentru cea de-a doua turbină și asta înseamnă, întreb, că microhidrocentrala va funcționa în curind cu amîndouă grupurile energetice? Va funcționa astfel, află de la directorul tehnic al I.D.E.B.-ului, V. Nogali, prin 1990, cînd se prevede o creștere a nivelului apei în lacurile bucureștene, însă chiar și pînă atunci, tînînd cont de prețul mic al energiei produse, e limpede că apare cit se poate de justificată cheltuiala a cite 6 milioane de lei pentru construirea microhidrocentralelor de la Tei și Herăstrău.

Mai sus pe salba de lacuri din nordul Bucureștilor, tocmai la Buftea, se poate vedea că

nădejile puse în contul zilei de mâine se pot împlini cu siguranță și chiar mai repede decit pînă mâine, de data aceasta chiar prin perfecționarea utilajelor produse la Reșița. Turbina cu o putere instalată de 110 kW face parte din generația a doua de utilaje pentru microhidrocentrale. Ea are pale reglabile, îngăduind condiții de lucru și obținerea unui randament optim. De fapt, spune dr. inginer Virgil Dadu, constructorii din

Reșița au ajuns acum la a treia generație a grupurilor energetice pentru centrale hidroelectrice de capacitate mică, se fabrică de la o vreme și generatoare cu turatie mai redusă, dintre acelea cu care s-ar fi putut obține ceva mai multă energie electrică la microhidrocentralele Tei și Herăstrău, însă asta e situația, ideea se născu mereu și e bine că e așa.

DUMITRU ELIADE ■

Suceava

Pași înainte, dar încă timizi

În 1984, microhidrocentralele construite în județul Suceava au produs primul milion de kilowati-oră, energie (nici multă, dar nici puțină) care confirmă seriozitatea și ambiția specialiștilor de la întreprinderea de rețele electrice în ceea ce privește punerea la treabă a apei care se duce... pe apa simbetei. Spunem că 1 milion kWh nu înseamnă prea mult deocare, așa cum veti vedea, energia furnizată de MHC-urile județului, anul trecut, putea să fie într-o cantitate sensibil mai mare, dacă măcar o parte din necazurile semnalate și de revista noastră, cu un an în urmă, ar fi fost înlăturate. Arătăm cu acel prilej că potențialul hidroenergetic al județului Suceava este de aproximativ 100 MW și, de asemenea, că specialiștii descoperiseră (sau redescoperiseră) 155 de amplasamente pentru MHC-uri. La această oră, întreprinderea de rețele electrice Suceava are în exploatare 10 microhidrocentrale (în 1984 avea numai 7) racordate la sistemul energetic național, după cum, pe întregul județ funcționează în total 21 de asemenea instalații. Sînt în curs de construcție 15 MHC-uri, toate aparținînd întreprinderii amintite, urmînd ca în 1985 să intre în funcțiune șase dintre ele, cu puteri între 188 kW (la Sadău) și 761 kW (la Dirmoxa, pe pîriul Negrișoara). Astfel, hidroenergeticienii suceveni speră ca în acest an MHC-urile să dea o producție de 5 milioane kWh, în 1986 să atingă 10 milioane, iar în 1990 să ajungă la 40 milioane kWh energie electrică, incit, peste cinci ani 20 de zile pe an, întreaga suflare a județului Suceava să se bucure de energia furnizată în modul cel mai simplu și mai ieftin cu putință. Pentru atingerea acestor parametri, la I.R.E. Suceava pregătirile au început din vreme. A crescut potențialul de proiectare, s-a trecut la analiza bazinelor în totalitatea lor, tînîndu-se seama de implicațiile întregii zone și de dorința justificată a constructorului de a avea asigurat frontul de lucru, s-a specializat o brigadă de tehnicieni în construcții montai, după cum s-a înființat și un sector nou pentru exploatare și întretinere. În ultimul an s-a trecut și pe soluții tipizate. În acest sens, au fost introduse în exploatare dispozitive de ridicare tip monorai pentru montarea turbinelor și a generatorilor, renunțîndu-se la vechiul sistem cu automacaraua, mai greoi și cu consum de motorină, și de asemenea, s-a aplicat o soluție ingenioasă privind închiderea etansă a accesului apei în turbină, ambele rezolvări fiind inovații ale sucevenilor. În sfîrșit, se mai poate vorbi de alte cîteva idei menite să conducă la o mai bună funcționare a instalațiilor, să le facă mai fiabile, ideea care sînt, de fapt, propuneri de inovație, și care vorbesc limpede, despre neastîmpărul proiectanților de la I.R.E., oameni care, în urmă cu ani, și-au asumat riscurile unui pionierat în materie de MHC-uri. Dar vremea a trecut și riscurile au rămas. Mai exact, necazurile. Fapt care îi face pe mulți să nu se încumete, să mai aștepte, să vadă ce iese. În felul acesta, progresul privind construcția microhidrocentralelor este lent, realizîndu-se cu greu faptul că apa pierdută este energie pierdută.

Un an în care nu s-a schimbat mai nimic

Documentația a fost elaborată în baza avizelor de principiu date de Ministerul Silviculturii și inspectoratul județean respectiv. Cînd am ajuns în stadiul promovării documentațiilor de teren, inspectoratul silvic local n-a mai fost de acord cu realizarea lor, motivînd că impactul asupra mediului înconjurător este dur. Ce se întimplă? Aici se poate discuta foarte mult. Nu este lămurită problema debitului salubru, a mării lui, și a debitului de continuitate a vieții acvatice. Sînt probleme importante și ele se discută de trei, patru ani. Soluții există, dar nu sînt unitate. O rezolvare prin normative comune a forurilor implicate în domeniu, tînîndu-se seama de particularitățile fiecărei zone, ar face mult bine. O a doua problemă ridicată de inginerul Romulus Sfichi, și nu numai de el, este vechea istorie a avizărilor. A multelor, prea multelor avizări și aprobări care nu fac diferența între construcția unei mari hidrocentrale, de tipul Porțile de Fier, și a unei microhidrocentrale. A avizărilor cronofage (de cele mai multe ori durează peste un trimestru), a avizărilor care îi descurajează pe mulți „orientînd” inițiativele pe apa care se pierde. Nu propunem realizarea unui colectiv care să întocmească un program privind reducerea numărului de aprobări privind construcția unei MHC, de teamă ca nu cumva să constatăm peste un alt an că va fi nevoie și de aprobarea respectivului colectiv dar propunem ca situația să fie prgivită cu consecvența cu care specialiștii I.R.E.-ului Suceava, de pildă, continuă s-o reclame.

Un an în care nu s-a schimbat mai nimic

Anul trecut am văzut microhidrocentrala de la Ariniș. Anul acesta, pe cele de la Putna și Brodina. Neajunsurile sînt aceleași ca și acum 360 de zile. Dacă la Putna, instalația funcționează, după ce a mai făcut un drum pînă la constructor, I.C.M. Reșița, unde a stat aproape jumătate de an pentru a fi pusă la punct și lucrurile merg cit de cit bine (avînd o putere instalată de 200 kW, scoate numai 150 kW), la Brodina, unde MHC-ul are o putere instalată de 673 kW, instalația stă. Montată în primăvara trecută, n-a mers decit douăzeci de ore, la o treime din puterea ei (și este cea mai mare din județ). Ingerul Ioan Hrituc: „Constructorul și-a încasat banii, aproape 30 de milioane, dar instalația nu folosește la nimic. Volantul l-am oprit cu un buștean, deoarece aparatul director nu se închide etans. La intervențiile noastre, fabricantul ne-a răspuns că altă soluție nu există decit frînarea cu lemne. În aceeași situație se află și turbina de la Miliseuț 2”.

Necazurile turbinelor sînt cunoscut de ani de zile. La cele de tip Banky, fabricate la IUPS Reghin, se rup paltele și nu sînt etanșe lagărele; la cele de tipul FO, construite la Reșița, nu este rezolvată ungerea lagărelor. Ultima nici nu este omologată. În ceea ce privește piesele de schimb, lucrurile nu stau deloc mai bine. Ingerul Ioan Hrituc: „În primul rînd aș menționa că de la lansarea comenzii și pînă la trimiterea contractului durează foarte mult timp. În al doilea rînd, pentru anul în curs, ICM Reșița ne-a refuzat contractul motivînd că nu mai are capacitate”.

Păreră centralei

Cum problemele ridicate depășesc posibilitățile de rezolvare ale celor de la Suceava, am în-

cerat să aflăm mai multe de la Centrala industrială de rețele electrice din București.

— Tovarășe director Ion St. Ion, de ce se întirzie omologarea turbinelor de tipul FO?

— Reglementările în vigoare, mai precis Decretul 202 din 1981 prevede drept condiție pentru omologarea ei buna funcționare pe timpul unui an hidrologic mediu. Un număr de 9 asemenea turbine au avut defecțiuni la lagăre și constructorul, I.C.M. Reșița, le-a retras. O parte din ele au fost repuse în funcțiune, dar nu s-a ajuns la o soluție definitivă.

— De cînd intră în sarcinile întreprinderilor de rețele electrice microhidrocentralele?

— Problema a avut o evoluție treptată. Primul pas a fost în 1980, cînd s-a încheiat un protocol între organele centrale implicate, protocol ce a stabilit sarcinile fiecărei instituții.

— Deci din 1980, adică de cinci ani. Și totuși, turbinele nu merg.

— De unde știți?

— Recent am văzut-o pe cea de la Brodina. Are 673 kW putere instalată. Teoretic. Pentru că, de fapt, n-are nici o putere. Paguba e lesne de măsurat, au făcut-o specialiștii. O microhidrocentrală de 500 kW poate, printre altele, să alimenteze 1000 de apartamente cu 2-3 camere. Apoi, ați spus-o chiar dv.: nu sînt omologate. Repet întrebarea: nu sînt prea mulți ani, cinci la număr, de cînd se tot încearcă punerea la punct a turbinelor?

— Cei de la Reșița s-au descurcat mai greu, dar acestea sînt faptele. De-a lungul anilor ne-am dus deseori la ei, am analizat stadiul fabricației, am făcut programe de măsuri, care însă n-au fost respectate în totalitate, adică instalațiile au fost livrate cu defecțiuni sau incomplete. În condițiile acestea a fost greu să intrunească acea condiție esențială privind buna funcționare timp de un an hidrologic întreg. Apoi, fabricația echipamentelor a fost extinsă și la ICM Caransebes, care n-aveau experiență suficientă. S-a făcut o omologare preliminară la microhidrocentrala de la Mînaștirea Dej 2 și sîntem pe cale de rezolvare a problemei în privința turbinei de tipul EOS. Cu FO însă...

— Care este situația prețurilor?

— Utilajele nu sînt omologate, dar au preț. Prețurile echipamentelor sînt fixate prin ordine ale ministerului de resort, construcțiile de mașini, în cadrul prețurilor plafon. Necazul este că nu avem aceste echipamente. Noi am terminat partea de construcție la multe microhidrocentrale din țară, și le amintesc pe cele de la Novaci-Gorj, Teșila-Prahova, Vorova și Slatina-Suceava, Giștești-Jasi, Horezu-Vilcea, dar nu le punem în funcțiune din cauza nelivrării echipamentelor.

— Cei de la Suceava ridicau problema normativelor, a unei legislații adecvate privind impactul cu mediul. Care este situația?

— Aici există legi precise. Avem nevoie de avizele organelor interesate și apoi se supune totul aprobării Consiliului Național al Gospodăririi Unitare a Fondului Funciar.

— De cite avizări este vorba?

— De două: una de principiu și alta pentru proiect.

— A doua o poate anula pe prima?

— Da, dacă apar modificări mari față de ceea ce s-a stabilit în principiu.

— În privința avizelor și aprobărilor privind construcția MHC-urilor, altele decit cele amintite mai sus, ce s-a mai schimbat?

— Nimic. Colegii mei au numărat vreo 15 avize, acorduri. Sînt multe și se condiționează una pe cealaltă.

— Cum apreciați ritmul în care evoluează problema microhidrocentralelor?

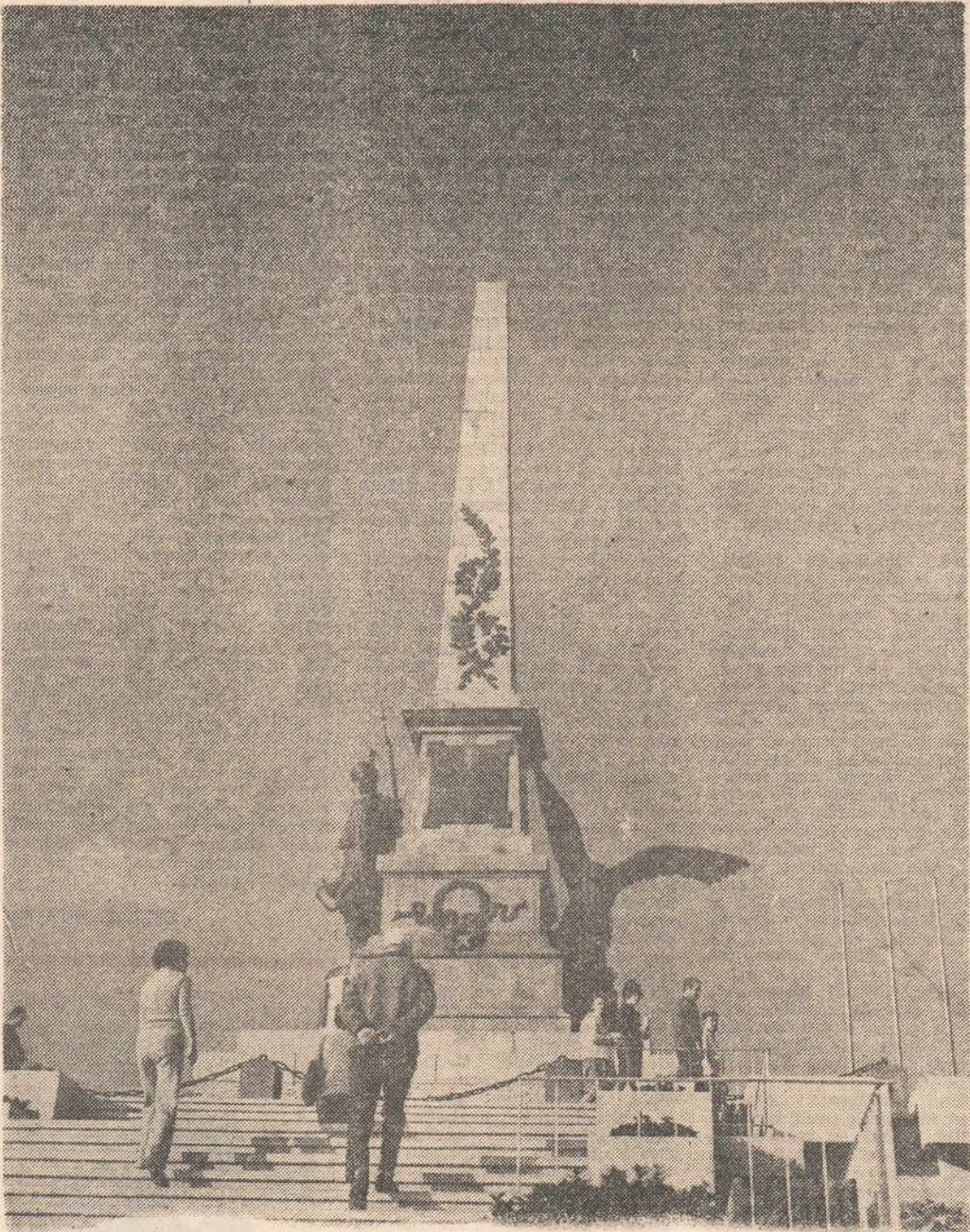
— Nesatisfăcător. Avem nevoie de energie, iar aici este vorba de o energie care se obține foarte ieftin. În ultima adunare generală la care a participat și conducerea ministerului nostru și în biroul executiv al centralei s-a discutat și elaborat un program care să conducă la accelerarea ritmului de realizare a MHC-urilor. De altfel zilele trecute, conducerea ministerului a semnat ordinul de înființare a unei întreprinderi speciale, prima de acest fel, pentru construcții și montaje de MHC-uri, pe Valea Oltului, la Călimănești. Pe măsură ce vom dezvolta programul de construcții, vom înainta propuneri și pentru alte întreprinderi zonale. Dar nu depinde numai de noi.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Desene pe asfalt

Monumente ale independenței

Indreptătită a fi obsesie fundamentală a românilor de totdeauna, ideea Independenței s-a făcut simțită, prin vreme, nu doar în cîntec, nu doar în luciul armelor ci s-a materializat adesea în monumente în stare s-o evoce neostenit.

Sigur, monumentele Dintii sint chiar parte din trunchiul pururi nepieritor al țării: pădurile în care ne-am tras, lă restrîște, holdele ce-i înecau pe oștenii lui Darius Împărat, mlaștina nămolind trufii otomane, de la Călugăreni, cuibul de piatră al Cetății Neamțului, drumurile doar cu pasul nostru „citite”, văzduhul cu păsări și fluturi, focurile de veghe și iarba grasă a mormintelor.

Pietrării vechimii și sculptorii vechimilor mai apropiate de noi au bătut în lespede pisanii de întemeiere a Izbinzilor sau au figurat monumente (indeobște modeste, lipsite de fală) cu care ochii ni se întîlnesc și acum. Mestri rămași neștiuți fiindcă nu-și riciau cinstitele nume alături de ale gospodarilor de țară ori de ale luptătorilor pierțiți pentru nea-tîrnarea și mai-binele ei, s-au nevoit să lase mărturie despre pohta ce-au pohtit românii.

Și, îmi repet, lucrarea lor a fost cu osebire simplă, cu alcătuirii fragile lesne de dezbinat (drept care multe din Semnele trecutului ni s-au pierdut) dar memoria lor a fost de neatins.

De la Întîia Unire, sub Mihai, petrecută sub stele potrivnice ne-a rămas — „monument” — doar biata căpățîna albită de jînd și mindrii a voievodului, păstrată asupra Tîrgoviștei, la Dealu, în chivot sfînt. Mai apoi Unirile au fost mai bogate în mărturie și muzece — care la români sint ospitaliere și neostentative ca niște case de țară — sint pline de săbii cu fericitul nume al lui Cuza gravat pe tăis și cu steagurile tricolore ale lui Decembrie 1918.

Primul și al doilea război mondial ne-au adus, în răsrucci, statuia clasică a soldatului cu

arma ridicată spre dușman, păvăză, în chip de „Pe-aici nu se trece!” iar Independența și-a sădit pe malul Dunării, întru înveșnicirea biruintelor din 1877, obeliscuri înfipte în dealuri mușcate de vînt ori fintini cu inscripții ce par, cu scrisa lor fierbinte, compuse de jurnalistul de la ziarul „Timpul”, Mihai Eminescu.

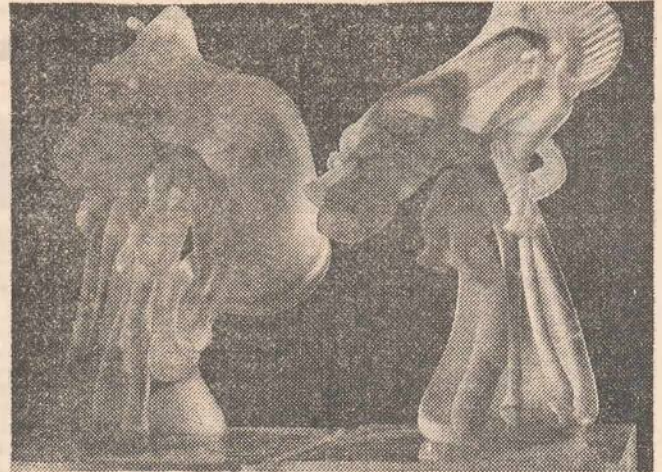
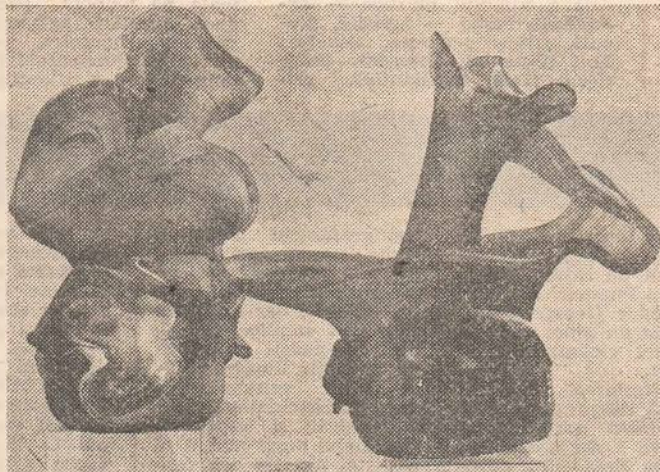
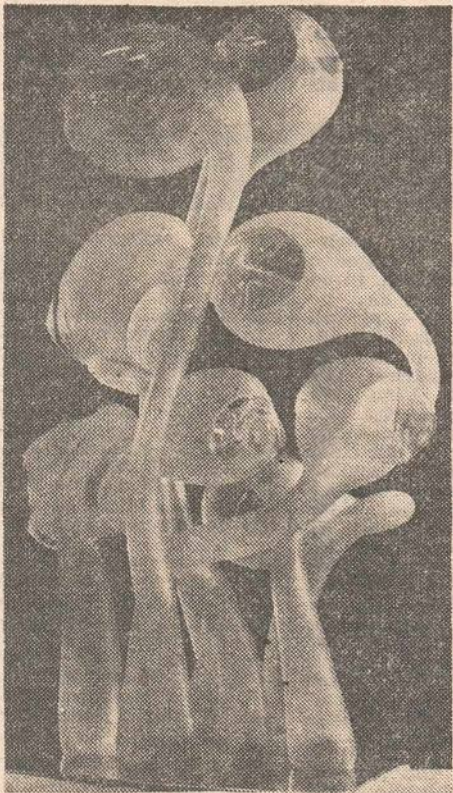
Piatra se roade în aerul sărat, lemnul se smerește, se vechește și se impuținează; se erodează bronzul și monumentele ce pă-rău, la durarea lor, uriașe, sint înghițite de statura cetăților noi, desenul lor pălește sub arcele maiestuoase ale turnurilor și podurilor de lîngă și de peste ape, numai lacrima de sub pleoape nu ni se golește de bucurie și amar: Aici s-au trudit să aperse ființa neamului bunii și străbunii, scrie pe obraze lacrima. Aici, înaintea pietrei ce le cuprinde numele, trecute ca în catalogul unei școli, oasele lor s-au gravat de răni grozave și s-au tras în lut spre a se întîlni acolo cu argint de piraie și vrejuri de floare. Sintem trup din trupul lor, vis din visul lor. Le sintem răzbu-narea, continuarea, speranța...

„Și monumentul ce m-a tulburat cel mai mult l-am văzut pe malul drept al Dunării eroine și ea, la Plevna, unde rivna muzeală a adunat cîteva zeci de cranii cite s-au mai păstrat întregi, în urma plugului, pe locul unei cumplite bătălii, într-o uriasă lacră de lemn. Stă-teau, stau, acele capete de soldați români, acel hambar, ca niște boabe de griu, dilatate ori ca niște pietre albe, de drum și mi-am zis, văzîndu-le, că încă viază pe umerii unor ființe fără moarte, că jerfa lor n-a fost zadarnică.

Independența — pohtă exprimată voievodal (și eminescian) de mîinile unui Brăncuși, idee și cuvînt, cîntec și dor, curgînd din generații în generații, de la euritmile mioritice la noi, cu noi, prin noi, spre viitor...

GEORGHE TOMOZEI ■

Un artist și universul său Noi ipostaze propuse naturii

Un popas la Simeza, acolo unde în aceste zile e deschisă excepționala expoziție a lui Dan Băncilă, înseamnă o descîndere într-un spațiu insolit, organizat după legi inedite, cu care însă te împrietenești din prima clipă. E-adevărat, am-bianța este populată de forme șocante, dar ele nu înspăi-mintă, dimpotrivă, te îmbie să le contempli cu sentimentul că privești structuri armonios concepute, incintătoare, oricît de sofisticate ar fi ele. Meșteșugul de mare artist al lui Dan Băncilă metamorfozează sticla, îi conferă virtuți pe care nu i le-ai fi bănuț niciodată. Ea capătă, rînd pe rînd, încrem-nirea indiferentă a mineralului, suplețea vegetalului sau exprimă vitalitatea unor viețuitoare nemaivăzute pînă acum. Dan Băncilă stăpînește cu autoritate materialul cu care lucrează, dar îi îngăduie de multe ori să se desfășoare după bunul lui plac, într-o diversitate și o exuberanță ce alungă orice idee de contrafacere. În aparență, totul e realizat fără

nici un efort din partea creatorului îndrăgostit de o materie pe care o visează să atingă perfecțiunea. O imaginație dez-lănțuită propune noi ipostaze ale naturii, pline de o farmec care intrigă din prima clipă. Ceea ce expune artistul jîndu-ieste „să sporească a lumii taină”, să tulbure, să stîrnească întrebări la care ți-e drag să răspunzi. Lucrările sale par a fi mesaje trimise de o altă civilizație, pe care trebuie să le descifrăm cu atenție pentru a mai spulbera o enigmă și a afla mai multe despre noi și lumea în care trăim.

La sfîrșitul călătoriei prin acest teritoriu al frumosului rămii cu impresia de-a fi luat cunoștință cu o operă origi-nală și profundă, plină de sugestii care te invită să desco-peri în emblemele realului sensuri fundamentale pentru existența noastră.

GEORGE ARION ■

Condiția muzicii tinere

Multora le place jazz-ul

Jazz-ul își duce, aparent, viața între festivaluri. E vorba, desigur, în primul rând de cel de la Sibiu, manifestare de anvergură națională, care polarizează atenția unanimă a publicului și a interpretilor de gen. De cîțiva ani se poate afirma fără rezerve că acest festival a atins un nivel și un prestigiu european, participarea unor nume fundamentale sau apariția de cronici bine documentate în „Jazz Forum”, cea mai importantă revistă de specialitate fiind mărturie în acest sens.

Și în acest caz, ca și la rock și la folk, avem de-a face, evident, cu mai multe generații, dar relația dintre ele este mai degrabă una de întrepătrundere, am zice chiar de înțelegere și ajutor reciproc. Poate că și conștiința fiecăruia că aparține unei minorități este de natură să contribuie la unitatea mișcării jazz-istice. În orice caz, la această oră, de altfel, ca mai întotdeauna, jazz-ul reprezintă o stare de spirit aparte mai mult decît folk-ul sau rock-ul. Trăirea muzicală, artistică este mijloc și scop, dorința de afirmare sau exhibiție este nulă și neavenită, cei din jazz se simt minunat între ei, deși nu s-ar putea spune că îi deranjează, ba dimpotrivă, mulțimea mai întîi curioasă, apoi entuziasmată, cucerită, posedată, care îi înconjoară în fiecare august la Costinești! Altfel, rar îți poate fi dat să întîlnești un jazzman cerîndu-ți bani pentru un spectacol sau punînd mai știu eu ce alte condiții. El preferă să se înghesuie cu contrabasul în troleibuz în loc să-și care chitara cu taxiul sau cu mașina personală, cumpărată cu banii cîștigați din spectacole aranjate „azi aici, mîine-n Focșani”, ca alții! Din necesități firești, imediate, cei mai mulți cîntă în diverse baruri și restaurante dar asta, reluăm, nu este deloc condamnat, ba, dimpotrivă, poate crește simțitor nivelul artistic al programelor de local, asigurîndu-le, în același timp, interpretilor nu numai un suport material indispensabil, ci și un loc de exercițiu artistic permanent. În unele cazuri, rezultatele sînt de-a dreptul remarcabile, dacă ne gîndim la fericita întîlnire muzicală ce se întîmpla în fiecare seară în urmă cu cîțiva ani la barul „Tomis” sau, mai recent, la elevata veritabilă seară de jazz oferită la „Cina” de Johnny Răducanu, Marius Popp, Dan Măndrîlă și alții. Și, pentru că tot am ajuns la aceste nume, trebuie să spunem că ei rămîn trei dintre stilpii de temelie ai jazz-ului românesc, peste care nici-o istorie (scrisă, vorbită, antologică, în imagini sau oricum ar fi ea!) a jazz-ului românesc nu poate trece! Meritele lor în perpetuarea și progresul acestui gen de muzică în țara noastră, precum și în promovarea peste hotare a valorilor naționale rămîn incontestabile, sînt binecunoscute, dar greu de cuprins în cuvinte.

Un fir de legătură și, în același timp, un permanent exemplu pentru toate generațiile de muzicieni din jazz-ul românesc îl constituie Mihai Berindei, ale cărui contribuții teoretice și practice trebuie luate obligatoriu în considerație.

Generația de mijloc este și cea mai numeroasă, în ea puțin deja să fie incluse și multe tinere, dar care prin activitate susținută și-au cîștigat deja o notorietate care impune, cum ar fi: Ion Baciu-jr., „Studio” din Iași, „Crepuscul” din Timișoara, „Alb 3” din Sibiu, Harry Tavilian și „Creativ” din Constanța, Garbis Dedeian, Dragoș Nedelcu și mulți, mulți alții, de vîrstă și preocupări diferite, legați însă prin același crez artistic. Valoarea tuturor numelor citate mai sus — și ar mai fi destule de alături — este deja un loc comun și evidența ei este reiterată cu fiecare apariție în public.

În fine, cei mai tineri, despre care nu s-ar zice niciodată că sînt mulți, dar apar mereu cînd și de unde nu te aștepti. Cei doi Bădila, Liviu Pop, Gabriel Dedeian sau grupuri ca „Om” sau „Grafitti” s-ar putea integra în această grupare. Jazz-ul vocal, tratat îndeobște separat, are o structură asemănătoare, de la Vocal Jazz Quartet sau Aura Urziceanu, trecînd pe la Anca Parghel, Kamoosa Belă și pină la Emilia Cazacu, să zicem.

Lipsește, din păcate, și în acest domeniu, un cadru organizatoric permanent, adecvat, pe măsura posibilităților, a forței fenomenului, a capacității sale de penetrație și, poate surprinzător pentru unii, a popularității. Pe oricare dintre eventualele contestatari ai acestei ultime afirmații îl invităm să vadă săliile arhipline ale concertelor de jazz ori, mai convingător chiar, cele citeva mii de oameni care se înghesuie în fiecare seară (uneori în ciuda ploii persistente!) în amfiteatrul în aer liber de la Costinești pentru a-și asculta și vedea preferații. E timpul ca prejudecata jazz-ului ca manifestare elitistă, exclusiv intelectuală sau marginală să fie învinsă, depășită. S-ar putea riposta că, totuși, publicul respectiv reprezintă o minoritate avizată, care nu merită atenție prea mare. Nu luăm acum în discuție o asemenea viziune de tăvălug dar, oricum, afirmația trebuie combătută cu exemple concrete: în spectacole dedicate, în general, unui public foarte larg, de rock de cele mai multe ori, în orice caz deloc cunosător în ale jazz-ului, apariții ca cele ale lui Johnny Răducanu, Anca Parghel, Harry Tavilian au generat un entuziasm greu de descris. În plus, jazz-ul ar putea reprezenta, mai mult ca oricare alt gen dintre cele pe care le avem în discuție, o șansă de afirmare internațională. A bon entendeur, salut!

PAUL NANCĂ ■

Romanță cu valuri

Duios, isteț, cu picioarele pe pămînt, sentimental, ironic, tandru, autoparodic, filmul lui Geo Saizescu, *Sosese păsările călătoare*, are farmec. Reușita trimite nu numai la calitățile regizorului, ci și, în egală măsură, la cele ale scenaristului (Fănuș Neagu). O poveste care, ca toate povestile, nu e deloc nouă: o tinără doctoriță (Rodica Mureșan) își ia în primire postul dintr-un sat din Delta (Barza). Despre cum se întîmplă „impactul” ei cu realitatea, recte, cu pescarii bărboși și deprinși a se trata... lichid, cu nevestele vorbărețe și știutoare de farmece, cu primarul „civilizator” și cam neșcolit (Ștefan Mihăilescu-Brăila), cu inginerul piscicol, genul „băiat bun” (Emil Hosu), cu tinăra asistentă medicală, genul „cu draci”, dar și cu suflet (Tora Vasilescu), cu bufetierul gură-mare și, pe semne, mină-iute (Jean Constantin), cu felurite „păsări rare” — pictorul Zoli (Octavian Cotescu), băiatul descurcăt și cam fără meserie (Sebastian Papaiani), despre cum se innodă de aici o poveste de dragoste frumoasă și — ce lucru rar! — credibil (două femei, la fel de frumoase, de bune și de îndrăgostite își dispută un bărbat, și el frumos, bun și, treptat, îndrăgostit) — despre toate acestea ni se vorbește într-o comedie, atînsă de lăcăt de umbra înțeleaptă a poeziei.

Scenariul lui Fănuș Neagu, clădit pe metafora primăverii, a începutului, a renașterii (sosirea păsărilor călătoare și, în final, plecarea lor sînt parantezele ce închid filmul despre care vorbim), are unitate, ritm, atmosferă, schitează ferm și expresiv caracterul, precum într-un desen în cărbune. Toate acestea au în talentul senin și plin de simț al umorului al lui Geo Saizescu un foarte bun interpret. Poanta alternează cu scena patetică (un incendiu amenință săvanele, un plaur se desprinde și o ia pe Dunăre la vale), conflictul sentimental (un rol excelent are aici Tora Vasilescu, într-o ipostază convingătoare a feminității orgolioase, dar și calde, sensibile) cu cel, să-i zicem, social (unor braconieri de ocazie li se dă un avertisment), scena kitsch (începutul, romanța ridicolă, pătimașă a Vărei) cu scena suavă, romantică („moment al adevărului”, sub clar de lună cu doctorița și inginerul).

Folosind inteligent „oferta” cadrului mai mult decît generos al Deltăi, fără a transforma nici o clipă imaginea în reclamă turistică, operatorul Aurel Kostrikiewicz mijlocește cu finețe relația dintre protagoniști și ochii spectatorului, astfel încît senzația rămîne, aproape tot timpul, una de confort și participare destinată. Innobilată, în final, aceeași romanță de la început cîntată de Tora Vasilescu e pătrunsă parcă de o filosofie a lui „ca-n viață”, pedestră, dar nu mai puțin adevărată. Ea reprezintă dealtfel și tema muzicală a filmului (muzica — Te-mistocle Popa) — aerisită, plăcută. Citeva portrete reușite: Zoli (Octavian Cotescu), bufetierul (Jean Constantin), pri-

marul (Ștefan Mihăilescu-Brăila), alte citeva, doar la locul lor: doctorita (Rodica Mureșan), inginerul (Emil Hosu). Apoi un happy-end, cum am citi undeva, cam lipit, dar, în totul, un film viu, bine ritmat, fermecător.

TANIA RADU ■

Ultima secundă

Undeva, în prelungirea istoriei, afirma celebrul savant român Henri Coandă, tinerețea și viitorul coincid. „Tinerețea și viitorul, a continuat marcele om de știință, sînt atît de intim legate între ele, încît doar un spirit aberant ar putea să-și asume răspunderea de a rupe cele două noțiuni... Colaborarea cu istoria înseamnă a concepe viitorul prin intermediul generațiilor următoare”. Din această declarație perspectivă, „a colaborării cu istoria prin intermediul generațiilor următoare” și, am adăuga noi, pentru generațiile viitoare, publicistul Carol Roman ne oferă, prin recentul său volum *La o secundă de mileniu III* (Editura Albatros, 1985) un amplu studiu al realității și ideilor contemporane privind prezentul și viitorul „planetei albastre”. „Fieele acestei cărți, declară autorul, pornesc să demonstreze istoric, logic și, de ce să n-o spunem, chiar sentimental, necesitatea Anului Internațional al Tineretului sub tripla lozincă Participare, Dezvoltare, Pace, ca și strădaniile comunității internaționale de a se institui acest An, printr-o activitate complexă, profundă, de implicație mondială”. Această carte vine să sublinieze, o dată în plus, importanta contribuție a României la rezolvarea marilor probleme ale umanității. La inițiativa țării noastre, de exemplu, cînd Aduarea Generală O.N.U., a adoptat cunoscuta Declarație privind educarea tineretului în spiritul păcii, al respectului reciproc, al înțelegerii între popoare, primul alineat al Cartei O.N.U. a îmbrăcat, în 1965, potrivit demersului nostru, o formă instituționalizată. Anul Internațional al Tineretului se situează, desigur, în direcția acestor consecvente preocupări ale țării noastre de-a asigura noilor generații ale Terrei un statut aparte, pe măsura rolului din ce în ce mai decisiv pe care acestea îl au în viitorul omenirii. Scrisă într-un stil alert, publicistic, trecînd în revistă actualele orientări sociale și politice ale lumii și supunîndu-le dezbaterii, analizei minuțioase, cartea lui Carol Roman alcătuiește un tablou real al omenirii, dramatic și sumbru, dar și luminos, înerezător în puterea rațiunii umane. La fiecare 8 secunde un om mfoare de foame pe Terra! Iată un adevăr care, firește, ne tulbură, ne copleșește, ne înspăimîntă. Alte asemenea aberante realități ne sînt aduse la cunoștință prin stilul laconic dar exact al cifrelor. Ne-aflăm, într-adevăr, metaforic vorbind, la o secundă de mileniu trei, dar viața pe planeta Pămînt este de-o fragilitate extremă. Divergențele economice, sociale și, mai ales, ireponsabila cursă a înarmărilor, terifiantul spectru

al războiului nuclear, sînt pe cale să transforme viața acestei planete într-un veritabil coșmar de zi cu zi. Nu întîmplător, desigur, autorul a reprodus declarația astronautului american Michael Collins, care a navigat pe modulul de comandă al navei Apollo 11, în timp ce colegii săi, Neill Armstrong și Buzz Aldrin făceau primii pași pe Lună, declarație din care reprodusem: „Dacă ar trebui să întrebunțeze doar un singur cuvînt pentru a descrie Pămîntul așa cum este el văzut de pe Lună, acest cuvînt nu s-ar referi nici la mărime, nici la culoarea lui, ci ar scoate în evidență o calitate mai esențială a acestuia, acela de fragilitate. Mai presus de toate Pămîntul arată fragil și acesta este un fapt pentru care nu găsec nici o explicație, așa apare el... Privindu-l însă, din spațiu, îl vei găsi neted ca o minge de biliard, așezat într-un echilibru delicat pe drumul său în jurul soarelui și, mai presus de toate, pîrînd a fi foarte fragil... Distanța dintre o planetă albastră și una cafenie poate fi parcursă înspăimîntător de rapid”. Și tot astfel, nu întîmplător, desigur, Carol Roman își încheie volumul, după o amplă dezbateră a „fragilității” actuale a Pămîntului aflat în prag de mileniu trei, printr-o suită de întrebări, o veritabilă anchetă internațională, la care au participat personalități proeminente ale lumii contemporane. Iată doar citeva din răspunsurile la întrebarea generală: Cum concepți omul viitorului mileniu: „A organiza prezentul prin proiecția viitorului” (Aurelio Pececi), „Sper într-o lume mai dreaptă, mai echitabilă” (Johann Galtung), „Să crezi în succesele urmașilor tăi” (acad. N.N. Semionov), „Să adaugi anii vieții și viața anilor” (acad. Ana Aslan), „Lumea — mai conștientă de sine însăși” (John Platt), „Cred în virtuțile omului de mîine” (Mila Contini) etc. La o secundă de mileniu III, o carte, deci, în care autorul, vorbind despre viitor, n-a avut în vedere imaginea strict tehnologică a Pămîntului aflat la întîlnirea sa cu mileniu trei, ci, mai cu seamă, imaginea omului, tînăr azi, atunci, singura masină pe deplin perfectă a planetei noastre, amenințată cu autodistrugerea, dar, mai mult decît atît, cu o forță interioară mult mai mare, dornică să supraviețuiască.

VICTOR NIȚĂ ■

Ilustrăm acest număr cu imagini ale lucrărilor lui Dan Băncilă

CAP LIMPEDE

● Orfevrerii muzicale și lirice. Pentru a înțelege mai bine ce a însemnat sonetul pentru Italia și italianul de rînd este suficient să amintim un singur amănunt din tabloul de idei pe care eminentul italianist Al. Balaci l-a creionat în prefața scriii de paralelisme româno-italiene, organizat la Muzeul Literaturii Române, cu concursul Institutului italian de cultură din București. Începînd din clipa în care geniul lui Dante și-a întins aripile asupra întregului pămînt italic, mai exact din 1311, în fiecare familie italiană se citește și se comentează seara cite un cînt sau jumătate de cînt din opera sublimului florentin, alcătuită în mare parte din sonete. Obiceiul se păstrează încă și astăzi. România este însă și ea deținătoare

unui record în materie de sonet. Cel mai prolific sonetist din toate timpurile este Victor Eftimiu, iar dintre autorii în viață poetul Tudor George, semnatarul a peste 3500 de astfel de compuneri.

La începutul manifestării au fost recitate sonete de către actorii Mariana Cerceș și Petre Moraru. Lucrări muzicale din patrimoniul italian au fost transpuse cu comprehensiune de violoncelista Ioana Ostafie (pian: I. Sava), pianista Oana Velcovici și trei dintre elevele clasei de canto a profesoarei, Georgeta Stoleriu de la Conservatorul bucureștean: Roxandra Donose, Liliana Petrescu și Irina Săndulescu, secondate la pian de Martha Joja. Muzica românească a fost reprezentată la această întîlnire peste timp într-o

sublimă republică platoniană a ideilor și frumosului de către Enescu, și Doru Popovici. La sfîrșit, Tudor George a impozitat un sonet pe tema evoluției violoncelului în concert.

Manifestarea a fost onorată de prezența conducătorilor celor două instituții organizatoare: Adriana Daia, directoarea Muzeului Literaturii Române, și Gianfranco Silvestro, directorul Institutului italian de cultură din București. (Radu Bagdasar)

● Panait Istrati și Mateiu I. Caragiale în presa școlară. Am mai remarcat și altădată revista „Unirea” din Focșani, în primul rînd pentru realizarea grafică ireproșabilă și pentru calitatea materialelor publicate. Coordonatorul Revistei noas-

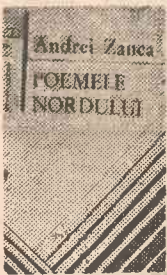
tre, profesorul Petru Dima, știe să conceapă o revistă, se vede asta și din ultimul număr, 107-108-109/1985, dar mai ales știe să-i implice pe tinerii publiciști în calendarul vieții literare. Pri-lejuit de centenarul a doi scriitori români, Panait Istrati și Mateiu I. Caragiale, acest număr al Revistei noastre ne oferă și ceva interesant evocări, cu sprijinul unor oameni de litere consacrați și, desigur, diverse informații de interes didactic. Cele două evenimente, semnalate cu competență și fidelitate culturală de realizatorii revistei, arată că publicația focșăneană e în permanentă rezonanță cu mersul literaturii române. (Radu G. Teposu).

● Un document despre un om, o viață, o operă... O grădină ca la Barbi-

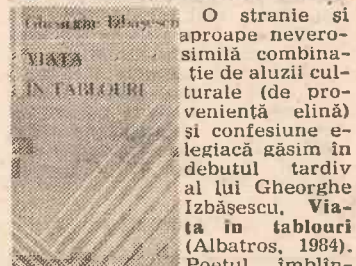
zon. De un verde albastru Cézanne. Pajiștea e presărată cu statui. Și cu sevălate. În fața lor, pe scaune scunde — pictori. E tabăra de la Lăzarea. Printre ei un patriarh al penelului românesc AUREL CIUPE. Vine spre noi odată cu secolul. Pe 15 mai va implini 85 de ani. O voce din off, chiar vocea artistului, autodefinește un om, o viață, o operă. Un om supus viața întreagă caznei culorii. O viață riguroasă, căreia i-a plăcut disciplina, lăsîndu-se, „din cînd în cînd, pradă fanteziei”. Și de aici a ieșit o operă cu expresivități inconfundabile. Pictura lui Aurel Ciupe. Unul dintre marii coloristi de tradiție clasică ai artelor noastre plastice. Apropiat de expresionism. Simțînd, în felul său, vibrația lumii în materia peisajului

și în materia naturii „moarte”, materia-viață pină acum o clipă. Așa ni-l prezintă filmul lui Paul Orza, regizor de frunte al documentarului nostru cinematografic, pe marele pictor clujean. Lui îi aparțin și scenariul, regia și comentariul. Iată un film-document, un film-biografie, un film-de-artă ce trece prin fața ochilor noștri doar în parcursul a 10-15 minute și totuși, se fixează în neuitare. Căci este făcut cu profesionalism de o echipă din care face parte operatorul Sorin Constantinescu, aranjamentul muzical fiind realizat de Eugen Popescu, sunetul de Jana Lăzăroiu, iar montajul Maria Visu. O echipă bine armonizată de producătorul Johan Reisnauer. Toți din cadrul Studioului „Sahia-Film”. (C.I. Adam)

Cărți de poezie

Ultimele debutant echinoxist, Andrei Zanca, imi apare in **Poemele Nordului** (Albatros, 1984) de o autentică vibrație elegiacă, desi incepuse să scrie in genul „furiolosilor”. Poetul desfășoară superbe tablouri imaginare, in fapt proiectii ale reveriei. Observația se alătură disertației, memoria afectivă umple poemul cu elementele trecutului care asaltează prezentul imaginației. Privirea e un pretext pentru rememorare. Ea propulsează inchipuirea in spre un spațiu himeric pe care poetul îl ia in posesie printr-o subtilă persuasiune retorică. Totul este evanescent in „ilustrate” lui Andrei Zanca și impresia aceasta e întărită de faptul că poetul observă cu precădere acea latură vapoasă a lucrurilor. Lumea pare lipsită de consistență, iar aerul vagant al poetului întărește impresia de halucinație a realului, desi in spatele observației dăm intotdeauna peste reflecții și analogii: „să fii singurul regret / al pădurii după cum orice poem este un regret al anotimpului acesta de nepătruns, acum cind printre / liniile infrunzite ale primăverii / se insinuează croncănitul / ciorilor, iar vintul se deprinde deodată / dinspre lacuri / incremenind trestile” (**Trunchiuri și ilustrate**, V). Ceea ce arată in Andrei Zanca un poet deja format e, intil de toate, simplitatea imaginilor pe care o sporește voința epurării și a rafinamentului. **Poemele Nordului** sint dovada incontestabilă unei poezii cu personalitate.

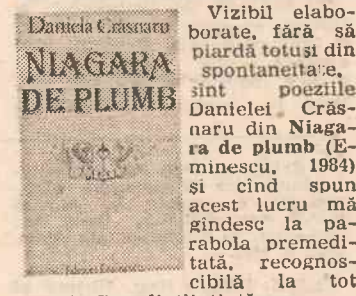

O stranie și aproape neverosimilă combinație de aluzii culturale (de proveniență elină) și confesiune elegiacă găsim in debutul tardiv al lui Gheorghe Izbănescu, **Viata in tablouri** (Albatros, 1984). Poetul imblinzeste mitologia, o coboară in spațiul domestic, o hărțuiește tandru și o adulează perfid, fie pentru a-si sacraliza propria biografie, fie pentru a da consistență existenței amenințate de deriziune. E o notă cu adevărat originală in această poezie care se hirjonește in egală măsură cu marile teme culturale și cu banalitatea diurnă. Relativizarea aceasta a perspectivelor am mai descoperit-o in versurile lui Liviu Ioan Stoiciu din **La fanion**, desi maniera stilistică, regia poetică și tonul diferă radical. Demitizarea nu atinge aici aproape niciodată latura ternă și inconsistentă, lucrurile păstrează mereu un aer misterios, incit impresia finală e de halucinație onirică, precum in frumosul poem **Noapte de insomnie**: „Focuri istorice la fiecare fereastră. / Noapte de insomnie. Calorifer tranzistorizat. / Minotaurul rățâcit printre ațitea sufragerii / adoarme pe capul strălucitor de viperă. / Răbdarea ostenește soarta grea”. Cind tonul elegiac devine mai apăsător, poemul se prefăce într-o cîntare psalmodică, melancolică pe teme culturale. Chiar dacă intirziat, debutul lui Gheorghe Izbănescu are originalitate și dovedește o admirabilă sincronizare cu noua poezie. Rare sint cazurile cind suggestia culturală devine prețioasă și decorativă și, dacă poetul va supraveghea și mai atent poemul, tonul liricii sale va fi inconfundabil.

După cum si-a organizat antologia **Pradă realului** (Cartea românească, 1985), ințeleg că Marin Mincu a pus la colt multe din poeziile sale de început, agitate de convulsii cosmice și de metamorfoze universale, pentru a împinge in față poemele mai noi, de orientare semiotică. Imaginile terifiante și grozave din primele volume au cedat, cu vremea, jocului textual, manifestat cind in regim ironic și

erudit, cind in acela sec și voit monotone. Pe tot parcursul acestei antologii predomină practica semnificativă, teoretizată in critică de autor și exemplificată in propria-i poezie. Marin Mincu a spart unitatea primelor poeme, presărind printre ele producții de ultimă oră (poezia cu care se deschide antologia aparține volumului **Proba de gimnastică**, 1982), evident cu intenția de a imprima omogenitate cărții și de a șterge cu buretele diferențele de manieră care l-au purtat pe autor dintr-o extremă intr-alta. Nu ne putem face așadar o imagine despre evoluția acestei lirici parcurgind doar antologia de față, căci poetul a procedat oarecum in sensul aceluia care-și ucide trecutul, mai mult din vanități metodologice, decit din complexe. Așa cum se prezintă in **Pradă realului**, lirica lui Marin Mincu e, in fapt, o metapoetrie, inteligentă și cultivată, a cărei obsesie permanentă e de a converti realul in semnificație textuală, de a-l pune intr-o relație de simultaneitate cu textul. Caracterul programatic al acestei lirici n-a reușit totuși să maltrateze fizionomia de început și, intr-un superb poem intitulat **Vinătorii de berze**, lingă versuri de extracție vizionară („in amiază aerul arde lichid / pielea ingerilor domestici / se dilată, se strînge / stagnează orice mișcare-n scripturi / se usucă verdele-n sînge”) găsim altele care exaltă realul derizoriu („Macarale blocuri piine de cartofi / avioane automobile iarbă televizoare / căprioare și elicoptere uruitoare / fabrici și flăcări asfalt / gărgărite case-tofoane blue-jeans.”) Cind elanul semiotic se frînge sub inchipuiri fabuloase și misterioase, „falnică practică semnificativă”, cum zice chiar poetul, își pierde mult din tezism și din ostentație. Așa cum se înfățișează in antologie, poezia lui Marin Mincu a reușit să concilieze extremele și să combine imaginația zvăpăiată dinainte cu incursiunile semiotice de mai apoi.

Vizibil elaborate, fără să piardă totuși din spontaneitatea, sint poeziile Danielei Crăsnaru din **Niagara de plumb** (Eminescu, 1984) și cind spun acest lucru mă gîndesc la parabola premeditată, recunoscutibilă la tot pasul. Cea dintii țintă a versurilor e realul ostracizant și derizoriu care pastisează existența autentică. Imaginația poetei e cel mai adesea sarcastică, fiindcă descoperă in diverse suplicii voluptăți nebanuite. Un foarte frumos poem ca **Titanic vals** pare rupt din inchipuirea Marchizului de Sade: „Dă-mi drumul o clipă imi spui / uite cum ți-ai infipt unghiile / in carnea mea / tocmai aceea la git”. Poemele sint, in fond, niște imagini in negativ ale realității imediate, elogiul și repudierea alternind mereu, ori fuzionind într-o abilită regie. Proiecțiile imaginare n-au valoarea unui refugiu, nefiind o iluzie ocolitoare, ci un mod de a denunța inconsistența realității, existența obstaculată. Parabola e cit se poate de evidentă: „Și ce să mai fie dincolo de această fereastră / pe care n-am curajul s-o sparg / dacă tot nu pot s-o deschid / această fereastră stingaci desenată / de mine cu creta / pe zid” (**Fereastră in zid**). Și discursul liric s-a modificat intruciva, in sensul că scenariul ficăruui poem e dirijat atent spre o idee centrală, după regulile parabolei. Stilul e mai degrabă denotativ, desi simplitatea aparentă a versurilor maschează adesea o revelație. De un cinism străveziu, desi disimulat, confesiunile lirice ale Danielei Crăsnaru sint penetrante, insidioase, avertizatoare și de o tristețe cermonioasă.

O reacție de incrincentare și dezavuare trădează autoarea și față de poezia servilă și decorativă. Inchipuirea unei posturi meschine a cuvintului in fața realității prilejuiește poetei o subtilă satiră, in care nota caricaturală se amestecă cu aluzia, tonul vag parodic, cu acela insinuant: „Chiar de aceste organe noi / eu mă tem / de uluitoarea lor capacitate / de adaptare” (**Dar-**

winism). Alături de precedentă plachetă de versuri, **Șaizeci și nouă de poezii de dragoste** (1982), **Niagara de plumb** e volumul cel mai matur al Danielei Crăsnaru, cu o poezie gravă și lucidă, chiar dacă uneori ostentația împinge parabola spre tezism.

RADU G. ȚEPOSU

La capătul unei lungi călătorii in India (țară ce se scufundă de-atita trecut, merge-n genunchi cu templele pe umeri, iar porțile ei se deschid spre adinc...), Ion Iuga a dat la iveală o incitantă carte intitulată **Casa poemelor**, volum ce pare a fi un jurnal de călătorie, dar care este, totuși, mai mult decit atât. Este, bunăoară un sfîșietor și omenesc comentariu („pe lingă mine in zori / un camion culege de pe străzi adormitele trupuri / in albia Jamunei le spală / și ard apoi fără identitate ard / foc mocnit încălzind / picioarele înghețate ale lui Shiva /...”) asupra adevărului la zi al Indiei: „De la un țarm la altul o măsea cariată / de la un țarm la altul o durere vie / o rană deschisă de fierul roșu de sub pămînt /... / o măsea cariată / o durere fizică pe harta Indiei / durere desenată pe corzile sarodului” (**O măsea cit harta Indiei**). Copleșit de datele in sine ale realului, mai triste, poate, decit oriunde in lume, Ion Iuga este in aceeași măsură fascinat de străvechea cultură a acelor pămînturi de-neceput de omenire.

Ceea ce singularizează totuși, poemele acestui volum este chiar poezia pe care poetul, oriunde in lume ar fi, o poartă in sine ca pe o rană și-o bucurie totodată.

Impactul cu uriașa cultură a Indiei naste-n poet noi lumini și-ntrebări, adincindu-l in taină și-n înțelegerea lumii: care-i păcatul mai întrebam și care / cărare-n noaptea asta să aleg /... / simt greu pusti-n mine /...” (Lumina lunii la Rishikesh).

Să scrii, spune poeta, ca și cum te-ar podidi singele pe nas și pe gură... să scrii ca și cum ai fi salvat de la moarte, respirind in camera albă, izolată, să scrii ca și cum te-ai reîntoarce printre vii după o agonie îndelungă, fără speranță. Sint cuprinse înăuntrul acestor versuri decupate din ultimul poem al volumului **Ucide-mă, ferice!**, de Viola Vancea, nu numai punctul de plecare, de rostire a unui contorsionat univers interior, ci și citeva din cheile sale. A intra in acest univers inseamnă a intra într-un fel de toamnă, „a pătrunde incet sub lîntoliul ei răcoros, ca printr-un cerc de foc, lei, in salturi tăcute”. Dincolo de-aceste cercuri de foc se naște, ca decorul unei fantastice piese de teatru, viața însăși: „Să rostesc viața și viața să-mi cadă la picioare / Ostenită ca o leoaică după ce și-a alăptat puii / Somnolind in blana cu guldeni aurii, de nisip / Privindu-mă supusă prin fanta îngustă a ochilor”. Această viață ce se inchipuie la comandă are toate atributele realului, numai că, aidoma unui interior văzut intr-o oglindă, totul este incremenit, inconjurat de-o tăcere imensă, dureroasă, resimțită aproape fizic, ca un viscol, ca o teamă veche, ca o lumină ce se stinge incetul cu incetul, ca „o ultimă adiere de oxigen într-o cameră gazată”. Din cind in cind, însă, tăcerea și incremenirea sint fulgerate de cite un zgomot strident, și el inventat, firește, cu o rafinată abilitate scenografică: „Și undeva, in spatele curții, un fierăstrău ca un cariu / Macină carnea lemoasă a butucilor pregătiți pentru iarnă”. Cu alte cuvinte, un volum ce configurează, cu pregnanță, un univers aparte, minunțos construit, emanind o lumină stranie, misterioasă, adică poezie.

VICTOR NIȚĂ

Cronica literară

Noi forme de critică

„Cine are dreptul să hotărască: eu sint critic și tu nu ești?” — se întreabă in recenta sa carte **Dialog in bibliotecă** (Eminescu, 1984) Alex. Ștefănescu, preocupat, desigur, să știe dacă el însuși a dobîndit acest drept la 37 de ani, după trei volume de critică și o culegere de articole despre Tudor Arghezi. Răspunsul pe care și-l dă este acesta: „Dacă vrem să găsim un remediu, trebuie să privim in trecut, spre tainica și exemplara tradiție a criticii noastre, pentru a învăța cum poate fi acreditat un critic. Istoria literaturii ne învață că actul de recunoaștere trebuie semnat de alți critici, cu o operă deja constituită, cu o vastă experiență a scrisului, cu un prestigiu profesional inatacabil. Dacă un versificator de ocazie, nemulțumit de articolele care s-au scris despre el, proclamă drept mare critic pe singurul recenzent care l-a lăudat — este firesc să nu-i dăm crezare. Dar dacă un critic literar, intrat definitiv in conștiința publică, prin obiectivitatea și frumusețea scrisului său, ne atrage atenția asupra unui tânăr critic talentat, nu se poate să nu ținem seama de acest îndemn”. Mai pe scurt, un critic tinăr trebuie recunoscut de un critic confirmat in timp. Se înțelege, ierarhia criticilor n-o fac versificatorii de ocazie, de altfel ce critic adevărat laudă astfel de versificatori? Dar atenție! Tinărul critic Lovinescu nu a fost recunoscut nici de Ibrăileanu, nici de Dragomirescu, la rîndul său Lovinescu nu a recunoscut pe tinărul G. Călinescu. In schimb Ibrăileanu a consacrat un studiu lui Vlahuță, Dragomirescu a elogiat pe G. Talaz, E. Lovinescu a apreciat pe A. Toma, iar G. Călinescu a supralicitat pe Demostene Botez. Adevărul e că un critic tinăr, remarcat sau nu la debut, se acreditează, cind e critic, singur, prin creația sa ulterioară și Alex. Ștefănescu însuși, care nu știe dacă a fost la prima carte, subliniază de cineva ca un critic de perspectivă, contestat de mulți publiciști, a sfîrșit prin a avea audiență.

Încă din **Jurnal de critic** (1980) se vedea tentația de a găsi noi forme de manifestare a criticii, constind acolo din scurte observații (unele doar de trei rînduri) cu privire la autori și opere contemporane românești. Maniera este transformată acum intr-un dialog imaginar despre teorii, idei și principii referitoare la praxisul literaturii, cu lămuriri cam empirice și prezentate fără sistem și chiar fără importanță sau cu răspuns știut mai dinainte, precum: „Cum se poate pregăti un scriitor pentru scris? Este sau nu este literatura mai rezistentă ca bronzul? Cind se citește poezia: vara sau iarna? Mai există in literatură genuri și specii? Cum se va arăta literatura in anul 2084? O nouă disciplină: ingineria narativă. Moda — un serviciu public de singularizare, o industrie a originalității. Ce s-ar întimpla dacă in poemul **Luceafărul** s-ar schimba un singur cuvînt? Am citat după Tabla de materii. Manualul de **Teoria literaturii** al lui Wellek și Warren, **Critica ideilor literare** de Adrian Marino, **Figurile** lui Gérard Genette sint cu mult mai profitabile pentru un cititor care ar vrea să se instruiască. „Imitația inventivă”, văzută ca esență a artei, nu este o reformulare a principului aristotelic, intrucit și Aristotel înțelege prin imitația naturii creație. Existența genurilor literare a fost pusă sub semnul îndoielii întii de Benedetto Croce. In loc de a discuta ce s-ar întimpla dacă am schimba un singur cuvînt din **Luceafărul** lui Eminescu, e mai bine să comparăm textul **Luceafărului** publicat de Eminescu in **Almanahul Societății „România jună”** din aprilie 1883 cu cel publicat de Titu Maiorescu in ediția sa din 1884 cu trei strofe in minus și cu versurile „Cere-mi cuvîntul meu dentii / — Să-ți dau înțelepciune” schimbate in: „Tu ești din forma cea dintii, Ești veșnică minune...”, neatestate de nici un manuscris al poetului.

Cele zece „profiluri” din a doua parte a cărții sint mai curind reluări decit completări ale articolelor anterioare despre aceiași autori, poeți, prozatori și critici, așezați de data aceasta in ordine alfabetică. Doar la Ioan Alexandru profilul e la zi. Deranjează nu atit infirmarea fazei imnice finale, inscrișă la „mecanica solemnității”, cit deprecierea celui mai bun volum al poetului, **Vămile pustiei**, sub motiv că i-ar lipsi nota sensibilității maladive a lui Cezar Ivănescu, că nu e, cu alte cuvinte, destul de maladiu. Ștefan Bănulescu nu e numai un scriitor care publică rar, dar și un scriitor care nu publică: „Deși a declarat că toate cele patru cărți (de la Metopolis) sint deja scrise, Ștefan Bănulescu n-a mai publicat nimic după **Cartea Millionarului**” (din 1977). In **Preludiu** (1977) Geo Bogza era căutat „dincolo de reportaj”, acum e regăsit numai in reportaj: „In esența lor, scrierile care l-au impus pe Geo Bogza in conștiința publică sint totuși niște reportaje”. In aceeași categorie se inscriu poeziile: „Reluate in 1978 într-o ediție fastuoasă, sub titlul **Orion**, ele își divulgă o esență comună cu aceea a reportajelor”. Fără a fi el însuși un modern **ă outrance**, Alex. Ștefănescu e zident față de critica afirmată între cele două războaie. Șerban Cioculescu e „un erudit de modă veche”, „declarațiile sale de azi in legătură mai ales cu poezia modernă (Nichita Stănescu) nemaiureșind nici măcar să stîrnească disputa”. Eu insumi, pretinde Alex. Ștefănescu, aș fi avut intervenții (unde și cînd?) „de un conservatorism sfidător”. Am făcut supoziții false (noroc că erau doar supoziții) in legătură cu lunga tăcere, din 1946 pînă in 1963, a lui Geo Dumitrescu. Cred că Alex. Ștefănescu descoperă greșit „motivul dirzeniei” in **Martea căprioarei** de Nicolae Labiș. Poetul ar descrie, zice el, „clipele de indecizie chinuitoare care preced luarea de copil a hotărîrii de a fi ferm și nemilos, ca un bărbat”. Rămîn la idea din **Poezia românească contemporană** că, in poezie, copilul, chinuit de foame, are sentimentul de culpă pentru uciderea căprioarei, jertfită spre a-i conserva viața („Mă-nine și plîng. Mă-nine!”). Critica lui Manolescu, educat de mic „in interiorul literaturii”, ca o balerină care exersează de la trei-patru ani și identificată la maturitate cu dansul, diferă esențial de aceea a multor critici și istorici literari „gospodine de la un cerc de dans care fac să trepideze scena sub ele”. Comparația e nostimă, dar nu scria Shakespeare piese care „cutremurau scena”? Plauzibilă mi se pare imaginea unui Adrian Păunescu care „se manifestă impetuos, reprezentînd un caz fără precedent de imperialism al eului”, deloc in contradicție cu poetul care scrie „pentru milioane de cititori”. Spre a sfîrși, dacă admit o trimitere in legătură cu Nichita Stănescu la derivatele lexicale ale lui Victor Vladimirovici Hlebnicov, maestrul lui Maiaevski, resping considerarea marelui roman al lui Marin Preda **Cel mai iubit dintre pămînteni** drept „un monolog al lui Ilie Resteu, dilatat pînă la proporțiile unui diluviu verbal”. Sint puține șansele de acreditare ale unui critic in stare de a emite asemenea judecăți de valoare.

AL. PIRU

O săptămână fierbinte în Balcani

Informațiile și aprecierile care se acumulasă la Berlin, în ultima săptămână a lunii august și în primele zile ale lunii septembrie 1944, cu privire la situația țărilor ocupate deschis de Wehrmacht sau „aliate” — celui de-al treilea Reich din estul și sud-estul continentului, ca și măsurile adoptate de Germania nazistă pentru înăbușirea și limitarea luptei de eliberare a popoarelor din zona menționată au reflectat pregnant formidabilul impact politic provocat de revoluția română și exemplul ei, de răsturnarea de fronturi produsă. „Gestul României va fi un exemplu de urmat pentru Bulgaria, Finlanda și Ungaria” — aprecia, încă în

litic din această țară — zdruncinat din interior de mișcarea de rezistență și preocupat deja de perspectivele defavorabile internaționale — intră în derută. Ministrul de externe P. Draganov comunica, la 24 august 1944, însărcinându-l de afaceri al Germaniei că evenimentele din România „silesc Bulgaria să negocieze”. Altfel Comandamentul german Südost, cit și Ministerul de externe din Berlin au căutat prin mai multe mijloace să limiteze consecințele deciziei României asupra Bulgariei. Hitler însuși a transmis, la 29 august 1944, un mesaj regenților bulgari care cu o expresie „amărită și surmenată” au reproșat Germaniei situația creată Bulgariei la nordul Dunării. Măsurile contradiectorii și manevrele guvernului Bagrianov demonstau însă derută și nu puteau salva regimul. În aceste împrejurări, Statul Major Central al Armatei populare de eliberare din Bulgaria aprecia că: „Noua situație din România va găsi și la noi un puternic ecou. Cercurile guvernamentale au intrat în panică și în guvern peste puțin timp sînt de așteptat schimbări mari. Frontul patriotic este pe cale să cucerească puterea”.

Iugoslavia. Sub loviturile eroice mișcări de partizani conduse de Tito și a consecințelor militare ale revoluției române situația politică din întreg spațiul iugoslav este puternic influențată. H. Neubacher, imputernicitul special al Ministerului de externe german pentru sud-estul Europei transmitea, la 29 august 1944, că în Serbia, „Incordarea generală crește continuu... Neliniștea generală de neevitat ar putea crea dezvoltări haotice rapide. Consider necesară imediată străbătare în marș a Belgradului de către diviziile germane”. În Croația, regimul fascist condus de Anté Pavelić este, de asemenea, zguduit de crize. A. Pavelić însuși avea să declare lui Hitler, la întîlnirea din 18 septembrie 1944: „Croația a străbătut în ultimul timp două crize, dintre care prima a izbucnit ca urmare a căderii (adică a ieșirii României din Axă — n.n.) României”. La rîndul ei, Organizația nazistă a cetățenilor germani din Croația preciza în raportul pentru luna august 1944 că prin evenimentele din România, după cum era de altfel de așteptat, întreg spațiul balcanic a fost „în cel mai greu mod zguduit și periclitat”.

Albania. La 29 august 1944 întreaga comandă în țară este preluată de imputernicitul lui Himmler, SS Gruppenführer și general locotenent al Waffen-SS Josef Fitzthum, căruia îi sînt subordonate și unitățile și serviciile Wehrmachtului. Un raport al serviciului secret german din 2 septembrie 1944 pre-

ciza că populația aștepta retragerea trupelor germane și că familiile păturii stăpînitoare feudale intenționau să emigreze în Germania de teama comunismului.

Grecia. La 31 august 1944, Ministerul de externe german primește un raport al Serviciilor secrete naziste cu privire la programul comun de acțiune al forțelor grecești contra germanilor.

Slovacia. În țară insurecția armată ia amploare în încercarea de scuturare a dominației germane. În seara zilei de 24 august 1944, germanii, alarmați cu privire la o posibilă lovitură militară chiar în Bratislava, iau măsuri urgente de prevenire. Ministrul german la Bratislava sublinia într-un raport din 27 august că activitatea de partizani în Slovacia „este în continuare în creștere”. Influența revoluției române era recunoscută, deși indirect, atunci cînd diplomatul german scria că „este de sperat că prin stabilizarea împrejurărilor românești și a întregii situații a frontului de est nervozitatea care domnește aici și exprimarea deschisă a atitudinilor dușmănoase (față de Germania nazistă — n.n.) ale poporului slovac va da inapoi”. Hitleriștii au trebuit să recurgă însă la ocuparea deschisă a țării și la singeroase represii pentru a-și atinge scopurile. Dar lupta popoarelor pentru recucerirea libertății se dovedea o forță de neînving, administrînd Germaniei naziste, așa cum o făcuse și revoluția din România, lovituri nimicitoare. În acest sens, la începutul lunii septembrie 1944, se exprima de altfel și „Moravska rovnost”, un organ regional al partidului comunist și al rezistenței naționale din Cehoslovacia: „În această ultimă fază a războiului, un rol de mare importanță l-au jucat popoarele subjugate. Acest lucru este dovedit de evenimentele din Franța, România și, în momentul de față, din Slovacia... În România guvernul fascist, aliat al Germaniei, și teroarea dezlănțuită de el au căzut, iar situația s-a întors împotriva Germaniei însăși: armata română a trecut de partea Armatei Roșii, diviziile germane sînt încercuite și capturate deoarece, datorită faptului că întreaga țară s-a răsculat împotriva cîmpilor săi, a devenit imposibilă orice modalitate de retragere...”.

Finlanda. La 25 august 1944 din Stockholm se anunța că evenimentele din România provocaseră „o adîncă impresie la Helsinki. Ziarele finlandeze publică știrea sub titluri uriașe. Ele subliniază că hotărîrea României este de mare importanță pentru Finlanda”. În aceeași zi, o sinteză redactată la Înaltul Comandament al Wehrmachtului sublinia, coincidență, în aproape aceiași termeni

că „evenimentele din România au produs o impresie profundă în Finlanda”. Și, în sfîrșit, tot în aceeași zi, la Stockholm erau angajate contacte finlandezo-sovietice, iar la Helsinki, în convorbirea dintre ministrul de externe și șeful misiunii diplomatice a Germaniei, se exprimau opinii care indicau fără echivoc că Finlanda se angajase pe calea încheierii armistițiului cu Uniunea Sovietică.

Ungaria. Referindu-se la consecințele politice ale ieșirii României din Axă și întoarcerii armelor contra Germaniei naziste, „Times” scria, la 25 august 1944: „Numai unul din sateliții Germaniei ar putea fi tentat de această schimbare să se apropie și mai mult de protectorul tiran. Proclamația guvernului român în care s-a anunțat că noul guvern respinge Dictatul de la Viena din 30 august 1940, prin care România a fost privată de mai bine de jumătate din teritoriul Transilvaniei, va provoca în mod inevitabil ura oligarhiei ungare, care a beneficiat cel mai mult de trecerea sub dominația ungară a teritoriilor locuite în majoritate de români”.

Presupunerea ziarului britanic erau cit se poate de exacte LA 24 AUGUST 1944, atașatul militar ungar la Berlin, general locotenent Homlok, conform însărcinărilor primite de la Budapesta, a dorit să afle „ce planuri germane există pentru restabilirea situației militare și politice în România?” și dacă se putea conta „pe o intervenție a forțelor germane din spațiul balcanic pentru apărarea Ungariei împotriva României, respectiv pentru intervenția împotriva României”. Ungaria horthystă căuta disperată la adăpostul balonetelor germane să mențină în continuare teritoriul străine dobîndite prin injustiții și forța marilor puteri fasciste.

LA 25 AUGUST 1944 era convocată o ședință extraordinară a Consiliului de Miniștri ungar pentru ca — se nota în stenograma ședinței — să se „discute situația militară și politică excepțională creată prin ieșirea României din alianța germană, atacul ei în spate pe Germaniei și trecerea ei la aliați”. La 28 august 1944, Horthy declara lui Veessenmayer („imputernicitul Marelui Reich german în Ungaria”) că el va duce lupta pînă la capăt alături de Germania, „nu numai contra bolșevicilor, ci de asemenea contra anglo-americanilor”; în aceeași zi Geza Lakatos — însărcinat cu formarea noului guvern ungar — expunea aceluiași reprezentant german programul său care trebuia să dea deplină satisfacție Berlinului în probleme militare, economice, rasiale etc. LA 31 AUGUST 1944, șefii marilor state majore german și ungar au discutat planurile de atac contra României. După câteva ezitări, liderii Un-

gariilor horthyste se decid să intre într-o acțiune nejustă și fără șanse care nu va face decît să provoace noi și mari daune poporului ungar, dar și altor popoare prin contribuția — inversă decît aceea a României — la prelungirea războiului. Ocupanții germano-horthyști aveau să se lovească în tentativa lor de dirza rezistență a trupelor române; ei vor fi alungați de pe întreg pămîntul patriei, prin luptele eroice ale armatei noastre în cooperare cu mari unități ale Armatei sovietice.

Menținerea capului de pod strategic la nord și vest de Carpați sub controlul armatei române, sprijinită larg de populație, a asigurat condiții favorabile ofensivei pentru eliberarea întregului teritoriu al țării (asupra căreia vom stăruî în episodul viitor) și a avut o deosebită importanță pentru asigurarea accesului rapid al forțelor române și sovietice spre Cîmpia panonică, spre Europa centrală.

Hotărîrea nestrămutată a poporului român de a elibera teritoriul vremelnice răpit prin Dictatul de la Viena din 30 august 1944 — cînd se împlineau 4 ani de la „arbitrajul” Germaniei naziste și Italiei fasciste — prin atacuri ale trupelor noastre în mai multe puncte dincolo de linia de demarcație impusă.

La începutul lunii septembrie 1944 a continuat în ritm accelerat transferul și concentrarea unor mari unități ale armatei române în nordul și vestul Carpaților; acestea au intrat de multe ori direct în luptă în sprijinul trupelor naționale deja angajate în acțiuni militare. Aproape întregul teritoriu, cu excepția părții răpîte prin Dictatul de la Viena, era eliberat. Totodată, într-o serie de lupte începuse, încă din ultimele zile ale lunii august și primele zile ale lunii septembrie, cooperarea de arme româno-sovietice. Așa a fost cazul detașamentului blindat român constituit în Moldova și care va forța în avangardă Carpații Răsăriteni prin Valea Trotușului, sau al unor acțiuni de luptă din zona Ploiești în ultima zi a lichidării rezistențelor germane de pe Valea Prahovei.

Înaintînd rapid pe teritoriul eliberat de forțele române, unități ale Armatei Sovietice au ajuns și în București, unde primele coloane ale trupelor sovietice au defilat la 30 august 1944. Populația Capitalei României care, după cum am arătat, fusese eliberată cu câteva zile înainte de unitățile militare române și formațiunile patriotice de luptă, le-a făcut o primire călduroasă, a manifestat pentru marii aliați din coaliția antihitleristă.

În prima decadă a lunii septembrie 1944, trupele române au fost masiv angajate în respingerea atacurilor germano-ungare în Transilvania, Crișana și Banat iar în acest context s-au înmulțit și acțiunile de cooperare româno-sovietice în luptă.

Dr. IOAN CHIPER

(Va urma)

9 mai 1985

TUL
URIA
CIEI

dimineața zilei de 24 august 1944, o emisiune a postului de radio Londra. O zi mai târziu, renumitul ziar britanic „Times” sublinia în articolul „Opțiunea României” efectele deciziei poporului român asupra situației din Turcia, Grecia, Iugoslavia, Ungaria; în sfîrșit, pentru a ne opri aici cu exemplele, reamintim că la 28 august 1944 postul de radio Moscova atrăgea atenția că decizia României „în momentul de față și în situația în care se găsea ea în acest moment, este un pas mai mult decît eroic al unui popor pașnic și este în același timp un exemplu dat altor popoare aflate în aceeași situație”. Aprecierile pertinente ale unor unor astfel de comentarii au fost pe deplin confirmate de istorie.

Pentru conducerea nazistă s-a conturat concret, chiar de la două zi după 23 august 1944, proporțiile dezastrului politico-militar în condițiile în care succesul revoluției române s-a conjugat cu — și a amplificat — lupta de eliberare a celorlalte popoare din Europa balcanică și central-orientală pe fondul victoriilor militare ale coaliției antihitleriste.

Bulgaria. În urma evenimentelor din România, regimul po-

răpuns de mai ioneta, ultimele teanului fiind: ei...”

ct. 1944 — mă nd aceste socoia un Grad Săcel, pentru utut fi ultimul are a exprimat făcîndu-și prin lul la ce avea nea asta... Cum l de cuvînt să ?!, m-am sim-tă justificat în if ictionarului: lăca nu s-ar fi isei ce s-a în- i Grad Gheor- și azi, și ar fi fi cei care încă r coconi, soco-arte...

ă, gîndul ciu- , că la Moisei, mbrie 1944, s-a a în limba ro-âni și imputîna

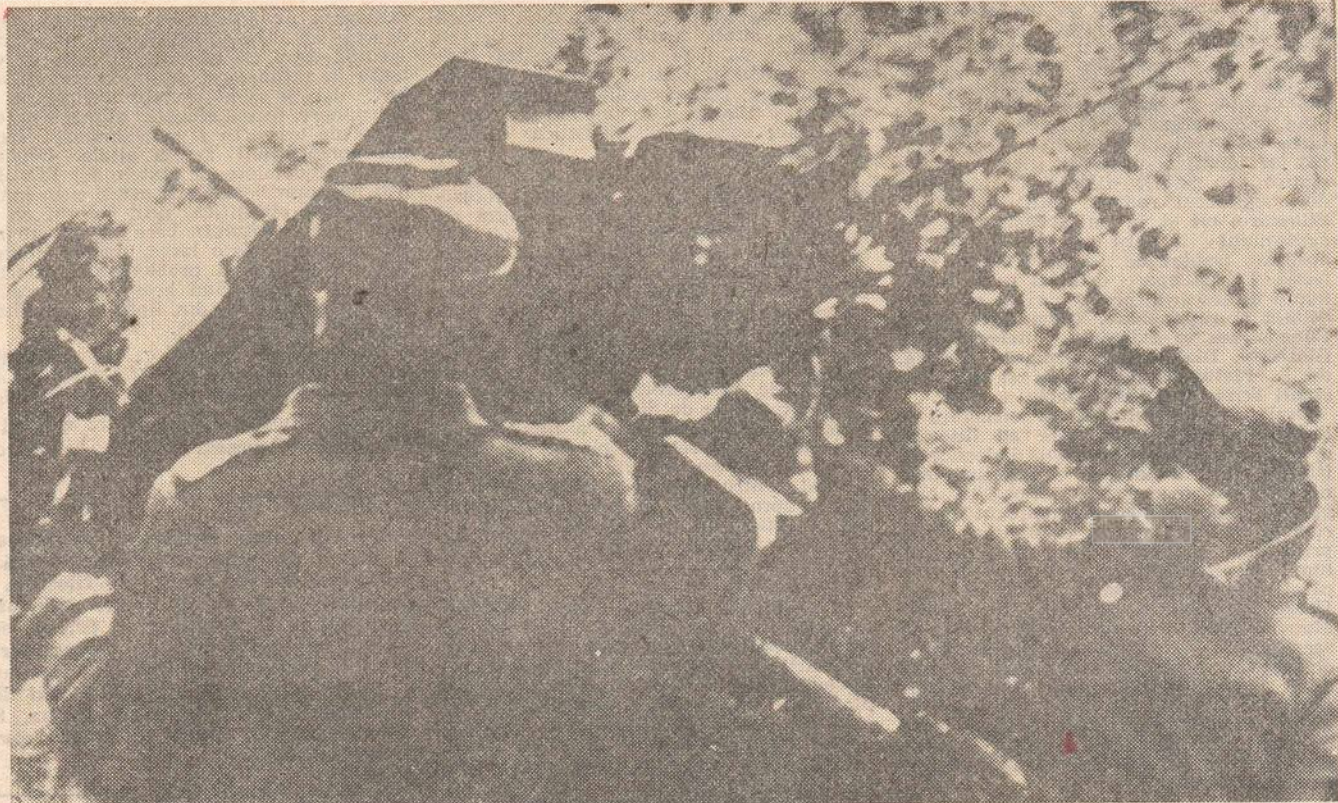
ăcut de atunci Gheorghe? Or fi avînd și ei cum le vor fi ni? Căci Grad l, adică Glad, morut) n-a mai e copiii, coco- cu acest stră- alintare!... Și

unde nu mă pomenesc azi di- mineață strîgîndu-mi eu fecio- rul: Măi, Ionuț, coconuț, vin' la tata!... Și am rostit aceste cuvînte ca și cînd l-aș fi strîns de braț pe Grad Gheorghe, întărîndu-l pe unde e și întărîndu-mă și pe mine la gîndul că astfel nu-l las pe Grad Gheorghe să moară într-atît cit ar fi vrut, adică de tot, cei ce l-au împușcat!... Să fie asta parte din dreptatea ce-o așteaptă de la noi să le-o facem cei morți atunci și-n alte dați, pe tot cuprînsul țării și al istoriei noastre, morți fără judecată și fără vină, alta decît că vorbeau românește așa cum vorbeau. Adică foarte românește!...

Să fie asta răzburarea noastră? Că ne vom ține și mai strîns de ițele limbii străbune, de înfloriturile ei, de cîmpul ei, de ființa ei cea mai adevărată, făcînd-o urzeala nepieritoare a gîndurilor noastre, a faptelor ce vor rodi din aceste gînduri?

Oricum, eu, deocîndată, am completat adineaori fișa lui cocon, cu diminutivele coconaș, coconel, coconuț, luate tot din Dicționarul lui Pușcariu, adăugînd: „cuvînt în care s-a tras cu mitraliera la Moisei, 14 oct. 1944, fie-i țărîna ușoară lui Grad Gheorghe.”

ION COJA

Artileriști români în acțiune pe sectorul de front de la Oarba de Mureș

VALORI ALE GÎNDIRII ROMÂNEȘTI

În urmă cu cinci ani, la Editura „Eminescu” apărea volumul inaugural al seriei Biblioteca de filosofie a culturii românești, inițiată și îngrijită de criticul și istoricul literar Valeriu Răpeanu, directorul editurii. De atunci, într-un timp restrâns totuși, au văzut lumina tiparului nu mai puțin de șapte volume, majoritatea reeditări ale unor opere practic necunoscute cititorilor de azi, dar și opere rămase în manuscris, inedite deci, cum ar fi Recesivitatea ca structură a lumii, I, de Mircea Florian. Nu mai puțin interesantă este situația cărții lui Gh. I. Brătianu, Tradiția istorică despre întemeierea statelor românești, apărută în 1945, la sfârșitul războiului, carte care, după mărturiile contemporanilor, nici n-a mai ajuns la cititori, din motive lesne de înțeles, și care dobândește

Erudiție și inteligență analitică

Despre Gheorghe I. Brătianu (30 ianuarie 1898 — 24 aprilie 1953), cunoscut și recunoscut mai mult în străinătate decât în propria sa țară, s-a scris foarte puțin în ultimii 30 de ani. Cu excepția unor mențiuni conjuncturale, doar doi istorici (Lucian Boia și Ștefan Ștefănescu) și-au dat osteneala, în 1978, să-i schițeze portretul și să pună în evidență caracteristici ale operei sale. Primul l-a caracterizat sumar într-un articol (Gheorghe I. Brătianu, în Studii și articole, XXXVII—XXXVIII, București, 1978, p. 169—173) și într-un studiu tipărit în Analele Universității din București, Anul XXVIII, 1979, pp. 31—40, în care sint descriptiv și caracterizate, cu multă luciditate, afinități spirituale între Gheorghe I. Brătianu și Marc Bloch.

În Enciclopedia istoriografiei românești (Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p. 73), Ștefan Ștefănescu îl așază pe Gheorghe I. Brătianu printre virfurile istoriografiei naționale.

Era și firesc să fie așa, fiindcă Gheorghe I. Brătianu face parte dintr-o lungă serie de gânditori români (Dimitrie Cantemir, B.P. Hasdeu, A.D. Xenopol, Mihai Eminescu, Vasile Pârvan, George Călinescu, Tudor Vianu, Lucian Blaga) care, socotind că nu există cultură universală decât prin elementele care o compun și care o definesc, au ridicat cultura românească în universalitate prin valorile ei proprii. El considera că istoria nu poate fi concepută în afara filosofiei culturii și amindouă nu pot fi considerate ca independente de studiul vieții sociale. Astfel concepută, cultura cuprinde deopotrivă creațiile materiale ale unei societăți și creațiile ei spirituale.

Ceea ce caracterizează mai presus de orice metoda lui Gheorghe I. Brătianu de cercetare a faptelor și evenimentelor ireversibile și nerepetabile este sinteza dimensiunilor interdisciplinare ale istoriei. În cuprinsul ei își au locuri metodologice

privilegiate structurile economice ale societății, care se reproduc, prin medieri, în conștiința socială a oamenilor. Li se adaugă cercetarea conștiințioasă a faptelor, critica migăloasă a izvoarelor și a textelor, examenul nepărtinitor al mentalităților epocii și al elementelor de istorie a vieții, legăturile dintre culturi și civilizații.

Trebuie să menționăm că Gheorghe I. Brătianu, continuându-i pe Dimitrie Cantemir și pe Nicolae Iorga, socotea, la fel ca Lucian Blaga și Mircea Eliade, că lumea orientală s-a ridicat, prin propriile ei valori, până la structuri de dimensiuni universale. S-ar putea adăuga, în privința aceasta, rolul statelor medievale românești. În timp ce în Apusul Europei se fondau orașe care astăzi strălucesc prin vechimea lor istorică și prin stilurile lor artistice, se constituiau universități și academii celebre sau aveau loc faimoase gilveve teologice, românii, conduși de voievozi vestiți, luptau cu arma în mână pentru salvarea teritoriilor lor și a civilizației europene de sub primejdia islamică, intrupată în imperiul otoman, iar domnitorii lor primeau binecuvîntarea papilor din Cetatea de la Roma sau a interpușilor lor și recunoștințe epistolare care nu costau nimic.

Se cade să reținem că Gh. I. Brătianu mai argumentează în legătură cu originea comună și unitatea poporului român, care, după observația sa, a constituit „în mod evident problema centrală a istoriei naționale” și „continuitatea românilor pe toate teritoriile locuite de ei timp de aproape două mii de ani”, teze de mare însemnătate istorică, politică și morală întrucît patimile unor istorici străini, mai vechi și mai noi, de a găsi originea românilor din Evul Mediu „pretutindeni, în afară de România” răbufneau în ajunul celui de al doilea război mondial cu aceeași forță cu care răbufniseră și altădată.

ION MIHAI POPESCU ■

în acest sens valoarea unei ediții prime. Inedite din punct de vedere al compoziției sint, în fapt, și celelalte volume, căci multe din ele adună pentru prima dată articole publicate doar în presă, precum Scrierile lui Petru Comarnescu, aflate în curs de apariție. Într-un fel sau altul, cărțile din această prestigioasă serie sint niște restituiri de care cultura noastră are nevoie, ele dovedind înțelegerea unității gândirii românești și, desigur, continuitatea acesteia de-a lungul vremii. Întrucît dezbateră începută aici e, în mod fatal, limitată la un anumit număr de apariții, intenția revistei e de a relua, altădată, acțiunea întreprinsă, cu scopul de a da o imagine completă asupra acestei inițiative editoriale de excepție.

Monismul, înțeles ca o concepție ce reduce diversitatea calitativă a realității la un singur aspect concret al acesteia — spirit sau materie în accepția de substanță unică —, nu poate fi acceptat de Florian, care postulează o unitate bazată pe corelația dintre factorii aflați în raporturi de opoziție, de recesivitate. Recesivitatea ca structură a lumii rămîne o lucrare de referință în cultura filosofică românească, dedicată omului, după cum mărturisesc autorul, pentru

a-l ajuta să capete „conștiința clară și voința de a fi liber”. Florian fiind convins că „omul conștient și liber triumfă până la urmă, mai curînd sau mai tîrziu, asupra tuturor greutăților”. Ea are totodată „caracterul de ultimă destăinuire a unei gândiri care a iubit adevărul și care n-a încetat de a merge pe urmele lui, de a-l aprecia oriunde a găsit o frîntură din el”.

NICOLAE GOGONEAȚA ■

Calmul savantului

A apărut recent, sub auspiciile Editurii Eminescu, volumul Opere alese ale lui I. C. Filitti. O listă bibliografică, întocmită cu acrimă de Georgeta Penelea, ne pune în față, integral, stăruitoarea, competentă și rodnică activitate istoriografică a lui Filitti — jurist, diplomat, dar și remarcabil slujitor al istoriografiei (cum bine a remarcat editoarea, el „a cultivat istoria ca pe a doua natură”) — a cărui viață s-a desfășurat între anii 1879 și 1945. Lista bibliografică cuprinde 262 de titluri de cărți, studii, articole și note, dezvoltându-ne, prin varietatea și multilateralitatea temelor abordate, o arie foarte vastă de preocupări.

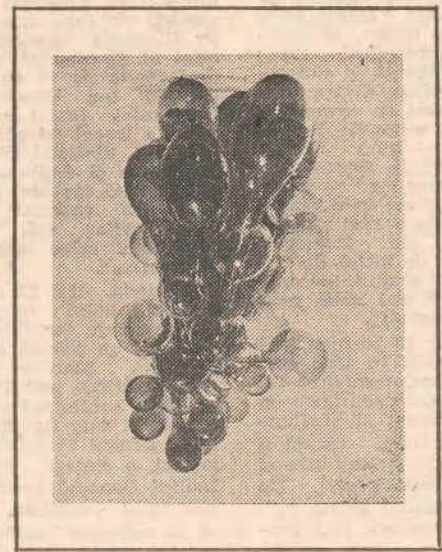
Elementul dominant al activității istoriografice a lui Filitti îl reprezintă studiul cu seriozitate și responsabilitate științifică a fenomenelor istorice, ceea ce a determinat pe unul dintre biografii săi să-l compare cu „un judecător de instrucție prob, neobosit, sagace și impersonal”. Georgeta Penelea, stăruind asupra activității și operei sale, ceea ce s-a concretizat în volumul prezentat în amplitudine și temeinic Cuvînt înainte, a introdus o notă mai umană în aprecierea lucrărilor istoricului dispărut cu patru decenii în urmă.

tuește în câteva domenii distincte: istorie politică și diplomatică, istoria dreptului și a instituțiilor, cu specială privire asupra regimului agrar, genealogie, editarea documentelor; la ele trebuie adăugate o serie de contribuții lăturale, de mare erudiție și pătrundere științifică privind istoria medicinei, a armatei, a bisericii. Editoarea a ales trei lucrări reprezentative pentru activitatea istoriografică a lui I. C. Filitti, pe care le-a inclus volumului de Opere alese. Fiecare înfățișează cititorului una din direcțiile de cercetare și stăruințe ale savantului. Cea dintîi reflectă combinarea pregătirii de jurist cu cea de istoric a autorului; este vorba de România față de capitulațiile Turciei; Cea de-a doua este o lucrare consacrată unei perioade predilecte a lui I. C. Filitti (o bună parte a lucrărilor sale fiind dedicate studiului intervalului cuprins între cele două revoluții din 1821 și 1848): Frîmintările politice și sociale în Principatele Române de la 1821 la 1848, iar cea de-a treia înfățișează cea mai de seamă realizare istoriografică a lui Filitti în alt domeniu al cărui studiu l-a atras în mod deosebit, cel al relațiilor și în general al istoriei agrare, văzute ca jurist și ca istoric al claselor sociale: Proprietatea solului în Principatele Române până la 1864.

Volumul este realizat cu spirit de răspundere științific, cu grijă și dăruire. În afara textului celor trei lucrări menționate și a notelor autorului, editoarea și-a adăugat propriile note, prin care a adus utile corectări, precizări și completări bibliografice, avînd în vedere și timpul îndelungat care s-a scurs nu numai de la încetarea din viață a lui I. C. Filitti, dar și de la realizarea lucrărilor — respectiv 1915, 1932 și 1935. Tematica abordată de Filitti în cele trei opere este deosebit de interesantă. În cea dintîi este analizată problema raporturilor dintre Imperiul Otoman și Principatele Române în domeniul juridic și economic, fiind dezbătută și chestiunea mult discutată în istoriografie a relațiilor speciale existente între țările autonome românești și puterea suzerană otomană. Cea de-a doua a oferit prilejul lui Filitti, care stăruie și asupra revoluției din 1821, să analizeze deceniul următor acesteia, pe planul frîmintărilor social-politice, al mutațiilor decisive care au fost înregistrate în societatea românească a epocii. În sfîrșit, cea din urmă reprezintă una din cele mai interesante treceri în revistă a problemei agrare din Principatele Române în evoluția ei istorică. Neîndoielnic, opiniile lui Filitti nu sint întotdeauna de acceptat, ostilitatea sa față de calea de reforme liberală își găsește reflectarea în paginile acestei lucrări, mai ales în critica reformei din 1864, dar, în același timp, analiza sa istorică își păstrează în multe privințe valențele pozitive. De altfel, prin Cuvîntul înainte editoarea a supus unor pertinente judecăți de valoare lucrările cuprinse în volum, ca și întreaga operă a lui I. C. Filitti.

Restituiri istorice sint indispensabile progresului istoriografiei noastre, culturii românești. Volumul de Opere alese ale lui I. C. Filitti, ca și prezentarea activității și bibliografiei acestuia de către Georgeta Penelea constituie un act de cultură care merită numai elogii, iar volumul se înscrie printre cele mai reușite realizări editoriale din ultima vreme.

DAN BERINDEI ■

Editoarea amintește în consecință „pu-doarea cu care Filitti se exprima, grija infinită de a nu formula judecăți de valoare la întimplare, evitarea retorismului”, dar și „emoție reținută, spirit de pătrundere, formă elevată” atunci cînd era vorba de evocarea și caracterizarea vruinei personalități sau a alteia. Oricum, este neîndoielnic că textele lui I. C. Filitti ne impresionează și astăzi prin înalta lor ținută științifică, prin calmul și siguranța savantului, care se întemeiază pe izvoare și pe o largă viziune universală în abordarea problematicei istorice, care și atunci cînd greșește o face cu bună credință, nu din lipsă de probitate profesională și morală.

Bibliografia lucrărilor și Cuvîntul înainte al editoarei ne înfățișează pe istoricul I. C. Filitti în dimensiunile sale plene. „Încercînd o ordonare a creației sale, arată Georgeta Penelea, ea se ros-

Voința de a fi liber

Lucrarea postumă a lui Mircea Florian, Recesivitatea ca structură a lumii, (Editura Eminescu, 1984), scrisă în ultimii ani ai vieții, se prezintă ca o încercare de a lumina resorturile gândirii omenesci și, totodată, de a propune o nouă viziune asupra lumii, asupra structurilor ei fundamentale.

În căutarea unei formule sintetice care să exprime structura existenței, Mircea Florian nu a fost satisfăcut nici de ideea complementarității, cu largă circulație în epoca noastră, nici de aceea a paralelismului unor factori esențiali ce intră în alcătuirea lumii, nu a putut accepta nici principiul corelației, ci a considerat că prin recesivitate poate să exprime mai bine atît structura polară, antitețică a lumii, cit și raportul dintre termenii corelativi care o alcătuiesc, accentul fiind pus de el pe suporturile corelației și pe un anumit gen de corelație, căreia în esență îi este specific caracterul de opoziție, de antiteță, de polaritate și în care fiecare termen își are importanța și valoarea sa specifică.

Se poate afirma că lucrarea Recesivitatea ca structură a lumii a fost pregătită de întreaga operă de filosofie sistematică sau istorico-filosofică elaborată de cugetătorul român atît înainte de Eliberare, cit și în anii construcției socialismului în țara noastră, cînd s-a apropiat treptat de materialismul dialectic. Ea ne apare dealtfel ca o continuare firească a preocupărilor sale din Știință și raționalism, Cosmologia elenă, Cunoașterea și existență, Reconstrucție filosofică, Dialectica, sistem și metodă, de la Platon la Lenin, ca și din alte studii scrise în ultima parte a vieții.

Desigur, Recesivitatea ca structură a lumii nu este o expunere ad litteram a unei concepții materialist dialectice și istorice; ea circumscrie și exprimă însă neîndoielnic o concepție filosofică originală, dialectică și predominant materialistă în esență și în orientarea sa de principiu, o viziune personală asupra lumii, inspirată din ideea centrală a oricărei concepții dialectice — fie ea a lui Heraclit, Aristotel, Diderot, Hegel sau Marx —, concepție sintetizată lapidar în aserțiunile: „existența este structurată de termeni antitețici sau polari, în care unul domină, stă înainte, iar celălalt este recesiv, vine din urmă (de la recidere)”, fără însă ca „prin această poziție subalternă termenul recesiv să fie degradat”, să-i scadă adică în vreun fel însemnătatea sa.

Această caracterizare sintetică se cere completată cu constatarea că gînditorul român Mircea Florian a militat întotdeauna pentru o filosofie care să reflecte complexitatea existenței, ierarhia reală a faptelor, bogăția de nuanțe a „datului”, avînd oroare de orice simplificare, de unilateralitatea și unilateralizările spiritualismului, ale idealismului în general, ori ale materialismului vulgar.

Conceptul de recesivitate, folosit de Florian pentru a defini și explica structura intimă a lumii, nu trebuie în nici un caz să ne facă să credem că ar fi vorba de o abordare biologizantă generalizată a problematicii filosofice, și și nici măcar de o influență din partea biologiei, domeniu din care este imprumutat ca o simplă analogie „aceea strict terminologică”.

Acest concept este folosit de Florian „în lipsa altuia mai convenabil” și cu precizarea că i se conferă un rol filosofic, universal, într-o accepție ce depășește fenomenul eredității, drept care autorul abordează din unghiul de vedere al acestui concept problematica fundamentală a filosofiei.

Înțelegem că o corelație de determinări polare, proprii întregii existențe, recesivitatea se află în strînsă legătură cu problema unității lumii și întrucît raportul de recesivitate implică o relație între doi termeni opuși, Florian ia în discuție și categoria de relație. Astfel că, atît în partea destinată să dea o fundamentare teoretică recesivității, cit și în partea pe care am putea-o numi aplicativă a lucrării sale, analiza acestui concept se interferează cu dezbateră soluțiilor oferite de diverși gînditori problemei unității lumii sau a înțelesurilor conceptului de relație, pentru ca, prin delimitări critice, autorul să pregătească terenul pentru afirmarea concepției proprii, asupra căreia va reveni mereu, cu noi precizări, în tratarea concretă a diverselor raporturi de recesivitate (sau „dualisme”, cum le mai numește) analizate în lucrarea sa.

În problema unității lumii, Florian pune accentul pe relațiile dintre diverse aspecte concrete ale realității, refuzînd o reducere a acestuia la un singur factor. În acest sens, autorul manifestă o atitudine mai mult decât rezervată față de monism, căruia îi obiectează, printre altele, că a valorificat pînă la absurd o așa-numită „năzuință nestăvilită a spiritului spre unitate”.

În seria Biblioteca de filosofie a culturii românești au apărut: Gh. I. Brătianu, Tradiția istorică despre întemeierea statelor românești; Tudor Vianu, Studii de filosofie a culturii; Victor Papacostea, Civilizație românească și civilizație balcanică; Mircea Florian, Recesivitatea ca structură a lumii, I; C. Rădulescu-Motru, Personalismul energetic și alte scrieri; P.P. Negulescu, Geneza formelor culturii; I.C. Filitti, Opere alese. Urmează să apară: Constantin Antoniadă, Opere; Petru Comarnescu, Scrieri; I. Lupaș, Studii din istoria Transilvaniei; P.P. Negulescu, Filosofia renașterii; M. Berza, Studii asupra istoriei culturii române; C. Giurescu, Studii de istorie socială; N. Iorga, Generalități asupra studiilor istorice.

atelier literar

G. Dumitrescu

G. Jir : Din nou, lucruri slabe, însălate, neinspirate (și nelipsite nesigurante ale ortografiei: „formefe goale a citorva marinari“ — corect: ale citorva...). Se pare că nu dăruieți prea mult din timpul dv. poeziei (lectură, studiu etc.).

Manuel Vlăduț : Versurile sînt slabe. În ce privește prozele, e mai potrivit să le trimiteți unei reviste de literatură, unde se și publică asemenea lucrări.

D.E.R. : Vă rugasem (în nr. 3) să reveniți la obștința mai veche a selecției lunare (mai clar: un plic pe lună, cu cele mai bune texte din perioada respectivă). Drept urmare, ne trimiteți acum, în decurs de numai o săptămână, nu mai puțin de șapte plicuri! Vă vom răspunde doar la primul, în ordinea sosirii (ceea ce vom face și pe viitor): aceeași inertie (plafonare) imperturbabilă, mulțumită de ea însăși. Mai bine, în „Polca“.

Alina Panait : Nu e rău, pentru început (chiar dacă nu lipsesc nici soavelile și naivitățile). Sînt câteva pagini care ne îngăduie să așteptăm cu speranță viitoarele dv. vestii și manuscrise („Cupidon“, „Întrebare“, „Gest“, „Semne de primăvară“).

Vladimir H. : Unele semne promițătoare, dar paginile sînt prea puține pentru a asigura o concluzie întemeiată. Reveniți (cu texte dactilografiate și cu o semnătură completă).

Delia David : Nu sînt lipsite de unele calități aceste pagini (pe unele, dealfel, le-am mai citit cîndva, parcă sub altă semnătură). Dacă sînteți sigură că vă aparțin, retrimiteți-le dactilografiate și cu iscălitura definitivă.

A. Cărăuș : O anumită îndeminare a versificării, care însă rămîne, de cele mai multe ori, în voia inertiei și a hazardului, în înjghebări „muzicale“ fără semnificație, gen „ala bala portocală“...

Marian Deaconu : Versurile sînt slabe, fără speranță. Cu grafica adresată-vă sectorului respectiv sau secretariatului de redacție.

Anca B., M. Surdu și alții : Noi v-am oferit o părere preliminară (nu de specialist, ci de cititor) cu oarecare experiență, cu privire la alegerea drumului. Dacă v-ați simțit confirmați în opțiunea dv., ne bucurăm, dar îndrumările viitoare trebuie să le cereți unor persoane mai competente și mai disponibile în acest domeniu, respectiv unei reviste (specific literare) care acordă mai mult spațiu discuțiilor (și publicării) prozei decît o poate face „Flacăra“, covârșită de multiple alte sarcini și obligații. Vă dorim succes!

Boris M. : „Și a murit“, „Păsările“, „Oglindă spartă“, „Verbe“.

F. T. Dumitrescu : Mai slabe, de data asta, „făcute“, convenționale. Ceva, în „Lacrima“. (Sugestiile dv. sînt de multă vreme pe agenda noastră, dar perspectivele rămîn încă mai mult decît incerte).

C. Aroneanu : Formula cu „falsa nevinovăție“ (deplasată, ofensatoare) pune totul sub semnul îndoielii. Fără îndoială, insuficient gândită, neînțelegătoare.

Daniela Voicu, Florian Constantin, Nadia Somlea, E. Surda, Rich. Laurențiu, T. Simpetru, Cl. Rebegea, M. Scinteioară, Mini Max, Metis-Alba, V. Zgorobete, M. Gh. Zeno, I. Vespan, M. D.

Căpraru, El Chico, L. Chi-că, Hombro, Don Quijote, Ghiuler Boiat, A. S. Roland, J. Francesco, D. Minasian, Mara M., Fl. Ivănescu, Vasile Mihălcă (Ceva, în „Poetul“), M. Chertie, Mirela Martin (mai citit!), Adr. Mi-huț, Iul. Păunescu, Irina Nicolau, Georgiana Popescu, Cornelia State, I. Abrămașu, I. Teaha, Belinda, D. Pietraru, Cr. Coressi, N. Mavrodin, Fatma Sadic : Nimic nou!

Cr. Wagner (amicii au dreptate!), F. Andradi (ceva, în „Genunchii reci“), Bogdana, M. Genaru, M. Mihovici, Plio, Otilia Andrei, Monalisa Ani, Cr. Nemes, M. Bilibou, Truli L., Gh. Fedorovici, Anca Ardelean, Daphne, Diana Vlad, Laura D., Anghel Ionel, Eug. Hodor, Cora Popescu, Ioana L. Negrea, Nelu Voican, Ionica Voicu, Vasile Botan, M. Terpezița, M. Tăims, Alex. St. Niculăe, Ot. Andriescu, Gh. M. Bucureșteanu, Gh. Iordache, S. Maidan, T. Ciupală, Teodor Augustin, C. Crăngan, C. E. Nicu, Asida Felix, Cozea Rodica (ortografia!), Adr. Antonescu, Mih. Negruș, D. Dorobanțu, Dragu S., Ceza-ra Emin, R. Bacara, B. Hobai, Oct. Ciorbea, Mar-riola H. C., Ed. Cucuș, D. Sedan, Elisabeta, Mo-nica D., Ana Mutașu, P. Tutunaru, S. Semic, Olgața, Popița, I. Georgian, Teodora Suciu, Anca Nicolau, A. Vico-veanu, A. Xenopol, Const. Marinescu, P. Buică, I. Negreșteanu, S. Marius Cristian, Mariana Albas-tru, Roxana și Florentina, Simona Stănescu, G. Ungureanu : Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Mamei

Ochii tăi de iarbă încercînd să-nțeleagă ochii mei de pămînt le-au luat toate durerile. Cum poți purta fără suspin un suflet greu de frumusețe? În fața ta plîng ca de prea marea mea iubire pentru lumină. Cite fîntîni mi-ai dăruit! și le-am secat neștiutoare, nu ti-am adus în loc decît un cuvînt speriat de năvala atîtor anotimpuri. Viața ne îndepărtează și între gîndurile noastre se așterne un roi de stele-n destrămare, nu ne mai întîlnim decît în poezia pe care am citit-o fără să știm una de alta.

DIANA BARBU

Armistițiu

Vezi, Chiar dacă miinile mele au uitat Cîntecul umerilor tăi Chiar dacă buzele mele au pierdut Forma numelui tău, Și inima tic-tacul privirii tale, Încă mai știu cum începe povestea Încă mai uit cum se sfîrșește.

LUMINIȚA VOICA

Adolescență

Rod al cuvintelor, nespun ca lacrima nespun ca făpturile rar împlinite ale unor iubiri... După aceea, altă viață ruptă de tine ca și iluzia trecerii din miine în miine. Ai aceeași gură umedă de adolescent ai gustul sărat al uimirii încă pe pleoape foarte aproape, mult prea aproape de suflet

acolo orice se poate întimpla prea ușor : bătaia de aripă, nici o fereastră deschisă nu-ți simte plecarea subită Parcă ai fi uitat o floare de nufăr sau chiar un sentiment acasă pe masă lângă ceașca de ceai.

DIANA CĂLINESCU

Noaptea

Bate cineva în geam. Deschid. Părul negru al nopții, fluid vrea să intre în casă.

Lasă, îi spun nițel tremurînd de nervi, de răcoare, de-un instinct flămînd, de o dezolare... Sînt ocupat acum ca un drum vara, spre litoral. Mă gîndesc la rostul meu, la ideal, la cum se suie un deal, la cite și mai cite... Cîteva stele fine ca niște albine care asistă și ele mi-aruncă portocale. Indiferent, absorbit în adine le iau și le mînesc. Noaptea pătimașă, numai în cămașă se retrace agale printre pomi și furnale, prin spațiile goale delirînd de ne-implinitul gînd. Delicată și suplă ca o felină ziua intră la mine în brațe e-un snop de lumină.

EMIL GAVRILIU

Sine die

Dacă dădeam răspuns la întrebare, O nouă întrebare se iveau, Se travestea, diseret, într-o chemare Ce-alunecînd prin patimi, unduina.

Nici nu mai știu din multe-anume care Din întrebări mai rău mă chinuia : Dacă dădeam răspuns la o-ntrebare, O nouă întrebare stăruia.

Dar, uneori, păsînd la întimplare, N-am mai răspuns meru cînd trebuia... Și gîndul întrebărilor mă doare Cînd înteleg deplin că se putea Să dau, atunci, răspuns la întrebare !

ION ȘTIRBULESCU

Ax de melodie

Ca o placă pe patefonul cerului turla bisericii se rotește axul clar al genunchiului în pragul catedralei se tocește umbra clopotelor peste pădure concavă și grea umbra ursului peste mure vis greu peste inima mea

Iemnul lucește sub risul rîndelei poartă sau sieriu cui ruginit în miezul lui cald ghiara ursului viu.

ION CHICHERE

Profiluri

Radu Paladi

Cînd în vara anului 1952 s-a auzit pe străzile patriarhalului Buzău un puternic cor bărbătesc, ferestrele s-au deschis și oamenii au privit curioși la flăcăii chipeși care mergeau în pas de marș, cu arma la umăr, și cîntau formidabil, un cîntec foarte cunoscut în acea vreme : „Marșul Victoriei!“ ! Fetelor nu le venea, chiar, să creadă; îl vedeau pe actorul **Emanoil Petruț** (cunoscut pe atunci din filmul „Brigada lui Ionuț“), pe **Ion Cosma** și pe alți artiști, în chip de soldați; iar în fruntea unui pluton, purtînd pușca-mitrălie-ră (aceasta era apanajul celor mai înalți de statură) pășea mindru, nevoie-mare, **Radu Paladi**; era prima companie de studenți care-și făcea stagiul militar, denumită pe scurt, „Compania Conservator“.

Sigur, s-ar putea povesti multe întîmplări, care — peste timp — ni se par astăzi foarte amuzante, cum dirijorul **Liviu Ionescu** nu putea să dirijeze fanfara garnizoanei, întrucît „un soldat nu poate dirija gradai“, cum criticul **Alfred Hoffman** își văcsuia — cu o frică perpetuă — de două ori de zi cizmele, cum pianistul **Constantin Ionescu Vovu** infuleca la ora 6 dimineața resturile de arpacăș cu marmeladă (lăsate de ceilalți), cum alți artiști, mai burduhănoși, nu puteau sări — în nici un chip — groapa de gunoi etc., dar nu este nici locul și nici cazul în aceste pagini; le-am amintit deoarece de cite ori îl văd pe Radu Paladi — și slavă Domnului, îl văd destul de des — îl asemuiesc aceluia personaj din armată: drept, cînstit, compunînd cîntece mobilizatoare, gata de hartă cînd vede vreo nedreptate. Așa a rămas și astăzi, deși părul a prins, între timp, culoarea argintului...

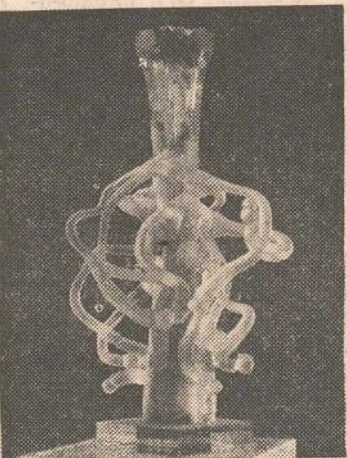
Marele talent al lui Radu Paladi s-a conturat încă din Conservator, pe cînd era student la clasa de compoziție a maestrului

lui **Leon Klepper**. Obținuse în 1951 marcele premiu, la Concursul Internațional „Să cîntăm pacea între popoare“, cu un cîntec care a făcut multă vilvă, intitulat „Cîntecul prieteniei“ pe versurile poetului **Ion Serebreanu**; apoi, în 1953 și în 1957, i se decernase același premiu, în cadrul Festivalurilor Mondiale ale Tinerețului și Studenților, care au avut loc la București și la Moscova; mai apoi, premiul „Ion Vidu“ (1963) și primul premiu al Uniunii Compozitorilor (1969), urmate de multe alte distincții și Ordine de Stat. Scrisese, între timp, muzică de film, muzică de teatru, două cantate și „Oratoriul Eliberării“. Dar, la Radu Paladi nu știai ce să prețuiești mai întii, marele său talent compozitic, cu un efluviu melodic-ritmic rar întîlnit, harul său pianistic (profesoara **Florica Musicescu** socotea că Radu Paladi poate ajunge un interpret de talie internațională), sau aplecarea sa meru crescîndă și vizibilă către arta dirijatului de orchestră. L-am văzut și în această postură, la Botoșani, cam prin 1971 și am rămas uimit de ce a putut „scoate“ din aceea destul de fragilă filarmonică, în interpretarea Simfoniei I-a de George Enescu! Pînă în cele din urmă, Radu Paladi a rămas pe baricadele compoziției și, urmînd exemplul marelui său dascăl, compozitorul **Ioan D. Chirescu**, a dăruit corurilor de amatori și celor profesioniste zeci și zeci de cîntece, de diferite facturi, fiecare dintre ele constituînd o operă de artă în miniatură. Și-a făurit un stil propriu, care se recunoaște imediat și care constă dintr-o melodică accesibilă, un ritm debordant și insinuant, o construcție a formei de o logică perfectă și un acompaniament pianistic sau orchestral în care se vădește profesionistul de înalt nivel, care știe să minuiască — așa cum trebuie — pianul și celelalte instrumente, fiecare cu culoarea sa timbrală.

La 57 de ani, Radu Paladi a ajuns să fie cunoscut și cîntat de copiii sau de vîrstnicii de pretutindeni, din București pînă în cele mai îndepărtate cătune. Dragostea sa pentru artiștii

amatori a condus la înființarea, organizarea și conducerea mul-tor corale, dintre care amîn-tesc doar Corul țărănesc din Putna și Corul de cameră din Slobozia — Ialomița. Și satisfacția supremă a unui creator nu constă — oare — în a dăru-i popoului său opere, pe care acce-ta să le primească, să le cu-noască și să le iubească? Așa au făcut marii noștri înaintași, Vidu, Cucu, Dima, Kiriac, așa luptă cei mai mulți dintre noi, către acest nobil țel; se poate spune, cu certitudine, că Radu Paladi a izbîndit, în acest sens, deplin!

CLAUDIU NEGULESCU

Opinie de pe podium

O seară strălucită

Consecvență dorinței sale de originalitate, de înnoirea modu-lui în care se adresează citito-rilor, **Flacăra** inaugurează în acest număr un gen de cronică muzicală sui-generis semnată de unul din cei care au luat parte activă la concertul sau spectaco-lul comentat. Deci, „Anotimpu-rile“ de Haydn, în sala de pe strada Nufierilor, la 11 aprilie. Interpreți: corul și orchestra Radioteleviziunii, recent întoarsă dintr-un glorios turneu în Bul-garia, unde interpretaseră, cu ocazia tricentenarului, pagini din oratorii de Haendel și mu-zică românească. Orchestra, ca-racterizată de concertele sale săptămînale printr-un înalt pro-fesionalism, nu și-a dezis faima, cîntînd cu aplombul și masivi-tatea necesară părțile patetice, avînd în paginile lirice transpa-rență și suave culori. Un cuvînt de laudă pentru viorile pregă-tite cu minuțiozitate de concert — maestrul **Mihai Brătăsescu**. Dirijorul **Cristian Brîncuși**, aflat într-o continuă formă ascen-dentă, a condus întreaga seară cu o stăpînire de sine și o ri-goare încărcată de maturitate. Constansa ritmică rar întîlnită și paleta de culori extrem de largă au demonstrat că talentul combinat cu munca stăruitoare pot ridica un artist pe treptele cele mai de sus în ciuda tine-reții. **Monica Teodorescu** a cin-

tat cu o puritate a stilului cu vocea meru frumoasă, indife-rent de registrul sau nuanță, dînd ascultătorului senzația ideală a cîntului ușor, a plutirii recitate, uheori culorile sale amintînd nuantele de flagiolet cu care ani de zile ne obișnuise **Emilia Petrescu**, **Basul George Solovăstru** a impresionat prin-tr-o egalitate a registrelor mai rar întîlnită la vocile bărbătești, demonstrînd o foarte bună școală academică de cînt; ex-celent în prima arie din „Primă-vara“. Tenorul solist a alăturat frumuseții timbrului experiența celor 20 de stagii în care a fost permanent prezent pe afi-șele teatrelor muzicale și a or-chestrelor simfonice, cîntînd cu profesionalitate, inspirație și aleasă expresivitate. Am lăsat la urmă aportul corului, acest colectiv eminent, care condus cu pricepere de **Aurel Grigoras**, cîntă în fiecare zi, realizînd im-primări din toate genurile, de la madrigal la capella pînă la cîn-tece de masă, aceasta fără a-si pierde suplețea și sonoritatea transparentă, desigur printr-o muncă asiduă, de studiu indivi-dual. Ca și în concertele din Bulgaria, corul a fost expresiv și exact, omogen și sonor, dînd adevărata strălucire a serii, cu fugile din „Primăvara“ și „Toamna“, cu marile pagini din „Vara“ și finalul oratoriului. Acest tip de cronică poate și trebuie să conțină observații constructive, dar prima dintre ele am dorit-o ca pe un metafo-ric buchet de flori celor ce au avut ideea și artiștilor inter-preți.

FLORIN DIACONESCU

Programul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tinerețului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista „Flacăra“, condus de poetul **Adrian Păunescu**, răspunzînd invitației prietenilor săi, continuă turneul prin țară după următorul program :

- 19 aprilie — Sovata, orele 16, în aer liber.
- 20 aprilie — Comuna Gurghiu, orele 16, în aer liber.
- 21 aprilie — Tg. Mureș, orele 16, stadion.
- 22 aprilie — Luduș, orele 16, stadion.

În caz de timp nefavorabil, spectacolele vor avea loc în săli.

Digresiuni

Despre înțelepciune

Cind eram tânăr îmi doream să devin înțelept. Nu mă amenința, ce-i drept, un pericol real, iminent, în privința asta, așa că aveam într-un fel o scuză. Și pe urmă aveam o părere bună despre înțelepți. Îmi ziceam că harul lor constituia o virtute către care era firesc să tind. Primul pas înapoi l-am făcut în clipa cind am înțeles că viața lui Leonardo (în care văzusem înțeleptul prin excelență) e un lung șir de ratări. Leonardo a ratat visul său de a zbura, a ratat cel mai mare proiect de sculptură ecvestră, a ratat fresca bătăliei de la Anghiari, și cine știe cite tablouri au fost ratate din pricina nenumăratelor ipoteze inginerești care l-au fascinat? Dar cit de greu — mi-am zis — atîrnă în balanță aceste ratări! Cită măreție există în aceste eșecuri fără egal, în aceste înfrîngerii inestimabile, care valorează mai mult decît nenumărate reușite și care îmi amintesc o frază a lui Tagore: dacă se închide poarta tuturor erorilor, adevărul rămîne afară.

Mai tîrziu, am exclamat: Sfinții! Ei sînt înțelepți. Dar ce este, de fapt, un sfînt, n-am aflat precis de nicîieri. Am fost nevoit să-mi închipui singur. Și mi-am spus că un sfînt e un om care renunță. Renunță la plăceri, renunță la dragoste, renunță la ceilalți și se retrage într-o groță, într-un pustiu, deoarece i se pare că acolo va găsi mai ușor drumul spre zei. Numai că, vai, destul de repede m-am lămurit că zeii înșiși au fugit, de cite ori au putut, de singurătate și s-au furișat printre oameni; uneori chiar în așternutul muritoarelor care i-au sedus prin frumusețea lor. Așa că, încă o dată, m-am trezit descum-pănit.

Există virtuți, m-am gîndit, la care, oricît m-aș strădui, eu nu am, poate, acces. Sufăr de dragostea de viață ca de o insolație. E ca o boală luminoasă care mă face să-i compăunesc pe cei sănătoși și mai lucizi decît mine. Dealtfel, tot asta m-a împiedicat să văd, cum era normal, în filosofi niște înțelepți. Mărturisesc cu jenă că mi-a trecut prin minte pînă și o asemenea blestemăție: că a trăi viața e mai important decît a face filosofie pe marginea ei; că un filosof, în loc să-și trăiască viața, o gîndește; că viața lui e o viață sacrificată discuției despre viață. Însă nici această impertinență nu mi-a servit prea mult. Ca să aflu ceva despre înțelepciune tot la filosofi am apelat. Am citit, de pildă, în Lessing: „Înțelepții nu spun tot ce gîndesc, dar gîndesc tot ce spun” și eram gata să-mi însușesc această deviză cind am descoperit în ea o primejdie: ispita de a aplica, deocamdată, prima ei jumătate. Încît am renunțat.

În definitiv, mi-am zis apoi, problema înțelepciunii și-o rezolvă fiecare cum poate. Am luat un caiet și am scris: Înțelept e să vezi:

- că doi oameni sînt de ajuns pentru a inventa fie paradisul, fie infernul;
 - că rîul cel mai mare pe care l-a făcut Inchișiția, dincolo de bilanțul de morți, e faptul de a-i fi împins pe unii să gîndească așa: dacă Dumnezeu ucide, singura speranță rămîne diavolul;
 - că misterul a apărut abia odată cu ambiția de a explica totul;
 - că și pentru a fi lichea îți trebuie vocație; și dacă n-o ai, rămîi un diletant între profesioniști care te pot strivi ori-cind cu priceperea lor; așa că mai bine acolo unde nu e prea mare îngheșualul;
 - că pentru a alerga trebuie să înveți mai întîi să mergi bine;
 - că uitarea e, în realitate, tot o crimă pasională;
 - că efemeridele trăiesc numai douăzeci și patru de ore; dar lasă în urma lor ceva; alte efemeride;
 - că a nu mai spera nimic înseamnă a consimți la ce îți se întîmplă;
 - că regretul despărțirilor nu e simplu, dar a pleca totdeauna cu inima ușoară e un blestem;
 - că bețivilor le place să vorbească despre beția altora și chiar să ridă cind îi văd clătîindu-se pe străzi;
 - că mediocritatea intelectuală se însoțește adesea cu o mediocritate de caracter;
 - că un credincios care nu mai gîndește devine bigot;
 - că orice greșeală poate fi utilă dacă reușești să găsești în ea un adevăr care te ajută să trăiești.
- La puțină vreme după asta am cunoscut un bărbat inteligent, jovial, cu mîncărime de limbă, nesuportînd să tacă decît în somn (și nici atunci nu sînt sigur că avea astîmpăr) care m-a făcut să-i invidiez pe flecari. Nu pentru ceea ce spun, ci pentru liniștea cu care flecăresc; mai ales cind flecăresc frumos, seducător, devenind aproape la fel de interesanți ca nebunii lui Shakespeare. De unde să bănuiesc că tocmai omul acela care prefăcea (așa credeam) tot ce atîngea în fleac, așa cum Midas prefăcea tot ce atîngea în aur, mă va vindeca, fără să vrea, de nostalgia înțelepciunii? Înțeleptul — a ris el într-o zi — n-are nevoie să știe cit fac doi și cu doi. E de ajuns să știe cit îi convîne să facă. Am ris și eu. Ba, chiar am improvizat o poezie, de care ne-am amuzat împreună. După aceea n-am mai auzit multă vreme nimic despre el pînă ce am aflat că a nimerit sub roțile unui tren. Am tresărit violent atunci, fiindcă mi-am amintit poezia.

Moarte lui Pitagora

Nu mă interesează că doi și cu doi fac patru. Eu vreau să facă șase. Voi înainta deci patru metri, cei patru metri care, cred alții, mă despart de linia ferată și voi rămîne acolo rîzînd de toți mediocrii care murmură de prea multă vreme că doi și cu doi fac patru. Proștii! Ei nu văd că mai am doi metri pînă la linia ferată, deoarece, repet, doi și cu doi fac șase? În sfîrșit, le voi face dovada căci, văd, se apropie trenul. Să vină. Să vină! Să vină! Moarte lui Pitagora!

De atunci, caut din toate puterile să nu uit cit fac doi și cu doi.

OCTAVIAN PALER

10. Dulciuri și jucării

Este relativ ușor să ne închipuim halul în care călătorii au ajuns la destinație. Căruta a tras direct în „curte”, la castelul moștenit de fosta întreținută a proprietarului, contele Zicly Domokos.

„Grofoaia” le oferise locuință într-o aripă din spatele clădirii principale, apartament ocupat pînă atunci de intendentul de mult plecat.

Le-a împrumutat chirișilor și ceva mobilier și obiecte de uz gospodăresc de care gema podul casei.

Este plauzibil că noul dascăl cu firea sa comunicativă și veselă să-i fi cucerit simpatia. Nu după mult timp i-a cîștigat și încrederea încît într-o zi l-a luat cu trăsura și l-a dus în Ilva Mică, de unde se trăgea și unde avea doi

frați. În casa unuia dintre aceștia îngropase cu ani în urmă o comoară pe care însă, oricît au scormonit în căutarea ei, nu i-au mai dat de urmă.

Liviu reținuse povestea și a scris-o pe cind era la Gyula.

Bunele relații dintre proprietară și chiriși s-au încheiat datorită copilului, adevărată verigă de legătură. „Grofoaia” Ileana nu avea copii și îndrăgise durduliu și frumusețea băiețel al dascălului, ademenindu-l la dînsa cu dulciuri și jucării.

Posibil ca ele să fi fost cele dintîi din viața copilului.

Micul Liviu urca zilnic pe cărarea pietruită care ducea la castel. Se împrieteniise cu dulăul de pază și nu avea teamă de nimic.

Fusese crescut în cultul curajului, mama spunîndu-i că Dumnezeu fiind prezent pretutîndeni și oricînd, nu poate păți nimic.

Și totuși, cind într-una din zile

Din dorința de a fi cit mai fidel interlocutorului său și din entuziasmul de a face cunoscute cit mai multe date privitoare la viața și opera lui Liviu Rebreanu, redactorul nostru n-a confruntat întotdeauna informațiile primite de la fratele scriitorului și, din această pricină, în serialul său s-au strecurat unele inadvertențe. Cîteva dintre acestea nu sînt semnalate de unul din cititorii revistei noastre. Am luat în același timp măsuri ca în numerele viitoare asemenea inexactități să nu mai apară.

Calvarul gloriei
continuă

De cîteva bune săptămîni urmăm derularea unei evocări-serial, admirabilă ca inițiativă, realizată de Aurelian Titu Dumitrescu în dialog cu Tiberiu Rebreanu, fratele titanului romanului românesc de la a cărui naștere se vor împlini în toamnă o sută de ani. „Aveți — începe A.T.D., adresîndu-se interlocutorului — mai bine de 50 de ani (între timp, prin erata lui T.R. coroborată cu activitatea sa publicistică, mai rîmîn vreo 25 de ani, n.n.) de cind evocați cu dragoste, cu devotament și cu o uimitoare dorință de adevăr, personalitatea fratelui dumneavoastră”. Cită „dragoste”, cit „devotament” și, mai ales, cită „dorința de adevăr” investeste T. R., în condițiile pasivității și neglijenței documentare a lui A.T.D., în „speranța că strădaniile alcătuirii unei biografii autentice a scriitorului (...) vor prinde contur”, rămîne de văzut. Prin ce excelează, ca să zicem așa, evocările cu pricina? Mai întîi prin o sumedenie de inexactități de istorie literară, enumerarea lor din primele sase episoade umplînd nu mai puțin de 6-7 pagini dactilografiate la două rînduri, așa că he rezumăm la cîteva dintre ele: Vasile Rebreanu, tatăl prozatorului, l-a mai întîlnit pe George Coșbuc cel puțin o dată, după ce fuseseră colegi de școală la Năsăud (nu și de gazdă!), vizitat fiind de acesta în modesta locuință de la Prislop (cf. Coșbuc în Amalgam, p. 99-101); nu din căsuta lui Simion Moldovan din Beclean s-a avîntat spre regat, a doua oară, Liviu Rebreanu, ci din gara Năsăud, fiind condus de tatăl său; orașul Gyula nu se află pe Crișuri, ci pe Tisa; toate datele legate de primele jurnale ale lui Liviu, precum și de primele lui încercări literare sînt inexacte; nu există un volum cu titlul Scara măgarilor; în 1907, Vasile Rebreanu nu „era împovărat” cu nouă copii ci numai cu sase (Liviu, Emil, Miși, Virgil, Flora, Sever; Iulius avea deja salariu); Liviu Rebreanu nu a avut în 1908 domiciliu obligatoriu, cel puțin așa cum, tendentios, îl descrie T. R. și cum a mai făcut-o și în justiție (argumentul neavînd prea mare trecere acolo, se încearcă introducerea lui în istoria literaturii!), în perioada respectivă, Liviu funcționînd ca ajutor de notar la Măgura Ilvei și Nimigea Ungurească; Hruba nu este prima încercare literară în limba maternă; Domnul Ionică se numește în traducere românească bucată incriminată în episodul doi; primele schițe de plan la Osinda datează de la sfîrșitul lui 1907 și nu din 1908; Codrea a fost scrisă la Măgura Ilvei, în

primăvara lui 1908 și nu „spre toamnă”; ordinea funcțiilor administrative deținute de Liviu în tinutul Năsăudului a fost: ajutor de notar la Măgura Ilvei (la Alexiu Candale, în primăvara lui 1908) și la Nimigea Ungurească (nu Homojă, la Friedmann și nu Freidmann, tot din primăvara lui 1908 pînă, cel puțin, spre toamnă), apoi funcționar la Vărarea (de la începutul anului 1909) și nu altfel, cum precizează T. R. pentru a insinua nerecunoștința față de Alexiu Candale, fapt contrazis de însăși ciorna scrisorii acestuia reproducă în finalul episodului; Jurnalul „deschis la 3 noiembrie” 1908 este, de fapt, Amintiri din Maieru cu datări din decembrie 1908 și ianuarie 1909. Considerații despre visuri fiind, mai simplu, doar Visuri; la București, Liviu sosește la 15 octombrie 1909 (nu 16, fapt clarificat de mult); lista de la cenaclul lui M. Dragomirescu conține un inexistent Onicescu și un greșit transcris Velascar (în loc de V. Lascăr!); precizările legate de activitatea sa la Ordinea sînt, în mare parte, eronate și umflate, în nici un caz nu putea semna articol în data de 12 septembrie 1909 cind, încă, nu se afla la București, semnătura „Liviu” aparținînd altcuiva (de aici și statistica exagerată!); drumul extrădratului spre Gyula nu putea fi făcut „cu miințele încătușate” și insotit de un „detectiv în haine civile” decît într-o secerță de parodie polițistă!; datele despre ciclul Biedermeier, preluate din Aurel Sasu, Fuga în imaginar (vol. În căutarea formei), sînt, în cea mai mare parte, eronate tendentios, ca și vaga acuzație de plagiat!; la data de 15 februarie 1912, cind Mărturisire apare în Ramuri, Liviu Rebreanu era căsătorit cu Fanny (de la 19 ianuarie), deci F. R. este Fanny Rebreanu și nu Fanny Rădulescu; abundenta financiară din buzunarele deținutului Liviu Rebreanu este rodul imaginației lui T. R. (vezi Scrișoare către M. Dragomirescu în Jurnal I, p. 336-339); Golanii este singura năvelă scrisă în închisoare, altele nu se cunosc, nu au rămas; menționăm ca pe una din singurele noutăți ale evocărilor altercația cu „maiorul în rezervă” Iuliu Marțian, „viitor membru al Academiei Române” (!), amănunt hotărîtor pentru destinul literar al romanțierului (!); și... și... și...

În rest, din evocări, am mai reținut: o obsedantă aplicare a preopinutului față de problemele pecuniare (în general, după T. R., Liviu Rebreanu a rămas dator material și moral față de o multime de oameni — prieteni, binefăcători, ocazionali, colegi, familie — datorii pe care a avut obrăznicia să nu și le achite niciodată!) o întînsă prezentare a poezilor ocazionale — Liviu Rebreanu și Ovidiu Hulea — pe 69 de rînduri; o alambicată încercare de exegeză la Ion; jignitoare aprecieri ale lui Alexiu

mama îl înveșmînta pe băiețel cu pantalonasi noi, bernardinul nu-l recunoscuse imediat și începu să latre. Oarecum intrigat, copilul îl amenință cu pumnul însă dulăul repezindu-se la copil, acesta voi s-o ia la fugă. Ciinele își infipse colții în frumoșii pantalonasi ai lui Liviu și atunci acesta începu să plîngă. Ciinele i-a recunoscut numaidect glasul și a început să-l lingă pe miini și pe obrăștii par-că rușinat de greșeala comisă.

Relațiile de bună vecinătate s-au pulverizat din cauza ușurîței cu care învățătorul s-a raliat unui servitor recalcitrant ajuns în conflict cu Ileana. Surărată, reziliile contractul de chirie imediat, familia Rebreanu fiind nevoită să-și caute altă locuință în pragul iernii. Cea mai necăjită a fost mama: în noua locuință construită din piatră contractînd reumatismul care a chinuit-o de-a lungul vieții.

Anii treceau și copilul creștea în mijlocul fraților și surorilor.

Cel mai bun prieten îi era fratele Iulius, doar cu 13 luni mai mic. Împreună se țineau de ștren-gării.

Ademenitor pentru ei era rîul Someș în spatele căruii copiii se bălăceau și învățau să inoate. Pădurea era ceva mai departe, încît nu se încumetau încă să-i pătrun-dă împărăția.

Două evenimente au imprimat atunci pecetea pe inimile copiilor: una albă, luminoasă, la nașterea primei lor surori botezată Livia-Eugenia.

Liviu nu împlinise încă patru ani, dar s-a bucurat nespus că are o surioară.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Candale despre Fanny Rebreanu. Îi mai atragem atenția lui T. R. că Liviu Rebreanu nu a atacat niciodată în presă pe Nicolae Iorga (acesta din urmă era cel care a atacat în nenumărate ocazii!) și că, în nici un caz, o coroană nu era egală cu un leu și un salariu mediu cu o sută de lei (a se vedea documentele epocii!).

În sfîrșit, vom remarca deosebita vervă polemică, incisivitatea și causticitatea cu care T. R. (în episodul sase, ultima coloană), cam incorect și, mai ales, incoerent, din punct de vedere gramatical (fraza o propunem pentru Antologia-Gigă pe milenii doi, e.n.), calcă cu bocanci innoșorii de ură și invidie peste amintirea lui Liviu Rebreanu și Fanny, nelăsîndu-i în pace nici dincolo de mormint, cum a procedat și în timpul vieții; oricum, traducere sau prelucrare, localizare sau bucată originală, Mărturisire rămîne așa cum a dorit-o Rebreanu însuși, încă de la prima apariție (și mai departe, la următoarele) dedicată lui Fanny! Și nu credem că cineva are dreptul să improaste cu noroi sentimentele ce au generat dedicația originală!

Și pentru a-i potoli setea de adevăr a lui T. R. să cităm din Jurnal I (p. 178-179) o însemnare-mărturisire a lui Liviu Rebreanu din 7 februarie 1931: „Citodată mă simt alit de singur pe lume încît mă cuprînde o durere aproape fizică. Cu toate rudele mele de singe n-am relații mai deloc, nici eu mama nici cu frații. Motivul pentru toți e același interesul material. (...) Ce să mai spun de frate-meu mai mic (T. R., n.n.), care îmi scrie o misivă de santaj direct — dacă nu-i trimit bani, mă va injura în publicitate... (...) Știu că înstrăinarea ei o motivează cu Fanny și Puia, închipuindu-și că, de n-ar fi ele, tot ce am le-as da”. Am putea reproduce și cele cinci scrisori ale lui T. R. către Liviu Rebreanu, aflate la Academia Română (nr. 144 831-144 835), dar amînăm intenția din lipsă de spațiu!

Păcat de titlul cutremurător de frumos al serialului publicistic (de nota 100 cum ar zice Adrian Păunescu!) — Merinde pentru calvarul gloriei! Cutremurător de frumos, dar și cutremurător de exact! Pentru că mărturisirile lui T. R. nu sînt altceva decît merinde care alimentează un calvar pe care-l credeam de mult încheiat. Dar nu e așa! Grație osirdiei și neostenelii lui T. R. și astăzi, la o sută de ani de la nașterea lui Liviu Rebreanu, CALVARUL GLORIEI sale CONTINUA! T. R. și A.T.D. pot perora liniștiți în dialogul lor cu eternitatea, totul va rămîne, oricum, monologat, lungimea de undă fiind profund eronată!

ION MOISESCU

P.S. Afirmațiile noastre sînt conform: Liviu Rebreanu, Opere, vol. I-II, Jurnal I și II, Caiete, precum și din manuscrisele și presa aflate la Biblioteca Academiei Române. Precizările stau la dispoziție oricui, într-un material mai amplu, la redacția revistei Flacăra.

Sub semnul distinctiv al A. I. T.

Tinerețea cîntă țara, libertatea, propria demnitate

Iubim pacea!
Cerem pacea!

Localități: Medias, 11 aprilie 1985, orele 17, stadionul „Gaz metan”, Sibiu, 12 aprilie, orele 17, stadionul „Soimii”, Agnita, 15 aprilie, orele 17, stadionul din localitate.

Număr de spectatori: 3 000 la Medias, 10 000 la Sibiu, 3 000 la Agnita.

Atmosfera: excepțională la Medias, la Sibiu aceeași după orele 20, superbă, de o dăruire deosebită din partea publicului la Agnita.

Calitatea spectacolelor: excepțională la Medias și Sibiu, dincolo de acestea la Agnita.

Noutăți: prezente locale — Simona Lepădat, Ioan Cerchezan, surorile Magdalena și Luminița Zlătar, grupul Agfa, Mihai Dan, Filimon Maria (la Medias), Gabriela Gîrlonta, Laura Cristea, Doru Enache. Au revenit pe scena cnaclului trupa Paradox și Valeriu Armeanu, care a recitat poezia „Nu ne lua, străine, limba” (la Sibiu).

Aportul organizatorilor: în cele din urmă, bun la Sibiu, bun la Agnita și de o afinitate deosebită la Medias, unde prim secretarul Comitetului municipal U.T.C., Alexandru Ciocăra, a ars alături de Cnaclul Flacăra. Mulțumim pentru șansa de a fi venit la Sibiu. Așteptăm însă o reluare a stagiunii de primăvară mai amplă și pregătită mai pe indelete.

Mediasul ne primește sub un nor nehotărât, dar bucuria celor veniți pe stadion, în întipinarea Cnaclului Flacăra, reușește să insenineze atmosfera „apăsătoare” de la începutul spectacolului. Curind vom fi obligați să recunoaștem că atmosfera devine extraordinară. Scena cîntă în fața unui public incendiat de conștiință. O conștiință care ne face să căutăm pacea, să iubim pacea, să cerem pacea! Legătura de suflet este inevitabilă. Microfoanele carului radio pentru atmosferă captează voci ce se interferează cu cele captate de pe scenă. Totul se cîntă la unison. Ne reamintim o „Doină a Iancului”, cîntăm țara și pe președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, garantul libertății și fericii noastre. La Medias, ne dăm seama că oamenii iubesc nu numai locurile unde trăiesc și muncesc. Iubirea de țară, iubire pentru fiecare colțor al pămîntului românesc pornită de pe aceste meleaguri, din suflele unor oameni inspirați și buni. Înțărîți în credință, demonstrează unei lumi întregii ce este frumos, moral și patriotic să iubim. Atmosfera este superbă.

Un tînar își exprimă printr-un „Cîntec de țară” sentimentele sale într-un „Autoportret”, urmat de „Oltenii lui Tudor”. Poetul Adrian Păunescu are „o singură prejudecată — valoarea în fața patriei”. În Cnaclul Flacăra au loc toți cei talentați, indiferent de naționalitate, de vîrstă și de preocupări, cu singura condiție de a sluji, prin ceea ce fac, cultura adevărată a patriei. În absența poetului Adrian Păunescu, care audia într-o cameră alăturată pe tinerii dornici să dezbateze, atmosfera extraordinară este intreruptă de un incoștient care, din ascunzîșii în tinericului, aruncă cu o piatră înspre scenă și rănește un membru al cnaclului. Însă din momentele de tristă întâmplare, tinerii din Medias ne demonstrează că „n-a murit în oameni mindria de a fi oameni”, ei arătînd că au sentimentul responsabilității, demascînd pe vinovat.

Reluăm totul de la început și dedicăm „Treceți batalioane române Carpații” veteranilor tuturor războaielor pentru că nici un război purtat de români nu a fost dus decît pentru apărarea drepturilor legitime.

Seara noastră de la Medias se încheie urîndu-ne unii altora „La mulți ani cu sănătate!” Gîndindu-ne că vara ne va găsi împreună, că or „Să se aprindă făclii pe culmi ca în balade”.

VICTOR RĂDULESCU

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

„Nu plecăm”

La ora 17,00, într-un stadion cu cîteva sute de spectatori, a început un concert în care cei mai reprezentativi membri ai cnaclului au cîntat cîte două cîntece. Concertul a durat aproape trei ore într-o atmosferă decentă, involburată deseori de grupuri mari de oameni venind spre stadion. Rigoarea în interpretării și calmul imperturbabil al spectatorilor anulau în mod delicat distanța dintre tribună și scena așezată în mijlocul stadionului, dar și ideea de spectacol al Cnaclului „Flacăra”.

Una dintre marile probleme ale oricărui scriitor este aceea că, prin opera sa, el propune un mod de viață de care lui însuși i se poate face frică mai apoi. Adrian Păunescu nu și-a abandonat niciodată felul de a fi propus prin operă și tocmai asta atrage spectatorii și dă credit afirmațiilor sale: „Îmi recunosc slăbiciunea din toate / O viață lungă aș vrea / Dar dacă țara altfel nu poate / Eu voi muri pentru ea”.

După ora 20,00, spectatorii „se deschid ca niște flori care înfloresc noaptea”, întinericului, dincolo de calitatea sa de a predispuce la evocare, punînd la adăpost de privirile necăjite de prejudecăți.

Se evocă figura lui Mihai Viteazul. „Îl urmău cu gîndul și cu pasul / Și ne trag obișniți înapoi / Monumentul lui Mihai Viteazul / E în fiecare dintre noi”.

În timp ce cîntă Valeriu Penișoară, apar în tribună steagurile tricolore, exprimînd o stare justificată de vocația de a iubi istoria poporului român, care apără de „al cincilea anotimp al omului, moartea spirituală”.

Un fel de arc de triumf prin care sînt integrați cîteodată spectatorii sînt cîntecele care conțin în text numele zonelor în care ei s-au născut și există. Odată cu cîntecele despre Ardeal, au apărut în tribune bucăți de pînză pe care era scris: „Nimic nu știi de n-ai văzut Ardealul” și „Mai naște-mă, părinte ideal / Pe o colină dulce din Ardeal”.

După un recital al Sorinei Hașigan, revenită în cnaclu, au fost „momente de triumf” ale conștiinței politice tinere în timp ce toți membrii cnaclului au cîntat „Colindul Ardealului”. La 20,00 a izbucnit strigătul României, după care spectatorii au început să cînte „Să fie pace în lume” și „O șansă păcii”.

Cinci elevi din primele clase, din comuna Vama-Marga, județul Caras Severin, au urcat pe scenă îmbrăcați în costume populare. Fiecare dintre copii ținea în mînă o ghioagă cu tricolor și clopoțel. Copiii, după o urare, au cîntat „Nu uita că ești român”, „Cîntecul lui Ștefan cel Mare”, „Părînd a fi copilăria însăși a acestui popor”.

„Trăiască România”, „Iancu la Tebea”, „Jurămînt la Putna”, „O șansă păcii”. Este relevantă importanța afirmației președintelui Nicolae Ceaușescu că nu există pace fără independență. „Lancea lui Horea” îi dă lui Adrian Păunescu posibilitatea să reia ideea că istoria modernă a Europei nu a început cu Revoluția franceză de la 1789, ci cu Revoluția lui Horea, Cloșca și Crișan, de la 1784.

Trupele „Totuși” și „Flapo” susțin recitaluri stabilind un acord subtil cu vîrsta biologică a spectatorilor ce le-au cerut prezența și le-au susținut cu o notă aparte a curiozității trezite poate de noua componență a trupei „Totuși”.

Cu discreția unei ninsori au intrat în structura spectacolului cîntecele de un lirism blind ale grupului „Partaj” și ale Nicăi Zaharia.

Majay Gyözö, Augustin Frățilă, Cristian Buică, Emilian Onciu, Octavian Bud și Duce Bertzi au susținut micorecitaluri cu nepăsarea solidă a valorii sigure pe sine.

Emoționantă integrarea prin acompaniament a trupei „Flapo” în recitalul lui Augustin Frățilă, arătînd că de un timp acesta este și altfel membru al cnaclului.

„Castelul”, cîntecul lui Adrian Păunescu și al lui Alexandru Zărnescu, încheie tradițional un spectacol în care sibiennii înaltă în mod repetat, peste liniștea orasului, și fără precedent cuvintele „Nu plecăm”.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Tineret de elită în axa României

Pe axa României, în mijlocul Transilvaniei, pe Valea Hrtiobacului, la Agnita, tinerii unui stadion arhiplin cor să „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească!” „România!” este respirația de conștiință a Agnitei. Așa arată oamenii teferi care au multe greutăți, dar știu că dincolo de greutatea se află datoria față de țară. Cîntăm ca un legămînt, cu emoție, cu un angajament față de anul 1965, de cînd România s-a întors acasă, de cînd cirna sa a fost preluată în mîinile tinere și puternice ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, cînd cirna nucleului revoluționar al acestei țări a devenit cirna noastră, a acestui popor. Cîntăm „Trăiască România”. Atmosfera este formidabilă. Publicul muncitor, onest, foarte cald, cel mai înflăcărat, cel mai patetic cîntă cîntecele de țară, de pace, cîntecele revoluționare ale Cnaclului Flacăra, ca un cor bine instruit, pentru că este dintr-un popor bine și profund legat de țara lui, de ideile mari ale timpului, de opțiunile fundamentale ale României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu, pentru pace, independentă, pentru dezvoltare. În Anul Internațional al Tineretului, tineretul din Agnita se dovedește un tineret fruntaș, un tineret de elită.

Se scandează iarăși și iarăși numele țării: „România!” din mii și mii de piepturi, din mii și mii de conștiințe, căci din toate satele din jur a venit Primăvara la români. Acești oameni iubesc istoria adevărată a acestui popor și jură pe Ardeal, parte indestructibilă a Țării românilor: „Tu Ardeal, tu Ardeal / Îți sîntem oșteni / Templu sfînt, Templu sfînt / Munții Apuseni”. Aici în miezul Ardealului sîntem datori cu toate cîntecele adevărate ale conștiinței naționale „Că tu ne ești vatră / Și din piatră-n piatră / E țaria unui neam de moți / Asta-i țara noastră / Noi nu stăm în

gazdă / Horea-al nostru-i risipit pe roți”.

Cîntăm și cîntecul nostru, al românilor, atîta vreme ascuns pe după cotiturile unei false istorii, „un cîntec istoric” care „ne-duce aminte că frații în veci vor fi frați”.

La Agnita, o fetiță din Săliște, cu un nume deja bine cunoscut iubitorilor Cnaclului Flacăra, Sorina Hașigan, o fetiță care la numai 5 ani — cînd nu știa să citească — învățase toate cîntecele ce se cîntau pe scena cnaclului, ne surprinde acum, la 7 ani, cu o compoziție proprie, cu o linie melodică pe care poetul Adrian Păunescu a brodat dorința curată a tuturor copiilor de a nu-și pierde lumea basmelor lor, o lume cu „Oameni ce nu mor, oameni ce nu mor / Oameni care niciodată nu mai mor, / Oameni ce nu mor, oameni ce nu mor / Și rămîn lingă copiii lor”. Ascultînd în căști și înregistrînd pe bandă întreg spectacolul de la Agnita, soferul carului radio, Marian Vilcu, devenit prin atașament și dragoste față de cnaclu un fin și priceput sunetist, îmi spunea emoționat că parcă nicăieri publicul nu a cîntat mai egal, mai aproape vocea de voce și mai dăruit. De aceeași părere, și redactorul muzical Bogdan Dorneanu, cit și inginerul de sunet Mihai Prisăcaru, care participînd în limita posibilităților la spectacolele cnaclului, au format o foarte bună echipă de înregistrări. De fapt, peste tot în România oamenii sînt aproape unul lingă altul, egali în fața destinului, în fața șansei și, în fond, în fața posibilității de-a sluji unica lor țară, România.

Asa se încheie la Agnita cel mai frumos spectacol.

VICTOR RĂDULESCU

Acasă

Localitatea: Sighișoara, 16 aprilie 1985, orele 16,00 și 20,30, Clubul CFR.

Număr de spectatori: 2 000
Atmosfera: excepțională.

Calitatea spectacolelor: excepțională, fără precedent la Sighișoara.

Noutăți: Mirela Bărdaș, elevă în clasa a XII-a la Liceul Industrial Sighișoara, cîntă „Dor de Ardeal”, versuri Adrian Păunescu; o excepțională compoziție a lui Duce Bertzi, pe textul „Accente” al lui Adrian Păunescu.

Aportul organizatorilor: foarte bun. La ora 18,05, după aproape două ore de spectacol, Alexandru Zărnescu cîntă „Ultima zi”. Atmosfera bună părea că se pierduse din pricina faptului că pînă la ora 15,30 nu s-a știut, ploua, locul în care va avea loc spectacolul. Plecați de la stadion cu foarte puțin timp înainte de ora 16,00, spectatorii au fost obligați să opteze, sala avînd capacitate limitată, care dintre ei vor fi la primul spectacol, care la al doilea spectacol. Impresionant este că unii dintre ei nu au plecat de lingă Clubul CFR timp de patru ore cit a durat prima întîlnire a membrilor cnaclului cu publicul din Sighișoara.

Alexandru Zărnescu are deodată o stare de autentică liniște sufletească și, cu o căldură a ochilor pe care nu o ai decît acasă, începe „Ultima zi”. Publicul cîntă ca și cum din

cîntec ar fi venit, stabilînd o atmosferă de acasă, lăsînd să piară cea minimă cenzură pe care o ai aproape întotdeauna în fața unei săli. Aceasta este nota în care s-au desfășurat ambele spectacole.

Atmosfera prielnică recitalurilor. Pauza neexistînd decît din exterior, va fi ignorată, lăsîndu-ne în voia stării care singură și-a ales momentele.

În timpul recitalului trupei „Totuși”, publicul a aplaudat și a dansat, anulînd orice idee de distanță între scenă și sală, între vîrstă și vîrstă, ca și cum componenții trupei s-ar fi născut cu ei odată în aceeași localitate și s-ar fi adunat împreună într-un loc cu tradiție în asta al orașului.

„Partajul” are un succes delicat ca o stare de respirație ce anulează concentrarea, ca o trecere dintr-o voință în altă voință.

Izbucnește strigătul „România”, declinsînd recitalul cîntecelor patriotice, toți membrii cnaclului trec din proprie inițiativă, cu aceeași candoare de acasă, la microfoane.

„Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească”. „Cit cincizeci de mii de oameni bat inimile celor aflați aici”. „Aceasta este înalt spirituala Sighișoara”. „Către o singură înflorire de primăvară”, „Lancea lui Horea”, „În fiecare glas tînar e „Lancea”. „Fie această lanco exemplul demnității noastre în lume!”.

„O șansă păcii și glorie ei”, „Să fie pace în lume”, „Treceți batalioane române Carpații”, „Trăiască duhul lui Iancu”, „Trăiască România”, „Întregitorul”. „În mai 1985, Alba Iulia va sărbători pe Întregitor, pe Mintuitor, nu pe un prinț oarecăr”.

Carmen Antal și Magda Pușcaș susțin un recital cu cîntece populare maghiare. Li se adaugă Tatiana Filipoiu și Nica Zaharia într-un recital cu cîntece populare românești. Acelasi grup din sală care a deschis atmosfera interpretării cîntecelor populare maghiare deschide atmosfera interpretării cîntecelor populare românești. „Este imoral ca, în interiorul granițelor naturale, să nu știi limba națională a unui stat. În cnaclu vom continua să pleddăm pentru fraternitate între toți cetățenii patriei”. „Sighișoara dovedește un înalt spirit de unitate”. „Fără Moldova, ne-am fi învecinat cu Extremul Orient, fără Ardeal, România ar fi fost o caricatură schiloada pe harta lumii, fără Muntenia, am fi alunecat în prima hazna turcescă. Trăiască Moldova, Ardealul și Țara Românească!”.

„Hăulita de la Gorj”, „Ciuleandra”, „Șapte văi și-o vale-adîncă”.

Cîntă Valeriu Penișoară. Candoarea este imanență nivelului artistic la care a ajuns. Tandrețea bărbăției sale este nepăsătoare.

Se aude vocea Nicăi Zaharia. Se întîmplă ca, în timp ce se află ea la microfon, să faci cu totul abstracție de ființa ei, ca și cum vocea ei ar fi chiar o ființă.

Plecăm din Sighișoara știînd că sala casei de cultură se află de prea mult timp în renovare, că de prea mult timp balconul clubului în care am dat spectacolul așteaptă și el o renovare.

Se aude vocea Nicăi Zaharia. Se întîmplă ca, în timp ce se află ea la microfon, să faci cu totul abstracție de ființa ei, ca și cum vocea ei ar fi chiar o ființă.

Plecăm din Sighișoara știînd că sala casei de cultură se află de prea mult timp în renovare, că de prea mult timp balconul clubului în care am dat spectacolul așteaptă și el o renovare.

Se aude vocea Nicăi Zaharia. Se întîmplă ca, în timp ce se află ea la microfon, să faci cu totul abstracție de ființa ei, ca și cum vocea ei ar fi chiar o ființă.

Plecăm din Sighișoara știînd că sala casei de cultură se află de prea mult timp în renovare, că de prea mult timp balconul clubului în care am dat spectacolul așteaptă și el o renovare.

Se aude vocea Nicăi Zaharia. Se întîmplă ca, în timp ce se află ea la microfon, să faci cu totul abstracție de ființa ei, ca și cum vocea ei ar fi chiar o ființă.

Plecăm din Sighișoara știînd că sala casei de cultură se află de prea mult timp în renovare, că de prea mult timp balconul clubului în care am dat spectacolul așteaptă și el o renovare.

Se aude vocea Nicăi Zaharia. Se întîmplă ca, în timp ce se află ea la microfon, să faci cu totul abstracție de ființa ei, ca și cum vocea ei ar fi chiar o ființă.

Plecăm din Sighișoara știînd că sala casei de cultură se află de prea mult timp în renovare, că de prea mult timp balconul clubului în care am dat spectacolul așteaptă și el o renovare.

Se aude vocea Nicăi Zaharia. Se întîmplă ca, în timp ce se află ea la microfon, să faci cu totul abstracție de ființa ei, ca și cum vocea ei ar fi chiar o ființă.

Plecăm din Sighișoara știînd că sala casei de cultură se află de prea mult timp în renovare, că de prea mult timp balconul clubului în care am dat spectacolul așteaptă și el o renovare.

Se aude vocea Nicăi Zaharia. Se întîmplă ca, în timp ce se află ea la microfon, să faci cu totul abstracție de ființa ei, ca și cum vocea ei ar fi chiar o ființă.

Plecăm din Sighișoara știînd că sala casei de cultură se află de prea mult timp în renovare, că de prea mult timp balconul clubului în care am dat spectacolul așteaptă și el o renovare.

Se aude vocea Nicăi Zaharia. Se întîmplă ca, în timp ce se află ea la microfon, să faci cu totul abstracție de ființa ei, ca și cum vocea ei ar fi chiar o ființă.

Plecăm din Sighișoara știînd că sala casei de cultură se află de prea mult timp în renovare, că de prea mult timp balconul clubului în care am dat spectacolul așteaptă și el o renovare.

Se aude vocea Nicăi Zaharia. Se întîmplă ca, în timp ce se află ea la microfon, să faci cu totul abstracție de ființa ei, ca și cum vocea ei ar fi chiar o ființă.

Plecăm din Sighișoara știînd că sala casei de cultură se află de prea mult timp în renovare, că de prea mult timp balconul clubului în care am dat spectacolul așteaptă și el o renovare.

Se aude vocea Nicăi Zaharia. Se întîmplă ca, în timp ce se află ea la microfon, să faci cu totul abstracție de ființa ei, ca și cum vocea ei ar fi chiar o ființă.

Plecăm din Sighișoara știînd că sala casei de cultură se află de prea mult timp în renovare, că de prea mult timp balconul clubului în care am dat spectacolul așteaptă și el o renovare.

Se aude vocea Nicăi Zaharia. Se întîmplă ca, în timp ce se află ea la microfon, să faci cu totul abstracție de ființa ei, ca și cum vocea ei ar fi chiar o ființă.

Plecăm din Sighișoara știînd că sala casei de cultură se află de prea mult timp în renovare, că de prea mult timp balconul clubului în care am dat spectacolul așteaptă și el o renovare.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Gheorghe Bobe din comuna Săgeata, satul Găvănești, județul Buzău, ne scrie că, în urmă cu câțiva ani, Consiliul popular comunal a decis pietruirea unei din ulițele satului. S-au strâns fondurile necesare, după care s-a început lucrul. Din motive pe care corespondentul nostru nu a izbutit să le afle, treaba a fost însă lăsată baltă. Din 1982 și până astăzi, ulița a stat doar pe trei sferturi pietruită. E păcat — credem — ca un lucru început și în fond atit de simplu să nu fie dus la bun sfârșit.

„În cursul anului trecut am fost detașat pentru o perioadă de cinci luni de la Combinatul de lămpi și azbociment Fieni, unde sint angajat, la întreprinderea minieră Roșia — Jiu. La încetarea detașării, am solicitat ca retribuirea pe ultima lună să-mi fie trimisă prin poștă la Fieni. Mi s-a răspuns însă că trebuie să ridic banii personal. Vrînd nevrînd, am făcut deci în ianuarie drumul pînă acolo, ca să descopăr că mi se reținuseră niste rate pentru o mobilă pe care nu o cumpărasem niciodată. Verificările făcute în urma sesizării mele au dovedit că fusese vorba de o confuzie de nume și mi s-a promis că în câteva zile voi primi acasă suma reținută în mod eronat. De atunci am tot așteptat, dar banii nu mi-au parvenit” (Marian I. Dinu din Fieni, strada Berivoiești nr. 156, județul Dimbovita).

În urma unei note apărute în numărul din 22 februarie a.c. al revistei noastre am primit din partea **Întreprinderii de transport București** o scrisoare prin care ni se comunică: Pentru fapta comisă, conducătorul auto de pe taximetrul nr. 1-B-22025 a fost sancționat, iar cazul a fost prelucrat cu întreg colectivul de muncă. Conducerea I.T.B.-ului ne asigură că, prin măsurile luate, se vor evita pe viitor situații de genul celei incriminate de noi.

Despre practica ilegală a vânzării condiționate revista noastră a scris în mai multe rânduri. Iată că un nou caz ne este semnalat de **Cornel Brăsoveanu din Brăila, cartierul Vidin, bloc 25 scara 3, ap. 48.** La magazinul Gostat nr. 3 din localitate, dacă vrei să cumperi o cutie de Ness esti obligat să tei și un pachet de țigări Amiral. Intentionează oare responsabilul respectivului magazin să lanseze o campanie în favoarea fumului? Așteptăm opinia Direcției comerciale județene.

Mutîndu-se din Soseaua Colentina nr. 41, bl. OD 44 în str. Soldat Mincă Dumitru nr. 10, **Gheorghe Vlădulescu din București** a făcut o cerere la circumscripția financiară a sectorului 2 pentru trecerea sa în evidența circumscripției financiare a sectorului 4. Cînd însă s-a dus să achite impozitul pentru autovehiculul pe care îl posedă la circumscripția financiară a sectorului 4 nu i s-au primit banii deoarece actele nu sosiseră încă, iar la cea a sectorului 2 de asemenea nu i s-au primit deoarece nu mai figura în evidente. Cum ultimul termen pentru plata acestui impozit a fost 31 martie, omul se întreabă cine va plăti majorările? Există — credem — un singur răspuns: cel care a tergiversat trimiterea dosarului.

Cu privire la sesizarea lui Alexandru Oantă, căruia i s-a atribuit o locuință degradată în strada Vasile Mironiuc nr. 3, **Consiliul popular al sectorului 1** ne scrie: „Într-adevăr, imobilul care este într-un grad de uzură avansat, nu a putut fi reparat în această iarnă, dar lucrările vor fi executate pînă la sfîrșitul lunii curente. Totodată, plata chiriei a fost sistată, iar sumele reținute anterior vor fi transferate în contul chiriilor următoare, începînd cu data semnării procesului verbal de predare-primire a locuinței”.

Din comuna Bolintin-Vale, strada Poienari nr. 493, județul Giurgiu, ne scrie **Gheorghe Pindaru**, om al muncii la ICRAI Vitan. Aflat în prag de pensionare, el are nevoie de o serie de adeverințe de vechime de la întreprinderile pe unde a lucrat. A și trimis, începînd din 1982, cereri în acest sens la Trustul local de construcții Dobrogea, șantier 3 — Oraș Medgidia și la Întreprinderea județeană de construcții-montaj Suceava. Dar pînă acum i-au parvenit doar confirmările de primire, așa cum nenumăratele apeluri telefonice i-au adus doar promisiuni. Rugăm cele două întreprinderi să-i trimită

lui Gheorghe Pindaru, adeverințele de care are nevoie.

„Clădirea căminului cultural din comuna noastră este complet degradată. Podelele sint distruse, scena dărîmată, prin acoperiș intră în voie apa de ploaie. În concluzie, nici nu poate fi vorba despre vreo activitate culturală deși este dorită de tineretul destul de numeros din comună”. (Grigore Drăghicescu, din comuna Cornea, județul Caraș-Severin)

Și căminul cultural din satul Vinători, comuna Lisa, județul Teleorman, este — după cum ne scrie Florin Albu — în suferință. După ce o vreme clădirea a fost destinată creșterii viermilor de mătase, ea adăpostește acum ambalajele unui aprozar. Chiar nu există în sat nici o magazie unde să fie depozitate ambalajele pentru a se lăsa tinerilor posibilitatea de a viziona un film sau de a organiza o seară de dans?

Consiliul popular al județului Mureș: „Privitor la scrisoarea prin care Margareta Suceava din Reghin solicită încadrarea în muncă a fiului său, absolvent al școlii profesionale nr. 6, calificat în meseria de timpliar, vă informăm că Vasile Suceava a intrat în evidența oficiului forței de muncă, urmînd a fi încadrat la Cooperativa „Lemn-metal” din Reghin unde se va deschide curînd o secție de timplărie”.

În decembrie 1984 am primit o somație de plată din partea circumscripției financiare Arad, vizînd taxa pe care trebuie să o plătesc pentru fata mea aflată la școala ajutătoare din Vărădia de Mureș. Deși am dovedit că achitasem deja această taxă agentului fiscal din comună, chitanța nu mi-a fost luată în considerare. Am fost nevoit deci să plătesc din nou la Arad. Cînd am încercat să recuperez suma achitată inițial, la consiliul popular comunal mi s-a demonstrat că taxa fusese percepută în urma unei adrese (Nr. 29512) venite de la Arad, și că deci nu se putea da curs cererii mele. Ce pot face eu în această situație, deoarece nici de la Arad, nici din comună nu pot să-mi recapăt banii pe care i-am plătit fără voia mea de două ori? (Ioan Bulzan din Cuied, județul Arad)

De la Teodor Ștefănescu din București, strada C.A. Rosetti nr. 25 primim o propunere care vizează organizarea unor raioane sau poate chiar magazine speciale cu articole de îmbrăcăminte pentru persoanele care poartă numere mai puțin obișnuite. Credem că ideea merită atenția factorilor de răspundere din comerț.

„Soția mea a pierdut în iarna aceasta un cercei. Văzînd-o atît de necăjită — cerceii erau o amintire de familie — am vrut să-i fac o surpriză încercînd să-l reproduc la una din cooperativele specializate din oraș. Pretutîndeni mi s-a răspuns că modelul respectiv nu este cuprins în normative, dar dacă doresc pot comanda o altă pereche, evident cu un alt model. Am fost deci nevoit să renunț la surpriză și să mă sfătuesc cu soția. Ea și-a dorit o pereche de cercei în formă de frunză de viță. M-am adresat unității de pe strada Sf. Nicolae, unde am fost asigurat că se poate realiza acest model. Nu vreau să vă rețin cu toate neacuzurile care au decurs de aici. Pe scurt, la data cînd trebuiau să fie gata, mi s-au mai cerut două grame de aur. Am sacrificat o altă mică bijuterie. Peste o lună, cerceii erau gata, numai că nu aveau formă de frunză, ci erau... infirmi. Mai precis, erau două bare, lungi despre care cei de la cooperativă afirmă că tîrie ca reprezentă frunze dar nu erau în stare să precizeze cărei plante i-ar fi putut aparține. De atunci mi s-au tot dat termene verbale, niciodată în scris. În felul acesta încercarea mea de a face o bucurie soției s-a transformat într-un lung sir de neplăceri”. (Emil Croitoru din Brăila, strada Roșiori nr. 340).

„Din cercetările efectuate în urma notei critice apărute în numărul din 8 martie al revistei dumneavoastră, a reieșit că într-adevăr Marin Dițoiu din comuna Frăsinet nu a primit publicațiile la care se abonase pe primul trimestru al acestui an. Vinovată de acest lucru se face diriginta oficiului P.T.T.R. Frăsinet împotriva căreia au fost luate măsuri de sancționare disciplinară. Abonamentele ne-

onorate au fost transferate pentru cel de-al doilea trimestru”. Semnează conducerea **Oficiului județean de difuzare a presei Călărași.**

„Am citit cu mult interes articolele grupate sub titlul „Cale liberă noilor surse de energie” apărute în nr. 12 din acest an al revistei Flacăra și care se refereau la realizarea unor instalații pentru producerea biogazului. Fiînd țaran cooperativ, crescător de animale, consider că ar fi util pentru mine să-mi construiesc și eu o asemenea instalație. Fac de aceea apel, prin intermediul dvs. la vreunul din cei care s-au ocupat de această problemă, să-mi dea o mină de ajutor prin trimiterea documentației tehnice”. (Dumitru Galiceanu din comuna Negoji, satul Cătaneni, județul Dolj)

Tot în ideea economisirii energiei, **Vasile I. Neagu din Oteșani, județul Vâlcea**, om al muncii la Întreprinderea minieră Horezu, intenționează să-și construiască singur o instalație simplă de producere a energiei electrice, pentru gospodăria sa. Posibilități naturale există, la o distanță de numai 30 de metri de casa lui cîrgînd un pîru care are în zona respectivă o cădere de apă de 2 metri. Vasile Neagu apelează la întreprinderile de specialitate cu rugămîntea de a i se indica locul de unde își poate procura elementele necesare construirii instalației.

„În satul Botesti, județul Alba, sintem foarte mulți muncitori care facem naveta cu autobuzele de la I.T.A. Cîmpeni. Ne-am procurat și abonamente lunare. Cu toate acestea, autobuzele trec citeodată dimineața prin stație fără să oprească și nu de putine ori a trebuit să facem drumul pe jos pînă la Cîmpeni, întîrziînd bineînțeles de la programul de lucru” (Gheorghe Onet, om al muncii la Întreprinderea de prelucrare a lemnului Cîmpeni). Să fi uitat oare soferii în cauză care este pedala de frînă? Căci ce altă explicație ar putea fi pentru refuzul de a opri în stație?

Teodora Dandea din comuna Murgeni, județul Vaslui, ne scrie că anul trecut i s-a repartizat un apartament într-un bloc conceput a fi încălzit cu lemne și cărbuni. Toate bune. Sobele au fost construite. Necazul este că nu pot fi și folosite, deoarece blocul nu este prevăzut și cu boxe, sau alt spațiu pentru depozitarea combustibililor. Sesizînd consiliul popular comunal și E.G.C.L.-ul Bîrlad de această anomalie, ea a fost sfătuită să se adreseze personal constructorului. Teodora Dandea se întreabă pe bună dreptate în ce calitate ar putea face acest lucru și dacă n-ar fi mai operativ ca, în loc de sfaturi, să primească o mină de ajutor real în rezolvarea situației?

Aurel Popa, om al muncii la ferma Tina Livezi, ni s-a plîns că a fost retrogradat pe nedrept. Răspunsul primit din partea conducerii Întreprinderii agricole de stat Rimnicu Vâlcea pune însă într-o altă lumină lucrurile. La analiza făcută de organele de conducere colectivă a ieșit în evidență faptul că în activitatea sa Aurel Popa a manifestat o serie de lipsuri. „Cu toate acestea — sintem informați prin scrisoarea de răspuns —, intrucît petiționarul s-a angajat să-și schimbe stilul de muncă și comportare, să se ocupe cu mai multă seriozitate de creșterea calității lucrărilor și de pregătirea profesională a mecanizatorilor, conducerea I.A.S.-ului a revenit asupra hotărîrii luate, readucîndu-l în funcția de mecanic de întreținere la ferma Tina”.

O hotărîre care, desigur, îi obligă.

„Deși orașul nostru, ca număr de locuitori, se situează pe locul al treilea în județ — ne scrie **Nicolae Lupu din Moinești, strada Mihai Eminescu nr. 127, județul Bacău** — nu are o agenție de bilete C.F.R. Pentru procurarea unui bilet la acceleratul de București sau Galați, bunăoară, trebuie să ne deplasăm în orașul vecin, Comănești, cale de 8 kilometri. Propun de aceea înființarea unei agenții de voiaji și în orașul nostru, sau, dacă nu este posi-

bil, găsirea unui sistem de vîndere a biletelor de tren cu anticipație chiar la casele gării din Moinești”.

În urmă cu cităva vreme, Luca Voicu din Deva, strada Zamfirescu nr. 9, ne sesiza că nu poate intra în posesia unei sume de bani, ce-i revenea printr-o hotărîre judecătorească, din cauza lipsei de interes manifestată de executorul judecătorec. Redacția noastră a înaintat plîngerea sa **Judecătoriei Sighetu Margației**, de la care am primit următorul răspuns: „Sesizarea este întemeiată. Pentru mai multe astfel de omisiuni ale îndatoririlor de serviciu, executorului judecătorec **Halițchi Ioan** i s-a desfăcut contractul de muncă. Conducerea instanței a fixat un nou termen de executare — 29 aprilie a.c. —, urmînd a ține la curent pe petiționar cu mersul lucrărilor”.

Timp de aproape 1 an de zile, din noiembrie 1983 pînă în septembrie 1984, **Costache Cojan din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, B-ful Republicii, bl. 22, ap. 5, județul Bacău**, a fost trimis să lucreze în străinătate. În toată această perioadă Șantierul 1 Moldova — lot Borzești — i-a reținut cum era și firese — din retribuire contravaloarea chiriei, bani care însă, din eroare, nu au fost virati în contul întreprinderii de gospodărire locativă. Cum, Costache Cojan se vede pus în situația de a suporta din nou plata chiriei pentru întreaga perioadă plus majorările legale. Nu este oare normal să plătească cel ce s-a făcut vinovat de această neglijență?

Biroul permanent al Comitetului executiv al **Consiliului popular județean Dolj** a admis contestația privitoare la evaluarea imobilului care a fost proprietatea **Nicolitei Conicek** din municipiul Craiova. În baza procesului verbal de cercetare întocmit, comisia județeană va reanaliza cazul, stabilind sumele cuvenite.

„În luna martie a anului trecut am citit în revista dv. un articol despre vindecarea astmului bronsic. Sufeream de mai mulți ani de această boală și, mărturisesc, aproape îmi pierdusem orice speranță de însănătoșire. Articolul m-a determinat să plec la Sebeș, la farmacistul **Horia Bucur**, care cu multă amabilitate mi-a dat dozele necesare de sirop și alifie Cibotusin. Rezultatele tratamentului au fost pur și simplu miraculoase. Acum pot dormi liniștit și nu mai trebuie să port cu mine în permanență flaconul de Miofilin. Am scăpat de obsesia crizelor care m-au chinat ani de zile. Mulțumesc atît farmacistului **Horia Bucur** cît și colectivului dv. redacțional care l-a sprijinit și încurajat în cercetările sale”. (Tomița Vladu, Roșiori de Vede, județul Teleorman).

„În anul 1970 părinții mei din comuna Mîlaș, județul Bistrița Năsăud, au trebuit să-și reînnoiască buletinele de identitate. La întocmirea respectivelor acte li s-a schimbat însă numele din „Tamaș” în „Căpușan” pe motiv că bunicii mei nu fuseseră căsătorii la starea civilă. Aceasta a născut o mare confuzie de nume în familia noastră destul de numeroasă. Cei doi frați ai tatălui meu se numesc în continuare Tamaș, noi patru dintre copii ne numim tot Tamaș iar fratele nostru cel mic, născut după 1971, se numește Căpușan. La insistențele noastre, ale tuturor, s-a făcut o nouă verificare la Consiliul popular al comunei Mîlaș și a fost găsit registrul de stare civilă în care figura căsătoria bunicilor înainte de nașterea tatei. Deci, totul este rezultatul unei neglijențe. Pentru noi însă faptul a creat și va crea în continuare o serie întreagă de incurcătuiri și neplăceri” (Emil I. Tamaș din Tîrgu Mureș, strada Banat nr. 22, ap. 10). Rugăm forțele în drept să clarifice această situație anormală.

Primim din partea **Grupului întreprinderilor de gospodărie comunală și locativă — județul Iași:** „Din verificările efectuate a rezultat că cele sesizate de **Aurel Huminiuc** din strada Dimbovița nr. 2, bl. D 23, et. III, ap. 16, corespund realității. S-a intervenit deci la T.A.G.C.M. Iași, cu adresa nr. 3971, pentru grăbirea remedie-

rilor privind infiltrațiile la rosturile de îmbinare a panourilor de fațadă”.

La mijlocul anului trecut, **Gheorghe Suta din Mediaș strada Sibiului nr. 55, bl. 7, ap. 15**, a cumpărat de la magazinul de mobilă din localitate (punctul de desfacere nr. 9) o garnitură tip Corvinul. Acasă, cînd a desfăcut ambalajul sigilat, a descoperit însă că mobila avea defecte destul de grave. O măsura avea picioarele crăpate și prînse cu o mulțime de cuișe, suportii de sticlă de la bufet lipseau, oglinda era mai mică decît dimensiunile necesare, iar spatele dulapului nu putea fi montat deoarece partea de îmbinare era mult curbată. Reclamațiile adresate producătorului — întreprinderea de prelucrare a lemnului Deva — nu s-au bucurat pînă acum de nici o audiență. Sperăm ca, o dată cu apariția acestor rînduri, problema să intre în atenția respectivei întreprinderi.

Iuliana Olaru întreabă dacă vreunul din cititorii revistei posedă Culegerea de probleme în sprijinul candidaților pentru admiterea în treapta a doua de liceu și olimpiade, editată de Societatea de științe matematice. Ea roagă, dacă e posibil, să-i fie trimis un exemplar, evident contra cost, pe adresa: **Comuna Zăbrani, nr. 318, județul Arad.**

Pagină realizată de **ALEXANDRU ȘERBAN**

Poșta redacției

Mariana Mihalcea — București: Au dreptul la ajutor pentru îngrijirea copiilor femeile încadrate care au copii în vîrstă de pînă la 2 ani. Deoarece dv. nu sinteți mama copilului, ci numai soția părintelui copilului recunoscut, nu puteți beneficia de acest drept. În măsura în care dv. veți înfia copilul soțului, veți putea primi și ajutorul respectiv. **Damian Filipovici** — București: Intrucît numai sinteți încadrat în muncă din 1981, nu se poate pune problema pensionării pentru pierderea capacității de muncă, chiar dacă în prezent v-ați încadra într-un grad de invaliditate. **Maria Luca** — Lugoj: Farmacistului Alexandru Torjescu îi puteți scrie la Cabinetul experimental M.S., Policlinica județeană Brăila, Calea Călărașilor nr. 2. **Gheorghe Manda** — București: Dacă locuința atribuită este anexă la contractul de muncă și veți să părăsiți întreprinderea, sinteți obligat să eliberați apartamentul în termen de 3 luni de la data încetării contractului de muncă.

Maria Sudiță — Spineni (Olt): La notariat se va stabili cota parte de moștenire ce se cuvine fiecăruia pe baza actelor ce le veți depune. **Ion Mocanu** — Constanța: Fiînd o sancțiune contravențională, adresați-vă instanței de judecată. **Petré Zaharia** — București: Aveați obligația să comunicați la ICRAI, în termen de 10 zile, modificările intervenite la venitul de membru de familie. Dv. vi s-a majorat chiria 100% pentru că ați depășit venitul mediu de 1500 lei de persoană.

Cristache Balaban — Brăila: Unitatea în care lucrați este aceea care, cunoscînd concret condițiile în care prestați munca, poate să stabilească dacă puteți beneficia de încadrare în grupa a II-a de muncă și după luna mai 1977. **Violeta și Cristu Alexandru** — București: Pentru recuperarea sumei, urmează ca dv. să solicitați executarea silită la biroul executorii judecătorești de pe lingă judecătoria în a cărei rază domiciliază debitorul. **Gheorghe Tudor** — Brasov: La casele de ajutor reciproc ale pensionarilor nu pot fi încadrate persoane pensionate în activități cu caracter permanent, așa cum sint activitățile financiar-contabile. **Cornel Coman** — București: Pentru a se reveni la măsura de încredințare a copilului, vă puteți adresa instanței de judecată, făcînd contestație la hotărîrea Comisiei de ocrotire minori a sectorului.

Leonida Grigoraș — Murgeni (Vaslui): Cu gradul III de invaliditate IOVR nu beneficiați de scutirile de taxe la care vă referiți.

MARGA NEDELEA

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Nu e ușor să fii medic de țară. Dimpotrivă, te mănincă drumurile, te doindea vremea, te lîmitează posibilitățile. Omul vrea să se facă bine mai repede și pe el nu-l interesează nici aparatul, nici laboratorul, vrea să se simtă ca înainte ca să-și poată continua truda. A fi medic de țară e o meserie grea, un fel de apostolat, de muncă pe brînci, cu satisfacții mai puține și cu bucurii mai mici. Poate că doar mai curate, mai dese, mai simple. Tocmai de aceea am scris întotdeauna despre medicii din lumea rurală cu o considerație în plus, ca despre stâlpi de nădejde ai satelor românești, ca despre oameni cu o putere aparte și cu o dragoste de meserie. Toate aceste rînduri nu se vor o scuză pentru cele ce urmează, este chiar adevărul în care credem, este chiar viața care, la o adică, nu are nevoie de o recunoaștere oficială. Adevărurile simple se impun de la sine și nu au nevoie de o instanță de apel.

Eram în comuna Mirzânești, satul Teleorman. Auzisem de un bătrîn decedat în luna martie. Avea 75 de ani și își dăduse obștescul sfîrșit. Era suferind de mai multă vreme și după două săptămîni de stat la pat, viața lui și-a încheiat toate conturile. Amărăciunea familiei sale provenea din faptul că în acele săptămîni de suferință bătrînul trimisese după doctor și cei din familie au trecut pe la dispensarul din Teleorman (asta e numele satului) și i-au spus medicului Mircea Zaharia că bătrînul Gheorghe Dan a

căzut la pat și are nevoie de asistență. Li s-a promis o vizită și zilele treceau și bătrînul se simțea din ce în ce mai rău și-i spunea nevastei, să-i dai bre doctorului și 500 de lei, numai să vie să mă vază. Și iar au trecut pe la dispensar, dar de data aceasta „doctorul” le-a zis că nu poate, că el „nu are cap de ministru ca să ajungă pe la fiecare”. Erau mai mulți în holul dispensarului. Toți cei care

au trecut și moșneagul, tot așteptîndu-l pe doctor, și-a dat obștescul sfîrșit fără nici o asistență medicală. Nu l-a văzut nici vecinul său. A primit un bilet de trimitere și a ajuns într-un spital din București.

De la casa moșneagului pînă la dispensar e cel mult un kilometru. Un artist îl face în mîini și un copil se distrează pe bicicletă. Și totuși medicul Mircea Zaharia n-a ajuns la

de intrarea dispensarului. Și la o masă din bufet, împreună cu morarul cu un tractorist care povestea cum i s-a fărîmat tractorul și a plecat de ciudă, l-am găsit și pe doctorul Mircea Zaharia, venit și el să bea un snaps la botul calului. I-am spus că ne doare stomacul și ne-ar trebui un hap. A fost amabil, a zis că imediat, să-și termine paharul și i-am văzut privirea apăsă, ochii umezi,

pricepe la medicină. Despre asta spun că ar fi un bun specialist, un priceput meserias. Dar îl vorbesc de rău pentru că stă mult în circiumă, că de multe ori e bătut, că sint zile cînd nu e de găsit, că stînd în București nu întotdeauna se întoarce la timp. A ascultat politicoșii păreri ale sateștilor și apoi a spus scurt: mint, mint cu nerusinare. N-am insistat. I-am repetat doar, asta zic oamenii și e păcat să nu-i credeti. Și am plecat. Și în timp ce ieșam din dispensar sub privirile mirate ale bătrînelor bolnave, doctorul Zaharia a zis „Cu demisie am venit în satul ăsta, cu demisie plec. N-am ce pierde”. Așa o fi. Tara-i mare și locuri sint destule. Moșneagul s-a prăpădit. Poate că nici n-o ducea mai mult, cu toată asistența medicală din lume adusă la căpătîiul său. Dar după atîția ani merita și el o vorbă bună, o îmbărbătare și niște hapuri care să-i dea curaj și să-l însenineze. Iar oamenii din sat merită măcar stimă. Și pentru asta doctorul Mircea Zaharia n-are ce pierde. Nici n-ar cîștiga prea mult în plus. Doar că bătrînii, pe strada mare, cînd l-ar înfilni și-ar ridica frumos pălăria, ar spune bună ziua și după ce-ar trece ar zice, ulte bre, omul ăsta frumos e doctorul nostru. Dar așa, zic mirîit bună-ziua și după ce trec își îndeașă cu furie pălăria pe cap să nu le-o zboare vîntul.

CORNEL NISTORESCU ■

Rolul pălăriei în judecarea unui medic de țară

veniseră să-i ceară sprijinul au plecat necăjiți spre casă. Bătrînul o ducea din ce în ce mai greu și îl tot ruga să-i aducă doctorul și cei din casă îi spuneau, vine tataie, acuși vine, deși șiau că nu va veni. Au apelat la un vecin. Șiau că se înțelege mai bine cu doctorul, îi făcuse cîteva servicii și omul era și el bolnav. Au bătut la poarta lui și l-au rugat să-l cheme el. Manea Mirto era și el bolnav. Mecanicul auto avea dureri la picioare și suferea de plămîni. Cu un timp înainte primise vizita doctorului. Se simțea rău, trecuse cu greu peste iarna geroasă și căzuse la pat. A trimis după doctor. I s-a răspuns că va veni într-o zi două și atunci îl va vedea și pe moșneagul din vecini. Zilele

cei doi. Poate că moșneagul nu mai putea fi salvat. Era un cardiac vechi, cunoscut la dispensar și înregistrat în acte. Asta nu înseamnă că el nu avea dreptul la o ultimă asistență medicală, la o clipă de grijă din partea unui specialist. Cine stabilește acum că moșneagul a murit de inimă? Poate a fost ușor răcit și niște hapuri i-ar fi prins bine. Acum e prea tîrziu. Am descins totuși la dispensarul satului, vineri, 12 aprilie, spre amiază. Un grup de femei bătrîne aștepta în hol, vorbind încet ca într-o poezie de Topirceanu. Am întrebat de doctor și am aflat că e plecat pînă la bufet. Bufetul e mai aproape decît casa amărîtului și dispărutului moșneag, e numai la 50 de metri

adînci ai unui bărbat înalt, bine făcut, cu alură de sportiv. L-am așteptat afară și după ce și-a bătut snapsul medicul a venit, întrebîndu-ne dacă doare de mult. Nu doare, doare altceva. Cînd i-am spus despre ce este vorba s-a supărat. A spus că vrea nume. I-am spus numele celor de mai sus. A spus că mint. Că nu-i adevărat. A spus că niciodată nu a fost chemat să-l vadă pe moșneag. De fiecare dată a venit singur la dispensar. În certificatul de deces al moșneagului, la capitolul cauza decesului, scrie: insuficiență cardio-respiratorie. Cine poate să jure? „Era un hipertensiv vechi și inima trebuia să-i cedeze odată și odată”. I-am spus doctorului că sateștii îl vorbesc de rău. Nu că nu s-ar

Regimul juridic de transmitere a terenurilor proprietate personală

Terenurile proprietate personală sau individuală ale cetățenilor au în actuala reglementare legală, un regim de circulație juridică care, prezintă anumite particularități. În cadrul procedurii succesoriale, terenurile situate în perimetrul construcțiilor afectate construcțiilor (inclusiv curțile) se predau de către notariatele de stat moștenitorilor legali, fără nici o restricție și fără nici o autorizare, eliberîndu-li-se certificatele de moștenitor intabulate în cartea funciară; în schimb, terenurile din perimetrul construcțiilor ale localităților ce depășesc suprafața necesară construcțiilor și curților (în mediul rural 250 mp) ce au caracter agricol precum și terenurile aflate în afara perimetrelor construcțiilor, adică terenurile agricole de orice fel, deși pot fi dobîndite prin moștenire legală, totuși preluarea lor de către moștenitori este supusă unui regim special de autorizare. În aceste cazuri, notariatul de stat eliberează certificatul de moștenitor, intabulat în cartea funciară, cu o mențiune referitoare la necesitatea obținerii autorizației de preluare, în care scop, un exemplar se transpune (sau se prezintă

de cel interesat) consiliului popular de la locul imobilului, în vederea eliberării autorizației de preluare a terenului moștenit. Autorizația de preluare a terenului se eliberează de către organe diferite: a) pentru terenurile situate în perimetrul construcțiilor ale localităților, de către comitetele (birourile) consiliilor populare municipale, orașenești sau comunale; b) pentru terenurile din afara perimetrelor construcțiilor, de către comitetul executiv al consiliului popular județean. În vederea eliberării autorizației, consiliul popular competent verifică dacă moștenitorii au cunoștințe agricole corespunzătoare pentru a asigura continuarea muncilor agricole; în caz pozitiv, eliberează autorizația în 30 zile, de la data înregistrării cererii. Dacă nici unul dintre moștenitori nu îndeplinește condițiile necesare, terenurile se predau în folosința unor organizații socialiste de la care pot fi restituite moștenitorilor legali la cererea acestora, în 2 ani, dacă între timp fac dovadă că îndeplinesc condițiile legale, în caz contrar, după împlinirea acestui termen, terenurile trec în proprietatea statului direct de la moștenitorii înscrși în cartea funciară, iar nu de la defunct.

De menționat că terenurile proprietate personală, indiferent de destinație, nu pot fi dobîndite pe bază de testament decît de către moștenitorii legali (soți, descendenți, ascendenți și colaterali pînă la gradul patru).

Pe cale convențională (prin acte juridice, cum sint contractele de vînzare-cumpărare, donație, întreținere, schimb), terenurile de orice fel situate ori în afara perimetrelor construcțiilor ale localităților, nu pot

fi dobîndite nici de către rude (art. 30 al. 1 din Legea nr. 58/1974; art. 44 al. 1 din Legea nr. 59/1974); mai mult, prin încheierea unor acte de transmitere a imobilului la construcții, terenul aferent acestora trece în proprietatea statului, dobînditorii construcției (inclusiv moștenitorii testamentari care nu au și calitatea de moștenitori legali), primind de la stat (prin consiliile populare), în folosință, pe durata existenței construcției, terenul necesar în suprafață ce diferă după cum construcția (locuința) se află în mediul urban sau rural (pînă la 100 mp de fiecare locuință în mediul urban și pînă la 250 mp în mediul rural), în diferent de suprafața ce a trecut în proprietatea statului.

În mod excepțional, producătorii agricoli particulari din zonele necooperativizate pot transmite copiilor lor o parte din terenurile agricole pe care le au în proprietate, dacă aceștia locuiesc sau urmează să stabilească domiciliul în aceeași comună. Își asumă obligația de a asigura cultivarea lor în bune condițiuni, de a obține produsele prevăzute în planurile de cultură și de creștere a animalelor și de a contracta și preda la fondul de aprovizionare și la fondul de stat, cantitatea de produse stabilită conform legii (art. 44 al. 2 din Legea nr. 59/1974 introdus prin Decretul nr. 112 din 29 martie 1984). Transmiterea terenurilor în condițiile de mai sus, se poate realiza numai prin act autentic notarial, în baza aprobării prealabile dată de către Comitetul executiv al consiliului popular județean.

Dr. ION C. VURDEA ■
notar șef, Notariatul de stat județean Arad

Omissionea

Pe adresa Miliției județului Brașov a sosit recent scrisoarea cetățeanului G. D. din Predeal, victimă a unei tilhării. De-a dreptul impresionat de operativitatea cu care au fost descoperiți autorii faptei și recuperată suma de 3450 lei de care fusese deposedat, semnatarul scrisorii își exprimă admirația pentru sirguința și priceperea profesională a plutonierului adjutant Ion Ciobanu, care „pe baza unor semnalmente foarte vagi date de mine despre cei doi indivizi — ca să reproducem textual din depeșă lui G. D. — detalii pentru care mă indoiam personal că ar putea avea o prea mare valoare, fapt pentru care îmi luasem orice speranță de la banii „jefuiți”, nu mi-a venit să cred cînd, la numai 24 de ore după ce am depus reclamația să fiu invitat pentru a-i recunoaște pe autorii tilhăriei și să-mi reprimesc suma de 3450 lei. Drept pentru care țin să mul-

țumesc sincer și cu deosebit respect — se încheie scrisoarea victimei din Predeal.

Poate că nu ne-am fi oprit asupra acestui „caz” care nu este nici prea grav, nici prea spectaculos, dacă n-am fi aflat, ulterior, de la cei care i-au descoperit pe făptuitori că autorul scrisorii de mulțumire, persoană onorabilă, de altfel, a omis în descrierea împrejurărilor comiterii tilhăriei, un singur amănunt: prilejul favorabil oferit de cel în cauză agresorilor, amănunt pe care dorim să-l aducem la cunoștință opiniei publice, nu pentru a-l blama pe G. D., dovadă că am folosit numai inițialele, ci pentru a reliefa pericolul la care se expun unii oameni cînd pleacă la drum în timp ce se află sub influența licorii lui Bachus.

Pentru că aceasta fusese, de altfel, omisiunea din scrisoare și de fapt, cauza derutei lui G. D. care a confundat Timișul de Sus cu Predealul coborînd din tren cu o stație mai înainte apoi împrejurarea favorabilă celor doi indivizi, veniți anume la peronul gării pentru a aduce meca eventualele victime. Cum

l-au văzut pe G. D. puțin „bine dispus” și simplu de ademinit într-o cursă, și-au frecat mîinile și i s-au adresat, chipurile, în postură de „binevoitori”, „Vreți să arungeti mai repede la Predeal? Haideti cu noi în stație, că sosește un autobuz imediat. Trenul următor, vine abia peste cîteva ore”.

Și G. D. a mers cu cei doi băieți ce păreau a fi amabili, dacă se gîndiseră să-i facă o astfel de propunere. După cîteva zeci de metri însă avea să fie lovit zdravăn, jefuit și lăsat la marginea drumului în nesimțire.

După semnalmentele vagi pe care le-a reținut victima și grație perspicacității de care a dat dovadă, plut. adj. Ion Ciobanu, autorii tilhăriei, au fost într-adevăr descoperiți în mai puțin de 24 de ore.

Ei sint: Victor Sandu, 30 de ani, din comuna Ibănești, județul Botoșani, și Ionel Catrinei, 19 ani, din comuna Bogdănești, județul Vaslui, ambii, angajați la Districtul C.F.R. L.2 — Timișul de Sus.

MIHAI GROZAVU ■

Prin livezi, albinele...

care, acum primăvara, ca-n toate zilele de peste an, putem fi chiar noi, oamenii, bărbați și femei și copii, fiindcă, în firea omului cea mai adîncă dragoste pentru natură, pentru frumosul ce-l inconjoară s-a înșolit dintotdeauna cu rivna de a păstra și de-a îmbogăți, prin iscusință și truda sa, tot ceea ce îi poate

bucura ochiul și inima și sufletul.

Dar livezi pot fi acum primăvara și casa și ograda și ulița sau strada și satul sau orășul fiecăruia, orice loc în care îndemnul gospodăresc din noi poate deschide, cu modestie și fără formalități, santiere ale prîmenirii și înfrumusețării.

Deșertul de spermanțet

Într-un alt articol cu temă ecologică, am arătat că printre mijloacele preconizate de specialiști pentru stăvilirea pustiuilor, un loc important îl ocupă cultivarea unor plante rezistente la secetă și care dau și producții utile. Iată că în ultima vreme, după cum ne informează revista vest-germană „Africa”, se vorbește tot mai mult de o plantă ale cărei însușiri o fac aptă de a juca un rol important în stăvilirea înaintării deșerturilor și, concomitent, în valorificarea terenurilor aride. Este vorba de un arbust numit jobba (se pronunță hohoba) originar din pustiu mexican Sonora.

Foarte rezistentă la secetă, planta atinge la maturitate o înălțime de 5 metri și are rădăcini lungi de 9 metri. Tocmai dezvoltarea extraordinară a sistemului radicular îi permite să absoarbă umiditatea existentă în adincul solului. Prin această mare calitate, jobba este ideală pentru zonele unde cad cantități foarte mici de precipitații. În același timp, rădăcinile ei foarte lungi fixează bine solul, lucru foarte important în lupta pentru oprirea

Comentariul săptămânii

înaintării deșerturilor, fenomen care în Africa, de pildă, se produce cu o viteză de circa 5 kilometri pe an.

Însă jobba este excepțional de valoroasă și prin roadele pe care le dă. Semințele arbustului, de mărimea boabelor de cafea, conțin un ulei aromat de culoare aurie, care prin caracteristicile lui este practic analog spermanțetului. Acest fapt este deosebit de important, având în vedere că în prezent unica sursă a substanței respective, larg folosite în industria farmaceutică și în cosmetică, sînt balenele, amenințate cu dispariția. Uleiul de jobba poate fi utilizat ca lubrefiant de calitate superioară, capabil să suporte presiuni înalte în mecanismele industriale. Folosit pentru motorul de automobil, acest ulei se schimbă nu la 2.500 de kilometri, ca cel mineral, ci la 36.000 de kilometri. În sfîrșit, „spermanțetul vegetal” este și un excelent ulei comestibil.

La toate aceste calități ale plantei se adaugă și rentabilitatea. Astfel, de pe un acru (40 de ari) se pot obține circa 1.500 de kilograme de semințe, foarte căutate pe piața internațională și care se vînd la prețuri deosebit de avantajoase pentru producători. În același timp, investițiile sînt minime: pentru cultivarea unui acru, sînt suficiente doar 2 kilograme de semințe, rodul începe în al doilea an și ține circa un secol. Iată de ce oamenii de știință consideră cultivarea pe scară industrială a jobbei ca avînd perspective foarte largi. În prezent, ea se cultivă în peste o mie de ferme din Statele Unite și se experimentează cu destul succes în unele țări africane. Prin virtuțile ei, jobba poate reprezenta una din soluțiile eficiente atît pentru stăvilirea ofensivă deșerturilor, pentru valorificarea terenurilor aride, cît și pentru dezvoltarea economică în general, cu deosebire a țărilor din lumea a treia.

ION CODRU ■

Roza vinturilor

OCTAVIO PAZ (Mexic)

Fabulă

Timp de foc și timp de aer
Tinerețe de apă
De la verde la galben
De la galben la-roșu
De la vis la veghe nocturnă
De la cerință la faptă
A fost doar un pas făcut de tine fără
trudă
Insectele erau giuvaeruri însulețite
Arșița se odihnea la marginea iazului

După cum am văzut, la 26 mai 1953 din Șaua Sudică (unde fusese instalată tabăra 8), concomitent cu echipa de asalt Evans-Bourdillon mai plecase o echipă, „de sprijin”, compusă din Hunt (insuși conducătorul întregii expediții) și din șerpașul Da Namgyal (cel de-al doilea șerpaș care trebuia să plece cu echipa, Balu, își pierduse curajul și refuzase să urce mai sus de Șaua Sudică). „Sprijinul” acestei echipe consta în transportarea unor materiale la altitudinea de circa 8.500 de metri, în vederea amenajării aici a taberei 9, ca punct de pornire al celei de-a doua echipe de asalt — alcătuită, potrivit planului de bătaie, din Hillary și Tensing. Însă nici cuplul Hunt-Da Namgyal nu și-a putut duce misiunea pînă la capăt. Cu mari eforturi, apăsați fiecare de o încălțură de peste 20 de kilograme, pe o vreme ger-roasă și cu vînt puternic, cei doi au ajuns doar pînă la circa 8.300 de metri, unde, într-o mică scobitură a crestei, au depozitat cortul adus, alimentele și buteliile de oxigen. După ce au marcat locul cu pietre, ca să poată fi recunoscut, Hunt și Da Namgyal au făcut cu greu calea întoarsă, ajungînd la Șaua Sudică sfîrșiti de oboseală (la fiecare 50 de pași se prăbușeau în zăpadă ca să se odihnească). Au fost întîmpinați și ajutați să ajungă la corturi de Hillary și de Tensing, abia sosiți din taberele inferioare în vederea celui de-al doilea asalt al Everestului.

Cum ajunseseră Hillary și Tensing aici? Ei își începuseră acțiunea, pornind din tabăra 4, la 25 mai. Ca să-și cruțe forțele, cei doi alpiști au folosit și pentru urcușul la Șaua Sudică aparatele de oxigen. Cu toate că deuceau în spate poveri de aproximativ 20 de kilograme, ascensiunea pînă la tabăra 7 s-a făcut ușor și repede, în trei ore și jumătate, alpiștii învingînd o diferență de nivel de 900 de metri. Noaptea și-au petrecut-o la tabăra 7, împreună cu Lowe și cu Gregory, care alcătuiau încă o echipă de sprijin ce urma să-i ajute la instalarea taberei 9, și cu 8 șerpași, dintre care 5 transportau materiale pentru Șaua Sudică, iar ceilalți 3, considerați specialiști de mare altitudine, urmau să contribuie și ei la instalarea aceleiași tabere 9. A doua zi, pe 26 mai, a fost parcurs drumul dintre tabăra 7 și Șaua Sudică.

În seara zilei de 26 mai, după sosirea și plecarea aproape imediată înapoi a celor cinci șerpași cărători, cărora li s-au alăturat Da Namgyal și Balu, în

Șaua Sudică s-a făcut un fel de adunare generală atît a celor care își încheiaseră misiunea și trebuiau să coboare (Evans și Bourdillon), cît și a celor ce urmau să urce a doua zi la locul de amplasare a taberei 9 (Hillary și Tensing — echipa de asalt; Lowe, Gregory și șerpașii Ang Temba, Pema și Ang Nyima — echipa de sprijin; în sfîrșit, John Hunt, conducătorul expediției, care trebuia să rămînă pe baricade pînă la încercarea misiunii, cu toate că era la fel de epuizat ca și cei din prima echipă de asalt). Au dormit repartizați în trei corturi, petrecînd o noapte de cosmar, din cauza inghesușelii, a frigului — minus 25 de grade — și a vîntului.

În ziua de 27 mai, din pricina viscozității și a gerului, nu s-a putut face nici o încercare de urcuș. Profitînd de un moment mai înștit, Evans și Bourdillon

Gregory avea un aparat de oxigen cu un cilindru de oțel mare și greu, înfășurat în sîrmă, care, împreună cu un primus de gîfit, niște combustibil solid pentru cazuri cu totul speciale și ceva alimente ajungea la vreo 18 kilograme. Ang Nyima ducea cîteva cilindri de oxigen din aliaj ușor, în greutate de 18 kilograme și jumătate.

Pe la ora 10 a pornit și echipa de asalt. Hillary ducea în spate un bagaj de 23 de kilograme care conținea: salteaua pneumatică, sacul de dormit, șosete și mănuși de rezervă, șosete de puf, un pulover de rezervă, două chei pentru aparatele de oxigen, două măști și tuburi pentru oxigenul ce urma să fie folosit în timpul somnului, creion și hîrtie, două cutii de chibrituri, cîteva bucați de plasture, două pachete de curmale, două cutii de sarddele, miere, cîteva pachete de cristale de lămie și o cutie de dulceață de caise. Acestea, împreună cu aparatul de oxigen și cu cele două butelii de aliaj ușor, plus aparatul de fotografiat și cel de expunere alcătuiau cel mai greu bagaj pe care-l ducea un membru al expediției. Lucrurile personale ale lui Tensing, la care se adăugau cîteva alimente, cîntăreau 20 de kilograme.

URCAȚI CU NOI PE EVEREST!

5. Spre ultima tabără

împreună cu șerpașul Ang Temba, care era bolnav, au început coborîșul spre taberele inferioare. Dar erau cu toții istovii (Tom Bourdillon s-a prăbușit în zăpadă după numai cîteva pași); de aceea, s-a hotărît ca John Hunt — el însuși într-o stare avansată de oboseală — să-i însoțească pe cei trei. În ceea ce-l privește pe cei rămași, ei au folosit ziua de 27 mai pentru a-și pregăti bagajul în vederea urcușului de a doua zi (în ipoteza că starea vremii le va permite s-o facă). Și noaptea spre 28 mai a fost chinuț, însă avînd mai mult spațiu la dispoziție, alpiștii și șerpașii au dormit ceva mai bine.

Dimineața însă, alt ghinion: încă unul dintre șerpași, Pema, se îmbolnăvise, fără nici o putîntă de recuperare în timp util. Și astfel, din trei „țigri ai înălțimilor”, expediția a rămas numai cu unul, respectiv cu Ang Nyima. Au fost nevoiți, firește, să refacă bagajele cu multă chibzuială, renunțînd la tot ceea ce nu era absolut necesar. Lowe s-a despărțit cu multă părere de rău de aparatul său de filmat. În sfîrșit, la ora 3.45, legați în coardă, Lowe, Gregory și Ang Nyima au pornit la drum. George Lowe ducea trei cilindri de oxigen construiți dintr-un aliaj ușor și cîteva obiecte de echipament, în total cam 20 de kilograme.

Au urcat bine, fiindcă vremea se îndreptase, iar pe la amiază au prins din urmă, la altitudinea de 8.230 de metri, echipa de sprijin, chiar în dreptul scheletului metalic al cortului elvețienilor, în care Lambert și Tensing petrecuseră cu un an înainte o noapte îngrozitoare, fără saci de dormit, fără hrană, fără nimic de băut. După un scurt popas pentru odihnă și pentru fotografierea locurilor din jur, au ajuns, urcînd încă 45 de metri diferență de nivel, la depozitul făcut de Hunt și de Da Namgyal cu două zile în urmă. La capătul unor eforturi chinuitoare, au ajuns în cele din urmă la înălțimea necesară, dar în jur nu se zărea nici cea mai mică platformă pentru instalarea taberei avansate, ca noua. În sfîrșit, George Lowe, care deschidea drumul, a descoperit un loc mai plan pe care se putea, de bine de rău, instala un cort. Aici s-au oprit și și-au aruncat, epuizați dar fericiți, poverile din spate. Era ora 14.30. Locul taberei fusese găsit. Peste puțin timp, membrii echipei de sprijin și-au luat rămas bun și au pornit îndărăt. Hillary și Tensing rămăseseră singuri față-n față cu Everestul.

ION D. GOIA ■

Ura convențională...

Procesul de scormonire a unor noi arme se află plasat net în fruntea cursei spre depășirea multilaterală a perfecțiunii. Iată, cît se vede, un comentariu al Agenției France Presse în care nu este vorba despre stele ucigăse, sau despre laseri izbucnînd spre Terra sau despre arme nucleare sau supra-nucleare, ci despre biete arme convenționale precum avioane zburătoare la înălțimi joase. Să reținem cîteva detalii: „Avînd o lungime de cîteva metri, ele zboară foarte aproape de sol, grație unei memorii electronice speciale, și astfel evită să fie detectate de radare inamice. Acești diferiți vectori vor purta încărcături convenționale de un tip radical nou. Proiectilele vor fi comparabile cu ale rachetelor cu focuri independente, transportînd o mulțime de muniții cu capete care își caută ținta, sofisticate, capabile să distrugă, de exemplu, la zeci de km distanță, o divizie blindată ce se îndreaptă spre front”.

Nu m-ar mira dotarea armatelor viitorului apropiat cu gloanțe prin telepatic, cu bombe stîrnind lenea, prostia sau lasitatea, precum și cu alte tipuri de armament... convențional

RADU BUDEANU ■

Bunica rockistă

Anul 1983 este marcat de numărul mare al prezențelor feminine în muzica rock. Dacă altădată rockul cînta fetele, astăzi fetele sînt cele care cîntă rock, arată revista „Paris Match”. Deci „fetele”, de la cele foarte tinere pînă la bunici, au invadat rockul care nu este o meserie prea ușoară. Tina Turner, 46 de ani este un amestec fericit al acestei noi tendințe în rock. Deși bunica, Tina Turner este la fel de atrăgătoare ca Madonna, extravaganță ca Cyndi Lauper, cîntă cu „feeling” ca Sade, dansează mai bine decît Pia Zadorra și Pat Benatar împreună. După succesele răsunătoare de acum douăzeci de ani, a urmat o perioadă de declin în activitatea Tinei, datorată unor necazuri din viața personală. Revenirea este senzațională, căci actualul ei turneu, de 13 luni, în Europa poate fi socotit un adevărat triumf. Dacă a existat un an Michael Jackson, se pare că anul 1985 va fi un an Tina Turner.

„Diamantul negru”

La sfîrșitul verii trecute, pe firmamentul rockului englez se înscrie o nouă stea, Sade Adu. Primită cu rezerve de critici care-i reproșau frumusețea spunînd că este incompatibilă cu talentul, Sade infrînge barierele și devine „diamantul negru” odată cu lansarea primului ei album. Desenatoare de modă la început, apoi manechin binecunoscut, recenta rockistă abordează o muzică deosebită, reprezentînd la 25 de ani stilul pe care fanii săi îl numesc „jazzy soul”. Născută în Nigeria, dintr-un tată nigerian și o mamă englezoaică, Sade este un amestec fericit de muzică de calitate, voce pătimașă, femeie frumoasă și gangster îndrăgostit. (Fotografia din stînga)

Madonna, variantă modernă...

Cea mai mică dintre sase frați ai unei familii italiene, născută la Detroit (Michigan) Madonna este vedeta internațională numărul unu, poziție pe care a ocupat-o datorită calităților ei vocale, dar și grație frumuseții ei extraordinare. Drumul spre culmile succesului a fost plin de meandre, începutul fiind marcat de prezența ei într-o trupă de dans. Urmează o călătorie la Paris, o propunere de disc. Adevărata ucnicie de cîntăreță o face tot la New York. Vedeta cîntă la chitară, clape, și preferă ritmul blues-ului. Madonna înregistrează în decursul anilor '82-'83 cîteva discuri, însă adevăratul succes îl repurtează cu „Like a virgin”, anul trecut. Neîndoiește că Madonna va găsi mijloacele prin care să se mențină în atenția publicului și în acest an. (Fotografia din mijloc)

Eliberarea prin cîntec

Cyndi Lauper, cea mai tumultuoasă dintre rockistele americane, este și una dintre cele mai talentate. Cyndi a debutat într-un show-biz la 12 ani, face apoi, datorită insistențelor mamei ei, de origine italiană, studii serioase de artă, poezie și politică. În anul 1974 înregistrează primul său disc care îi aduce notorietate mondială. „Cînd cînt, mă simt complet liberă”, mărturiseste această cîntăreță mai puțin avantajată fizic decît suratele ei, și care revendică adevărat prin cîntec dreptul femeilor la plăcerea risului, dreptul de-a fi ele însele. (Fotografia din dreapta)

ELENA GRECESCU ■

Ploaia era o salcie cu părul despletit
În scoica palmei tale creștea un copac
Iar copacul cînta ridea și vestea
devenirea
Prezicerile sale acopereau cu aripile
spațiul cerese
Există o minune fircască pasăre pe
nume

Total aparținea tuturor
Toți erau totul

Există doar un singur cuvînt cu
nesfîrșit și fără întoarcere

Un cuvînt asemenea soarelui
Într-o zi se sparse în cioburi mărunte
Ele-s cuvintele limbii pe care o vorbim
Cioburi care nu se mai îmbină
niciînd

Oglindă spartă în care lumea se
privește ciopîrțită

În românește de
PETRE STOICA ■

La concret despre doctorul Gheorghe Neagoe

„Bolnavul este în afară de orice pericol“

— Ce cancere mai abordăm în acest, hai să-i zicem dialog, deși vorbim mai mult dumneavoastră?

— Vom vorbi despre cancerele de intestine. În principiu ne ocupăm de toate cancerele cu indicație chirurgicală pe care le putem opera în spitalul nostru. Dintre acestea, un loc de frunte îl ocupă cancerele de intestine care pot beneficia de tratament chirurgical.

— Ce-ar fi s-o luăm chiar de la cauze?

— Cauzele sunt multiple. Excluzând cauzele generale care pot genera apariția unei neoplazii maligne, mă voi referi numai la cițiva factori cu caracter oarecum specific acestor localizări neoplazice.

Alimentația nerațională, săracă în celuloză, în care predomină conservele, afumăturile, grăsimile, condimentele, concentratele, alcoolul și altele, favorizează dezvoltarea cancerului intestinal.

Nutriții folosiți în chimizarea agriculturii, conservarea cârnurilor, a peștelui etc., se transformă în nitrozamine care pot produce cancere ale tubului digestiv (esofag, stomac, intestin).

Aflatoxinele sunt substanțe cu efect cancerigen (mai ales pentru ficat, stomac și intestin), produse de mucegaiuri ca „aspergillus“, care se dezvoltă pe citrice, fructe oleaginoase (nuci, alune, cacao, semințe de floarea soarelui), furaje, cereale, făină, legume, magiunuri, cârnuri conservate etc., mai ales în condiții de umiditate și temperatură crescută. Detoxifierea sau îndepărtarea aflatoxinelor de pe alimente este obligatorie și se face prin spălare, fierbere, ozonizare, iradiere sau tratare cu metil-amină. O măsură deosebit de importantă este aceea de a se interzice darea în consum a produselor alimentare, fructelor și băuturilor alcoolice cu aflatoxine și nitrozamine în concentrații care depășesc anumite limite admise, considerate fără risc.

Polipi intestinali, după mai mulți ani se pot transforma în cancer. De aceea este bine ca atunci când aceste tumori, inițial benigne, ale intestinului, sunt puse în evidență, să fie extirpate, pentru a se exclude posibilitatea malignizării lor.

— Ce forme și localizări neoplazice întâlnim mai des la intestine?

— Cele mai frecvente localizări, întâlnim la nivelul colonului și rectului. Ca structuri histopatologice, cele mai frecvente sunt adenocarcinoamele și carcinoamele, mai mult sau mai puțin diferențiate.

— Care dintre aceste forme se pot vindeca prin tratamentul dvs.?

— Trebuie să precizez faptul că marea majoritate a cancerelor de intestin, care nu prezintă metastaze și care au putut fi extirpate în întregime, în condiții oncologice, se vindecă prin tratament chirurgical, la care se poate asocia, în mod preventiv, polichimioterapia. Noi ne referim însă la acele cancere de intestin care au deja metastaze ganglionare sau peritoneale în jur, confirmate histopatologic, și care nu pot fi extirpate în totalitate odată cu tumora primară, sau extirparea este nesigură, în condiții oncologice. În astfel de cazuri, numai tratamentul chirurgical nu realizează vindecarea bolnavilor. Asociind tratamentul nostru oncolitic și imunologic la extirparea chirurgicală citoreducțională a tumorii, obținem rezultate foarte bune. Evident, nu ne referim la bolnavii la care extirparea chirurgicală, măcar de toaletă a tumorii, nu mai este posibilă. De asemenea, nu ne referim la sarcoame și la carcinoame slab diferențiate sau nediferențiate, în care, dacă nu putem realiza extirparea în totalitate a țesutului canceros, nu obținem vindecarea, ci numai prelungirea duratei de supraviețuire.

— Ca de obicei, vă rog să dați câteva exemple de cazuri rezolvate prin tratamentul dvs.

— Atunci, să răsfoim împreună câteva foi de observație:

B. M., 60 de ani, din Drobeta Tr. Severin, str. Coșbuc, nr. 38. A fost internată în secția noastră în data de 10.X.1977 cu diagnosticul de tumoră abdominală cu anemie secundară, diabet zaharat, cardiopatie ischemică, saturnism profesional și prolaps uterin cu incontinență de urină. În data de 14.X.1977 se intervine operator și se găsește pe intestinul subțire o tumoră de mărimea unui pumn de adult, penetrantă adine în mezenten, cu adenopatie metastatică în jur.

S-a practicat numai enterectomie segmentară de necesitate (F.O. 2168/814/10.10.1977) și historopexie, iar în continuare, am efectuat tratamentul nostru. Examenul histopatologic, precizează diagnosticul de cancer dublu, respectiv „leiomiiosarcom“ și „carcinom“ (bul. nr. 47568/25.10.1977). În momentul de față este vindecată, reintegrată social.

V. D., 38 de ani, din Drobeta Tr. Severin, str. Cicero, nr. 11. A fost internat în data de 36.03.1979 în secția noastră, pentru o tumoră abdominală (F.O. 734/291/26.03.1979). În data de 2.04.1979 se intervine operator și se găsește pe colonul transvers o tumoră de 8/7 cm cu metastaze pe peritoneul și în ganglionii din jur. I s-a practicat colectomie segmentară cu extirparea tumorii, asociind în continuare tratamentul nostru. Examenul histopatologic precizează diagnosticul de „adenocarcinom“ (bul. nr. 12090/21.04.1979). În prezent, bolnavul este sănătos, în afară de orice pericol și chiar încadrat în cimpul muncii.

P. M., 52 de ani, din com. Costești, jud. Argeș. A fost internat în secția noastră în data de 27.12.1976 pentru o tumoră în hipocondrul drept (F.O. 2735/987/27.12.1976) cu fenomene de ocizie. În data de 5.01.1977 se intervine operator și se găsește pe unghiul hepatic al colonului o tumoră de mărimea unui pumn de adult, cu multiple metastaze pe peritoneul și în ganglionii din jur. I s-a practicat hemicolectomie dreaptă și i s-a aplicat în continuare tratamentul nostru. Examenul histopatologic precizează diagnosticul de „adenocarcinom“ (bul. nr. 31918/15.01.1977). Bolnavul se simte bine și-a fost reintegrat social.

P. M., 37 de ani, din com. Timna, jud. Mehedinți. A fost internată în data de 30.09.1982 în secția noastră (F.O. 1733/650/30.09.1982) cu diagnosticul de tumoră sigmoidiană gigantă, ocluzivă, hemoragică. În data de 6.10.1982 se intervine operator și se găsește o tumoră sigmoidiană de mărimea unui cap de fat, care ocupa tot pelvisul, incluzând în masa sa uterul, trompa stângă și ovarul stâng. S-a practicat extirparea de toaletă a tumorii prin rezecția sigmoidului, la care s-a asociat din necesitate histerectomia subtotală cu

anexectomie bilaterală. În continuare s-a asociat tratamentul nostru imunologic și oncolitic. Examenul histopatologic a precizat diagnosticul de „adenocarcinom mucoscretant“ (bul. nr. 3312/23.10.1982). La ora actuală, bolnava este sănătoasă.

G. I., 84 de ani, din com. Podeni, jud. Mehedinți. A fost internat în data de 8.03.1982 în secția noastră (F.O. 543/194/8.03.1982) cu diagnosticul de tumoră sigmoidiană gigantă, ocluzivă. În data de 18.03.1982 se intervine operator și se găsește o tumoră sigmoidiană ocluzivă, cu metastaze în ganglionii și peritoneul din jur. I s-a practicat rezecția de sigmoid și a fost supus în continuare tratamentul nostru. Examenul histopatologic precizează diagnosticul de „adenocarcinom mucipar cu metastaze de adenocarcinom în fragmentele peritoneale“ (bul. nr. 3132/5.04.1982). Bolnavul este sănătos, fără semne de recidivă.

S.O., 44 de ani, din Sinaia, alea Dichiu, nr. 1, jud. Prahova. A fost internată în data de 13.02.1981 în secția noastră (F.O. 270/103/13.02.1981) cu diagnosticul de cancer ano-rectal recidivat, penetrant în vagin, cu adenopatie inghinală metastatică, iradiată, cu incontinența materiilor fecale. În data de 17.02.1981 se intervine operator și se practică pelvectomie posterioară, parțială, cu anus iliac definitiv, după care i s-a aplicat tratamentul nostru. Examenul histopatologic precizează diagnosticul de „carcinom epidermoid cu numeroase perle keratozice“ (bul. nr. 49200/17.04.1981). În prezent, bolnava este sănătoasă, fără semne de recidivă.

M.V., 62 de ani, din com. Pătule, jud. Mehedinți. A fost internat în data de 21.04.1983 în secția noastră (F.O. 791/300/21.04.1984) cu recidivă masivă presacrată a unui cancer de rect, pentru care, cu numai trei luni înainte, i se practicase în alt serviciu amputație de rect cu anus iliac definitiv. Am practicat numai chiuretarea de toaletă a țesutului canceros recidivat și i s-a aplicat în continuare tratamentul nostru. Examenul histopatologic al recidivei, precizează diagnosticul de „carcinom cu diferențiere intermediară“ (bul. nr. 3647/30.04.1983). Și acest bolnav

este sănătos, fără semne de recidivă.

B.G., 65 de ani, din Drobeta Tr. Severin, str. Crișan, nr. 39, jud. Mehedinți. A fost internat în data de 12.01.1981 în secția noastră (F.O. 88/40/12.01.1981) cu neoplasm rectal. În data de 19.02.1981 se intervine operator și se găsește o tumoră rectală de 8/7 cm., care depășea perețele rectal, cu metastaze în ganglionii din jur. I s-a practicat amputația rectului și a fost supus în continuare tratamentul nostru. Examenul histopatologic precizează diagnosticul de „adenocarcinom“ (bul. nr. 94904/2.02.1981) Bolnavul este sănătos la ora actuală, fără semne de recidivă.

B.N., 58 de ani, din com. Hinova, jud. Mehedinți. A fost internat în data de 11.02.1981 în secția noastră (F.O. 256/95/11.02.1981) cu diagnosticul de neoplasm rectal gigant, ocluziv, hemoragic. În data de 19.02.1981 se intervine operator și se găsește o tumoră rectală de mărimea unui pumn de adult, care depășea rectul. S-a practicat amputația rectului, fiind supus în continuare tratamentul nostru. Examenul histopatologic precizează diagnosticul de „adenocarcinom“ (bul. nr. 17059/28.03.1981). În momentul de față este sănătos, fără semne de recidivă.

— Stimate Gheorghe Neagoe, lecturind aceste cazuri rezolvate de dumneavoastră, un neavizat ar putea crede că totul a mers snur, că acești bolnavi au fost vindecați destul de repede și fără prea multă bătaie de cap. Chiar așa?

— Nu chiar așa. La început am avut destule probleme. De pildă, în primele 7 luni, am înregistrat recidive la sarcoame, iar la carcinoame și adenocarcinoame, am înregistrat recidive în primele 18 luni. Firește, asta se întâmpla cu mulți ani în urmă, când încă nu definitivasem actualul sistem de tratament. Tocmai de aceea (în să menționez că toți bolnavii noștri mai sus, la această oră sînt vindecați, în afară de orice pericol. De altfel, nu întîmplător v-am spus și adresele lor. Cine nu crede, se poate convinge la fața locului. Alt argument nu am.

VALERIU ARMEANU

Acupunctura este una dintre cele mai vechi terapii, a cărei origine se pierde în negura vremurilor. Istoricul său de milenii ascunde numeroase necunoscute, legate în mare măsură de concepția filozofică cu care se confundă la originile ei. Iată de ce am considerat interesant să expunem după revista Science et vie articolul Căile energiei care oferă cititorilor unele date istorice, precum și unele interpretări moderne.

Căile energiei

Nu se poate cunoaște terapeutică acupuncturii fără cunoașterea bazelor teoretice și filozofice, spune Președintele Colegiului Internațional de Medicină Chineză, autorul articolului.

Cuvîntul acupunctură este format prin juxtapunerea a două cuvinte latine: acu — ac și punctura — înțepătură. Creat în sec. XVI de sinologii (cei care se ocupă cu studierea Chinei) Jesuși (Harvim, de Halde, de Movriac, de Maille), el desemnează o tehnică medicală pe care se face un mic con ce se arde pe punctele de acupunctură).

Acupunctura în medicina tradițională nu este decât a pătra claviatură terapeutică; ea trece după:

- 1). — tratarea psihicului,
- 2). — echilibrul regimurilor,
- 3). — „ordonanțarea“ (aranjarea) remedilor.

Spre deosebire de medicina occidentală care nu se gîndește decât că boala este o entitate care își ajunge ei însăși evoluează pe cont propriu și poate fi tratată izolat, medicina tradițională învață că bolnavul este parte integrantă a unui tot și că boala este un semn al dezarmonei subiectului cu acest tot. Dacă vrei să înțelegi ceva despre acupunctura daoistă tradițională, trebuie să ai un minimum de cunoaștere despre gîndirea daoistă, concepția despre om și raporturile sale cu cosmosul.

CONCEPȚIA DAOISTĂ DESPRE UNIVERS

Capătul ultim al reflecției lui Lao Zi și a părinților Daoismu-

lui se rezumă astfel într-un mod caricatural. „Înainte creației lumii, „era“ Dao, cel care nu poate fi numit, cel care nu poate fi cunoscut, un „Un“ primordial, originea și sursa întregii energii.

Acest Dao depășindu-se ca o bobină, creă Universul după două modalități alternante Yin și Yang. Materia fundamentală a universului este deci energia; toate lucrurile lumii sînt rezultatul mișcărilor și transformărilor.

Punctul de plecare al gîndirii daoiste despre univers pleacă de la constatarea faptului că există Cerul, Pămîntul și ființele între cele două.

Avînd simțul observației fine, al analizei nuanțate a faptelor, al sintezei, al simbolismului și al raționamentului analogic, chinezii au căutat unitatea, întregul ce se află în toate acestea.

A). — Studiul deplasării Soarelui pe Cer i-a învățat:

- a). — existența, în niciemeri și în toată durata anului a ritmului a două perioade: prezența Soarelui în timpul zilei, aducînd lumină și căldură, absența sa în timpul nopții aducînd obscuritate și frig, atunci cînd luna strălucește în toată splendoarea ei. Ei au numit Yang soarele, lumina, căldura, ziua și Yin — luna, obscuritatea, frigul, noaptea.

b). — Variația de calitate a lui Yang care se naște, crește, trece prin faza maximă, descrește și moare. Yin parcurge un proces asemănător dar invers de unde și concepția schemei simbolice a lui Tai Ji, sau principiul superior: Tai Ji seamănă cu două embrioane, unul cu capul la piciorarele celui alt; partea luminoasă care îl prezintă pe Yang trebuie să fie întotdeauna la stînga; partea întunecoasă îl reprezintă pe Yin. Yangul (luminos) se naște la polul inferior

trece prin stînga și culminează la polul superior; Yinul apare la polul superior, trece prin dreapta pentru a atinge maximumul său la polul inferior, nu sînt acolo decît pentru a aminti că atunci cînd Yang atinge maximumul său, Yinul este și el acolo, deja prezent și invers. Aceasta indică că Yin și Yang, deși termeni cu totul opuși, sînt întotdeauna asociați în toată manifestarea, în proporție variabilă, niciodată, unul nu există fără celălalt. Yin și Yang sînt inseparabili și de neconceput separați.

Această schemă permite să determine în mod calitativ, alternanțele de culminare (sau paroxim) și de slăbire, estompare extremă a lui Yang și Yin. (Yin nu este minusul algebric al lui Yang, nu există concordanță a doua cicluri complementare; este un singur ciclu în care reperajul se face prin Yang și Yin. Perfecțiunea cerului nu trebuie să provoace iluzia unei temporalități omogene care ar conține faptele și s-ar reînchide asupra ei însăși).

Două axe perpendiculare trec prin centru, taie centrul în patru puncte care corespund momentelor, maxim intermediare și minimă de energie, vom vedea mai departe numele date fiecărui punct (a se vedea corespondențele lor în tabloul de corespondențe).

c). — avem deci: 3 Yang; ce se naște, mediu, mare; 3 Yin; ce se naște, mediu, mare și cum fiecare Yang trece printr-o fază de pregătire și o fază de actualizare, avem un sistem de 12 elemente, numit sistem duodenar sau ramuri (ramificații terestre) fiecare ramificație avînd un nume bine definit și o calitate Yang sau Yin. Vom vedea utilitatea sa mai departe.

B). — Poziția Soarelui la prînz, deci în momentul culminării sale într-un loc determinat al pămîntului, permite de a se orienta, deci de a determina răsăriturile? la suprafața pămîntului. Un observator situat în emisfera nordică și privind Cerul, va numi Sud, partea pămîntului ce se întinde în

fața sa; Nord cea care este în spatele lui; Est cea din stînga sa; Vest cea din dreapta sa. Chinezii au dat acestor cinci direcții numele de produse terestre: ei numesc Lemn (pădure) — Estul, Foc — Sudul, Pămînt — Centrul, Metal — Vestul, Apă — Nordul.

DOUA CICLURI INDEPENDENTE

Fiecare din acești cinci parametri Lemn, Foc, Pămînt, Metal, Apă, avînd o fază de pregătire și o fază de actualizare, există zece elemente pe care chinezii le numesc trunchiuri. Astfel s-a născut sistemul dinar, sistemul celor zece „trunchiuri celeste“. Ar putea stîrni mirarea faptul că sînt numite celeste trunchiurile sistemului dinar construit din cinci elemente a căror primă utilizare este terestră (deci determinarea celor patru răsărituri plecînd de la un centru) și terestre, ramurile sistemului duodenar construit pe cele șase energii și a căror primă utilizare celestă: jalonarea timpului în 12 perioade. Nu este vorba de o greșeală de traducere. Granet în „Gîndirea chineză“ dă explicația următoare: „această inversiune semnificativă atestă interdependența celor două cicluri. Este cazul că presupui că legată de clasificarea cu șase, concepția ciclului duodenar se referă la reprezentările cerului și timpului în aceeași manieră încît, solidară clasificării cu cinci, concepția ciclului dinar derivă din reprezentarea Pămîntului și spațiului. Dar între spațiu și timp, între Cer și Pămînt, nici o independență nu este de conceput și legătura celor două cicluri nu are o mai mică importanță decît opoziția lor. Și unul și celălalt reprezintă totalitatea periplușilor, pozițiilor și ocaziilor pe care fiecare dintre ele le permite de-a dispune într-o astfel de ordine care să convină Pămîntului și se impune Cerului sau care semnificativ pentru Cer conduce, guvernează Pămîntul. Tot ceea ce se petrece, tot ceea ce există

între Cer și Pămînt, climatele, viața vegetativă și animală este rezultatul conjuncției celor douăsprezece ramuri terestre și celor 10 trunchiuri celeste. Într-o astfel de manieră că este nevoie de 60 de întîlniri (cel mai mic multiplu comun al lui 10 și 12) pentru a isprăvi numărul de întîlniri posibile ale sistemului. Cînd se aplică anilor, zilelor, orelor se obțin deci cicluri de 60 de ani, 60 de zile, 60 de ore chinezesti (ora chinezescă valorează două ore occidentale).

Trunchiurile și ramurile fiind alternativ Yin și Yang, se văd un număr foarte mare de combinații, — care se vor succeda într-o ordine riguroasă. Cu atît mai mult că se poate aplica sistemul și anulul celest. Munci intense au fost făcute care explică, în parte, cu multă finețe orientările climatelor în general, în mod independent față de aportul climatelor locale și de influențele zodiaco-planetare.

C). — Omul este legat de sistemul dinar (pămîntului) prin cele cinci organe pline, cele cinci organe cavitare, cele cinci simțuri etc. El este atașat pămîntului prin alimentație (hrană terestră). El este atașat cerului prin cele 12 meridiane purtînd numele celor 12 energii celeste, prin cele 360 puncte de acupunctură ce corespund celor 360 de zile celeste care există între două solstiții de iarnă, ziua celestă fiind mai lungă cu aproape 21 de minute decît nicitemeralul terestru (deoarece sînt 365 de nicitemere, cam 1/4 de la un solstiiu la altul). În trecere, semnălam că măsurătorile de timp făcute acum 2000 de ani cu clepsidra sînt la două secunde aproape de cele ale instrumentelor celor mai perfecționate ale epocii noastre (a se vedea în tabloul corespondențelor, raporturile principalelor organe și funcțiuni ale omului cu cele cinci elemente simbolice, ca și principalele animale domestice și principalele cereale: raporturile nu sînt gratuite; se pot justifica, dar nu este cazul acum).

(Va urma)

Cine va câștiga titlul? Cine va retrograda?

Etapa de duminică a diviziei A de fotbal, pusă sub semnul cuplajului interbucureștean, a micșorat avansul Stelei în clasamentul adevăratului, liderul cedând Sportului un punct într-o partidă socotită acasă, și a consemnat un statu quo în partea ultimă a ierarhiei, chiar dacă Rapid (învingătoare de Dinamo) și Chimia Rimnicu Vilcea (într-o partidă pe teren propriu de A.S.A.) au coborât vertiginos către zona marilor griji.

Derbyul Steaua-Sportul s-a încheiat, cum bine se știe, nedecis, fiecare dintre echipe trecând pe rând pe lângă victorie și pe lângă înfrângere. Din poziție de outsider, Sportul a vrut mult, dar n-a mai reușit să repete evoluția excelentă din partida cu Dinamo. A contat, firește, absența lui Pană (accidentat), dar nu-l mai puțin adevărat că, în fața unei echipe care a „închis” bine, studenții n-au găsit cele mai indicate soluții. Mircea Sandu și Coraș n-au contat, iar Hagi, dincolo de faptul că a înscris un gol superb (din lovitură liberă de la 30 m), a dispărut momente întregi din meci. Încercările cu Fl. Grigore (o repriză) și cu Bucurescu (o alta) n-au dat roade, suporterii din „Regie” acuzând lipsa de inspirație a antrenorilor Ardeleanu și Dima de a nu-l fi utilizat pe Terhes. De partea cealaltă, Steaua a aliniat un „mijloc” puternic, Stoica, Balint și Majaru (până la pauză) dovedindu-se harnici și abili. Incoerent și surprinzător, nervos din cale-afară s-a arătat Blöni, pe care arbitrul vilcean Ion Crăciunescu (care a condus drept și autoritar) l-a eliminat de pe teren în mod justificat. Rezumând, un scor echitabil, care folosește mai degrabă liderului, superior duminică la impresia artistică, în fața unei garnituri în care „capetele de afiș” n-au strălucit (până și Iorgulescu a riscat de câteva ori!), doar Munteanu II făcând o partidă de excepție. În „uvertura” cuplajului, Dinamo (în deplasare) i-a luat ambele puncte Rapidului, dar prestația campioanei, ca și în confruntarea cu Craiova, a lăsat de dorit. Marcată de absențele lui Nicolae și Stănescu, avându-l și pe Orac suspendat, echipa din Ștefan cel Mare a jucat până la 2-0, după care s-a complăcut într-un fotbal mărunt, fără orizont, permițându-i Rapidului să egaleze. Rednic și, de partea cealaltă, Agiu

(cu două goluri) s-au remarcat, în vreme ce Augustin, Dragnea și Suci, de la care avem pretenții, Goanță și Damaschin II, jucători fără clasă, s-au întrecut în greșeli. Doar arbitrul Aurel Gheorghie din Piatra Neamț i-a mai salvat, el comițând și mai multe erori, refuzând (între altele) un penalty giuleștenilor, la faultul comis în careu asupra lui Agiu (la 0-2). Să-l fie pe Cristian Teodorescu la linie și să-l delogi pe neexperimentatul Aurel Gheorghie la centru, la o întâlnire cu asemenea miză, iată o idee pentru care Colegiul central merită orice, numai felicitări nu! Nu urmărim să facem nimănui proces de intenție (oricum, Dinamo a meritat victoria!), acceptăm că și arbitrii greșesc, dar asta nu ne împiedică să ne aducem aminte că A. Gheorghie n-a fost duminică la prima abatere contra Rapidului! În campionatul trecut, el i-a frustrat pe feroviar de un 11 m la Vilcea (și încă în minutul 86!), iar în ultima etapă a turului, în „Giulești”, „nu a acordat gazdelor un penalty pentru faultul lui Tică asupra lui Agiu” (M. M. Ionescu în „Sportul” din 13 dec. 1984). Rapid pierzând un punct pretios (1-1 cu Gloria). Revenind la joc, să repetăm că, deși nu și-a satisfăcut suporterii, Dinamo a adunat alte puncte valoroase (în deplasare), menținându-se în lupta pentru titlu, în „plasa” Stelei. Nu e exclus ca tocmai meciul direct, acasă pentru campioni, să decidă această frumoasă rivalitate.

Așadar, Steaua +17, Dinamo +15, Sportul +13, în condițiile în care protagoniștii mai au de jucat: Steaua — cu Jiul (d), F.C.M. Brașov (a), Corvinul (d), Dinamo (d), F.C. Olt (a), Politehnica Timișoara (d), F.C. Bihor (a), Universitatea Craiova (d), S.C. Bacău (a); Dinamo — cu Politehnica Iași (d), Gloria (a), S.C. Bacău (d), Steaua (a), Jiul (a), F.C.M. Brașov (d), Politehnica Timișoara (a), F.C. Bihor (d), F.C. Baia Mare (a); Sportul — cu Corvinul (a), F.C. Bihor (d), Politehnica Timișoara (a), Rapid (a), F.C. Argeș (d), S.C. Bacău (a), F.C. Olt (d), A.S.A. (a), Chimia (d), cu observația că simbată, în partida cu Corvinul, studenții vor evolua fără Iorgulescu și fără Hagi, suspendați pentru cumul de cartonașe. Fără a ne cufunda în comentarii, lăsându-vă dumneavoastră, stămați cititori, această plăcere, să no-

tăm că, având 5 deplasări (între care și cu Dinamo) față de cele 4 ale urmăritoarelor, Steaua pare ușor avantajată de programul ultimelor 9 etape. E o observație, nu un pronostic!

La Craiova, surclasând pe Gloria cu 6-1, 4 goluri din 11 metri (observatorul federal Traian Moraru: „toate înfracțiunile au fost clare, Mircea Neșu a arbitrat excelent”), Universitatea a ținut să demonstreze, și a izbucnit, care e diferența dintre primele 4 și „restul lumii”. Dar Universitatea nu e, nici ea, lipsită de probleme. Negriță, pe care Lucescu îl vrea pentru meciul cu Anglia, își ispășește suspendarea dictată de club, iar Ticleanu continuă să aibă necazuri cu gleznele, motiv pentru care nici n-a figurat în lotul pentru meciul cu Gloria. Mai grav e faptul că publicul oltean, altădată trup și suflet lângă favoriții lui, s-a cam îndepărtat de „campioana unei mari iubiri”, doar 5000 de spectatori, cifră îngrijorătoare, onorind partida cu Gloria!

După înfrângerea neașteptată a Chimiei, partea inferioară a „adevărului” se înfățișează astfel: 12. Rapid —4 (golaveraj

—4), 13. F.C.M. Brașov —4 (—5), 14. F.C. Argeș —5 (+3), 15. Chimia —5 (—18), 16. F.C. Baia Mare —6 (—12), 17. S.C. Bacău —7 (—11), 18. Politehnica Iași —10 (—24), soarta „lanternei roșii” fiind pecetluită. Greu, la limită, au câștigat Brașovul (al cărui președinte, Dumitru Dragomir, a suferit un preinfarct la înscrierea golului, fiind imediat transportat la spital!) și Baia Mare, iar Bacăul și-a vindut foarte scump pielea la Hunedoara. Doar studenții din Copou, roseznați, au pierdut la scor la Pitești.

Să vedem cine cu cine mai are de jucat. Rapid — cu Chimia (a), Politehnica Timișoara (d), Politehnica Iași (a), Sportul (d), A.S.A. (d), Corvinul (a), S.C. Bacău (d), F.C. Argeș (a), Gloria (d); F.C.M. Brașov — cu Gloria (d), Steaua (d), Chimia (a), A.S.A. (a), S.C. Bacău (d), Dinamo (a), Craiova (d), Corvinul (a), F.C. Olt (d); F.C. Argeș — cu F.C. Bihor (d), Corvinul (a), A.S.A. (d), Craiova (d), Sportul (a), Chimia (d), F.C. Baia Mare (a), Rapid (d), Jiul (a); Chimia — cu Rapid (d), F.C. Olt (a), F.C.M. Brașov (d), F.C. Baia Mare (d), Craiova (a), F.C. Argeș (a), Corvinul (d), Jiul (d), Sportul (a); F.C. Baia Mare — cu S.C. Bacău (d), Jiul (a), Gloria (d), Chimia (a), Corvinul (d), Politehnica Iași

(a), F.C. Argeș (d), Politehnica Timișoara (a), Dinamo (d); S.C. Bacău — cu F.C. Baia Mare (a), Politehnica Iași (d), Dinamo (a), Jiul (d), F.C.M. Brașov (a), Sportul (d), Rapid (a), F.C. Olt (a), Steaua (d). Apreclind, cu obiectivitate, că misiunea Politehnicii Iași de a rămâne în A e la limita imposibilului, să adăugăm că nici S.C. Bacău n-are prea multe motive de speranță: e singura echipă din „horă” cu 5 meciuri acasă (punctele de pe teren propriu neputînd, reamintim, să-i amelioreze poziția la „adevăr”) și singura care urmează să întâlnească în partide directe actualul „podium” al clasamentului! Fără să fie pierdută, situația ei e foarte dificilă. Și pe F.C.M. Brașov o așteaptă un program greu, cu Steaua, Dinamo și Craiova, dar care partidă e ușoară acum, cînd nu doar fiecare punct, ci și fiecare gol atrîna imens? Chimia, deși cu întâlniri (teoretic) mai fără miză în final (deplasări în județul Hunedoara), e trasă înapoi de un golaveraj catastrofal, și Baia Mare (ultimul meci la București, cu Dinamo!) tremură etc. etc.

E însă prematur de dat verdict. Să mai așteptăm. Multe se mai pot întimpla.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

Asistat de Iovan și de Balint, Belodedici respinge un atac al Sportului
Fotografie de AUREL NEAGU

A XIV-a ediție a „Centurii de aur”

Pledoarie pentru box

Boxul amator de mulți ani trece printr-un greu purgatoriu. Multe glasuri s-au ridicat împotriva lui, pe motivul că este un sport prea dur, din care cauză sănătatea combatanților este periclitată. Credem că e suficient să arătăm că în parlamentul belgian și în cel britanic au fost introduse moțiuni care cereau desființarea acestui nobil sport, propunându-se chiar amendarea celor care în viitor vor încrușișă mânușile. Sigur că aceste glasuri și-au găsit adepți, mai mult sau mai puțin convinși, dar care în final au avut o influență nefastă asupra pugilatului. Astăzi, constatăm că, atât la noi, cit și aiurea, tineri, care să pună mânușile de box se găsesc din ce în ce mai puțini, în ciuda faptului că boxul amator este dirijat de regulamente cu totul și cu totul diferite de cele ale profesionalismului. Cu toate că și unii și alții fac box, criteriile de comparație sînt total diferite, chiar dacă ei urcă treptele ringului, îmbracă mănușile de box, ascultă număratoarea arbitrilor sau sfaturile omului de colț. Realitatea e ineluctabilă: numărul tinerilor doritori să practice nobila artă scade. Și acest lucru se întimplă tocmai atunci cînd forul internațional de box amator a luat serioase măsuri de ocrotire a combatanților: severe controale medicale, oprirea pe două luni a celor care au suferit K.O., obligativitatea protezei dentare și, probabil, în curînd și a căștii de protecție. Deocamdată casca nu este obligatorie, dar trebuie să menționăm cu bucurie că la această ediție am văzut mulți, foarte mulți boxeri purtînd cască. Și atunci ne întrebăm de ce oare a XIV-a ediție a „Centurii de aur” s-a

desfășurat sub un semianonimat, căci niciodată de-a lungul anilor nu ne-a fost dat să vedem tribunele goale chiar și în ziua finalelor. Și e păcat deoarece anul acesta boxerii români au reușit să obțină rezultate șase medalii cu aur. Dar nu numai atît. Doi boxeri români au reușit să învingă — greu, e adevărat — două nume sonore ale boxului amator: la categoria semigrea (85 kg), Petre Borneșcu l-a învins pe marele favorit, campionul mondial „en titre”, cubanezul Pablo Romero, iar în gala finală, la mijlocie, Doru Maricescu (despre care aminteam în numărul trecut al revistei) a învins, într-un meci dramatic, pe campionul mondial, cubanezul Bernardo Comas.

Boxul românesc are o veche tradiție în cei aproape 80 de ani de existență. Nu este cazul acum să dăm nume de campioni europeni, olimpici, sau balcanici, dar dorim să reamintim că nume sonore ale vremurilor trecute sau imediat prezente au urcat treptele ringului, nu totdeauna pentru cucerirea unui titlu european, ci din dorința de a descifra acest minunat sport. Ii amintim pe temutul profesor de drept roman, spaima studenților anilor 30, Stoicescu, pe dirijorul Operei române Egizio Massini, pe scriitorii Ionel Teodorescu, Constantin Chiriță sau Dan Deșliu. Și pentru că sintem aici să-i reamintim și pe Hemingway, Jean Paul Belmondo, Jean Gabin care la rîndul lor au gustat din cupa victoriei sau din amarul înfrîngerii. Am spus toate acestea pentru a demonstra că boxul nu este atît de periculos pe cît pare atunci cînd vedem sîngerînd o arcadă sau pe cite unul învîns în urma unei lovituri necruțătoare. Există

sporturi mult mai periculoase, care, nu știu de ce, ne scapă din vedere atunci cînd punem la stîlpul infamiei boxul. După părerea noastră, în sala de antrenament a boxerilor se află aparate pe care nu le prea întîlnim la alte discipline: coarda, oglinda, para, mingea dublu susținută etc. Cel ce vine la antrenament este în cîștig căci el dau tînarului siguranță în forțele sale. Este interesant, de amintit că în marea lor majoritate, cei ce fac box devin pașnici. Ei acceptă lupta egală numai în ring. E cazul să reamintim celebrii maximă a lui Giraudoux: „În zadar îl pîlmuiți! Nu vă răspunde. E doar campion de box”. În ultima carte a lui Ion Băieșu, întîlnim un personaj, chirurg de primă mînă, care chiar dacă nu folosește totdeauna pumnii în împrejurări fericite, știe să se apere atunci cînd viața îl scoate în cale un bătaș, căci respectivul personaj a făcut box în tinerețe, și asta-i prinde bine. Noi credem că penuria de reale talente se datorează în mare parte unei orientări greșite, care, din păcate, dăinuie cam de mulți ani. Tinerii au nevoie de modele în afară antrenorilor, iar multe glorie trecute refuză să mai vină la gale. Motive sînt multe. Prezența lor ar face foarte bine. Ne gîndim la Gheorghie Negrea, primul campion european român, vicecampion olimpic, „unul din cei mai buni boxeri pe care i-a avut țara, recunoscut pentru calmul său în ring...”, la Mihai Stoian zis Pelicanul, boxerul cu brațe kilometrice, înzestrat cu știința unei perfecte apărări, la Cornel Hoduț (despre al cărui destin, continuăm să ne abținem) fost campion al țării la semimijlocie, un foarte talentat și inimos boxer, sau la veteranul ziaristilor de specialitate Paul Ochialbi, omul care știe totul despre box, căci mai mult de 30 de ani numai box a „mîncat”. De asemenea, credem că trebuie atrași toți boxerii de altădată, căci este păcat să întîlnești o fostă glorie care, întrebată de ce nu mai vine la gale, să-ți răspundă cu un semn ușor de înțeles.

Și la această ediție a centurii, am observat grave greșeli de arbitraj. Să abordăm puțin deci, problema arbitrilor. Ei nu au multe păcate, doar două, dar determinante: cînd sînt judecători privesc uneori dintr-o optică cel puțin stranie și dau, deci, decizii eronate, iar cînd se află pe ring nu văd totul. Astfel Florian Piroiu, în meciul dintre nigerianul Samson Akpabio și coreeanul Piong Song, a lăsat lupta să continue, cu toate că o proteză era pe jos (și regulamentului este categoric din acest punct de vedere), iar fostul campion la mijlocie, Gheorghie Chivăr, arbitriind meciul din finală dintre Petre Borneșcu și Marcel Marcu ridică proteza de jos, o duce la colțul opus pentru a fi spălată și o dă celui care avea de fapt proteză, deci nu era pe fază. Dar, am fi nedrepti dacă nu am spune că tot la actuala ediție a centurii am văzut și altfel de intervenții: arbitrul spaniol Emanuel Mateu a observat că reprezentantul nostru, Marin Vișan, în meciul cu cubanezul Valdes, nu poartă proteza. L-a trimis în colț, iar antrenorul acestuia a fost obligat să dea proteza elevului său. Asemenea arbitri nu fac decît serviți boxului, dar asemenea antrenori lipsiți de elementara grijă pentru sănătatea elevilor lor trebuie sancționați.

Și pentru că am abordat problema antrenorilor să mai zăbovim puțin. La conferința de presă, Mihai Trancă, secretarul federației, a menționat că la acest turneu, care de fapt este un test pentru marile competiții ale anului vor fi încercați și niște juniori. Încercați și nu lăsați să lupte atunci cînd meciul va fi prea greu pentru ei. Întrebăm, deci: de ce juniorul Ion Turcitu nu s-a bucurat de prosopul antrenorului atunci cînd se vedea cu ochiul liber că lupta sa cu sovieticul Serghei Tomașenco a fost inegală? Urmarea: Turcitu a fost făcut K.O., iar antrenorul său părea supărat tot pe bietul invins.

Așa cum spuneam la ora actuală casca de protecție nu este

obligatorie, dar va fi. La ediția din acest an a „Centurii de aur” majoritatea delegațiilor și-au trimis boxerii cu cască. Spre surprinderea mea, nici un român nu a purtat cască. De ce oare? De ce nu s-a remediat această deficiență din timp? Oare Nigeria are un box mai la zi decît al nostru?

Anul acesta surpriza ne-a produs-o delegația bulgară, care a prezentat o garnitură completă, practicanță a unui box modern, în linie, și foarte curat. La masa presei ne-a vizitat un fost boxer al anilor trecuți, azi inginer, care ne mărturisea: pe vremea mea, bulgarii practicau un box de slabă calitate și niciodată n-au constituit o problemă pentru noi. Ce se întîmplă cu boxul nostru? În finale bulgarii au avut numai doi reprezentanți: la semiușoară și la supergrea. Petar Stoimenov la +91 ne-a demonstrat că știe mult box, are clarviziune pe ring și ceea ce este mai important s-a bătut ca la categoriile mici. Antrenorii noștri ar trebui să privească mai lucid această realitate.

Fără îndoială, meciul cel mai frumos ni l-a oferit Doru Maricescu, care l-a întrecut de o manieră exemplară pe campionul mondial cubanez. El se află în mare dispoziție de luptă, are curaj, joc de picioare și ochi de vultur. Acest succes nu trebuie să-l îmbete, căci acum are de apărut o carte de vizită de rezonanță. Înainte de a încheia îl salutăm cu admirație pe veteranul Ilie Dragomir, care în ciuda vârstei, 28 de ani, practică un box de o rară frumusețe; datorită mobilității și mai ales ochiului. Garda lui este foarte vulnerabilă, dar la ora actuală nu-i putem dori decît aceeași condiție fizică și aceeași agerime a ochiului.

Dacă din punct de vedere al rezultatelor actuala ediție a „Centurii de aur” a fost favorabilă reprezentanților români, din punct de vedere al succesului la public, ea a fost un eșec. Viitorul va demonstra în ce măsură am avut dreptate.

DAN BIRLĂDEANU

Mult succes handbaliștilor de la Minaur Baia Mare în meciul de la Zaporoje!

● 22—17 în prima manșă a finalei Cupei I.H.F. ●

În fața unei săli arhipline, care a susținut-o frenetic, echipa masculină de handbal Minaur Baia Mare a făcut, duminică, un pas important pe drumul cuceririi Cupei I.H.F., întrecând în prima manșă a finalei pe Z.I.I. Zaporoje cu 22—17 (10—7). După cum v-ați putut lămuri și din transmisia directă efectuată de televiziune, partida a prilejuit o luptă aspră, purtată fără menajamente, studenții sovietici (de la Zaporojijski Industrialni Institut)

Șut Flangea și încă un gol în dreptul lui H.C. Minaur Baia Mare!

opunând o dirză rezistență și cedând abia în final, cind (de la 13—14 în minutul 46) jucătorii maramureșeni s-au desprins decisiv, oferind tribunelor un spectacol electrizant și, încă mai mult, gol după gol! Deși fără Covaciu (hernie de disc) și cu Mironiuc încă nerestabil (dr. Coriolan Poo i-a aplicat infiltrații cu novocaină la umăr), Minaur a pus tot sufletul și, animată de Maricel Voinea (la marele meci al carierei lui, 13 goluri!), s-a îndreptat până la urmă spre o izbândă clară, care îi dă în mod justificat dreptul să vizeze la cucerirea trofeului, unul dintre cele mai prețioase din handbalul internațional. Formația antrenată de Lascăr Pană și Petre Avramescu, mindria sportivă a minerilor băimăreni, a demonstrat astfel că șirul de victorii obținut în actuala ediție a Cupei I.H.F., 9 la număr, s-a constituit pe foarte multă muncă și pe tot atita inspirație, sprijinite cum se cuvine, prin crearea unei atmosfere propice celei mai înalte performanțe de organele locale.

Dublă semifinalistă (1979 și 1981) în Cupa I.H.F., pe care nu ne-am sfiș s-o comparăm cu Cupa U.E.F.A. din fotbal, echipa maramureșeană se află acum mai aproape ca oricind la numai 60 de minute de joc, de mult rivnitul trofeu! Vor fi însă, ne permitem să anticipăm, 60 de minute „de foc”, gabaritul jucătorilor ucraineni, cu o medie de înălțime (1,95 m) pe care ar invidia-o destule formații cu renume din baschet, omogenitatea și experiența lor (câștigători ai ediției 1982/83 a Cupei I.H.F.) avind să însemne tot altele obstacole în calea handbaliștilor noștri. Cum îi cunoaștem însă pe băimăreni, talentați și harnici, gata de orice sacrificiu, dispuși să lupte până la ultima picătură de energie, sîntem convinsi că ei vor ști să-și apere „cu dinții” avantajul de 5 goluri acumulat duminică, bucurindu-și suporterii și dăruindu-le o mare satisfacție. Dacă și Covaciu va fi recuperat (el urmează un tratament prin acupunctură cu dr. Florin Brătîlă, la Sportul studentesc), el alăturându-se lui Mironiuc, Flangea, Boroș, Neșovici și celorlalți, Minaur va avea cu atât mai multe motive să speră, cu toate că, repetăm, partida de la Zaporoje, programată duminică, de la ora 16 (15 la București), în Palatul sporturilor (7 000 de locuri, toate vindute!), se anunță drept un examen extrem de dificil.

La ora la care aceste rânduri ajung sub ochii dumneavoastră, stimați cititori, vineri dimineața, handbaliștii de la Minaur (împreună cu 90 de susținători) se îndreaptă pe calea aerului spre Zaporoje. Să-i însoțim cu gîndul nostru de bine, urîndu-le mult succes în greaua confruntare care îi așteaptă. Bravo, Minaur, hai, Minaur!

VIDIU IOANIȚOIA ■

SAH

cu Margareta Mureșan

Aprecieri

O performanță de excepție pentru palmaresul șahului românesc a constituit-o clasarea pe locul cinci a echipei noastre masculine la Olimpiada de la Salonic. Cheia rezultatului extraordinar al celor șase membri ai reprezentativei noastre a constat, desigur, în pregătirea preolimpică bazată pe mijloace informaționale moderne și cu specialiști competenți precum și în dăruirea cu care a fost abordată lupta sportivă. Despre toate acestea, și despre multe altele, l-am „descusut” pe Emanuel Reicher, antrenorul coordonator al lotului, „omul din umbră”.

— Stimate maestre, ce elemente au conlucrat în transformarea capacității creatoare, a formei sportive, a inițiativei în eficiență?

— În pregătirea preolimpică am reușit să formăm o echipă omogenă care s-a vădit interesată în pregătirea psihologică anticipativă a viitoarelor meciuri. Jucătorii sînt permanent preocupăți de promovarea noului dovedind spirit de inițiativă. Ne-am împărtășit din experiența competițională și am reușit de-a lungul olimpiadei să atenueăm factorii defavorizanți ai performanțelor (stressul dintre runde, timiditatea, complexele față de adversari valoroși, tradiția rezultatelor directe) accentuînd dezvoltarea factorilor favorizanți (combativitatea, rezistența psihică prelungită la oscilațiile partidei, creativitate, curaj de inovare). Jucătorii doreau meciurile grele, nu le priveau ca pe o povară, deoarece întrecîndu-se cu cei mai buni, numai așa se putea rămîne în elita mondială a șahului. Fiecare membru al echipei a depus eforturi vizibile pentru realizarea a cit mai multe puncte. Cei care au dat randamentul cel mai bun au fost prezenți aproape permanent în formație. Nimeni nu-și închipsea ce infern este să joci 14 partide din 14! Așa s-a petrecut

cu M. Șubă și Fl. Gheorghiu care au jucat non-stop, iar M. Ghinda a susținut 12 partide. În nici o altă echipă din lume nu s-a petrecut un caz similar.

— Băieții se plingeau de aceasta spunînd pe bună dreptate: „Căpitanul de echipă exploatează pe cei cu forma sportivă mai bună”...

— Încă din pregătirea comună de la Predeal i-am amenințat că așa va fi!

— În duelurile avute cu cele mai bune echipe ale lumii echipa a depășit complexul față de adversar incomod?

— Tradiția unor rezultate este greu de înlăturat. Este un fapt demonstrat în practică acțiunea psihologică a temerii de adversar. Cînd un șahist pierde două partide la un altul, atunci devine neîncrezător, la fel și echipa. Meciul cu Iugoslavia a fost special pregătit, jucătorii iugoslavi întrecîndu-ne mereu, de exemplu la ultima ediție a Balcaniadei. La Olimpiadă situația s-a schimbat, am ieșit învingători. Un rol deosebit de greu a revenit marelui maestru M. Șubă, care și-a impus stilul de joc agresiv în fața cunoscutului campion L. Ljubovjević, unul dintre primii zece clasați ai lumii în listele Elo. Cu negrele, M. Șubă a sacrificat o calitate în atac, iar adversarul s-a mulțumit cu remiza. La celelalte mese jucătorii români s-au dovedit superiori.

— Ce rezonanță psihologică au avut infringerile suferite?

— Se știe că nu toți jucătorii reacționează la fel după înfringere, unii se demoralizează și balansul dintre gîndire și stările emoționale devine tot mai mare, alții devin „răi”, folosînd deviza „totul sau nimic”. Amin-două formele sînt departe de-a fi cea mai bună cale de recuperare a pierderii. Jucătorii noștri au manifestat putere psihologică de refacere demonstrînd mari resurse valorice. După înfringerea din fața Angliei, am obținut victoria în fața echipei Bulgariei cu un scor record 3,5 : 0,5, iar după ce am fost depășiiți de reprezentativa Ungariei am punctat la limită 2,5 : 1,5 în meciul cu Israel.

— I-ați însoțit împreună cu Vasile Georgescu, membru al colectivului de antrenori ai lotului, pe zonalisti la Praga. Cititorii noștri doresc să știe ce s-a întimplat cu Florin Gheorghiu că a irosit la numai o jumătate

de punct șansa calificării în faza superioară a campionatului mondial?

— Turneul zonal a venit prea repede după olimpiadă pentru a putea modifica echilibrul psihologic al jucătorului. Una este o participare individuală și cu totul altceva este cea într-o echipă, chiar dacă șahul este un sport individual. La Olimpiadă Florin a obținut cel mai bun rezultat al echipei punctînd decisiv pe contraatac în fața unor jucători de valoare. La zonal situația s-a modificat, Florin trecea drept favorit și adversarii săi erau mulțumiți cu un scor egal. Luptînd din răsputeri pentru evitarea jocului la remiză, a fost suficient să apară o mică deficiență ca echilibrul să fie rupt în defavoarea sa și riscurile luptei să se dovedească prea mari. Florin a pierdut două partide cam pe nedrept, la Mokry și Ermenkov.

— Mihai Șubă a condus autoritar, dar apoi, după runda a XII-a, a trecut printr-un moment critic. Atunci s-au jucat numeroase partide intrerupte și orele pentru analiza lor, pentru pregătirea viitoarelor întîlniri și partidele propriu-zise s-au cumulat ajungîndu-se pînă la 18 ore de șah pe zi. Cum au fost acele ultime cinci zile de infern?

— Cu șase runde înainte de sfîrșitul turneului Mihai era calificat dacă ar fi remizat restul de partide. Dar marele maestru timișorean dorea cu orice preț victoria în turneu mizînd pe rolul psihologic al poziției în clasament conform principiului că „punctele aduc puncte”. Am avut de suportat un moment dificil din cauza bucuriei calificării și al „riscului relaxării” sale. Partida cu marele maestru Schmidt a fost urmarea multor greseli consecutive încercînd să cîștige o poziție egală. Pierzînd această partidă finalul competiției a fost cu emoții.

— Ceea ce s-a întimplat între runde este o experiență unică, rezultatul lui Mihai Șubă? clasaarea pe locul întîi la calificare de puncte ne-a adus bucuria calificării în turneul interzonal. Cu o pregătire continuă și un suport moral superior, M. Șubă poate trece pragul înspre turneul candidaților, performanță ratată milimetric în ediția anterioară a campionatului mondial.

MARGARETA MUREȘAN ■

Rugby: 7—6 cu Italia

Fotografii de IORGU BĂNICĂ ■

ăstua i-aș da un claxon” „Care mă”, „Tractoristului oprit pe mijlocul drumului care semnalizează stînga”. „No, că dară nu-i bolund, ori chior, să nu mă vadă”. Intr-adevăr, era greu de presupus că, așteptînd pe banda sa, tractorul va vîrta la stînga tîind calea celor ce veneau din sens contrar. De cite ori viața, însă, nu contrazice cea mai elementară logică; de cite ori ceea ce e firesc și limpede pentru 999 de oameni, nu e exact pe dos pentru al 1 000-lea? Așa s-au întimplat lucrurile și cu Palade, care a rotit brusc volanul spre stînga, tocmai cînd Trabantul se afla la cîțiva metri de tractor. „S-a zis cu noi” doar atîta a avut timp să rostească Ieronim, întocmai ca pilotul din „Zbor periculos”, care își dă seama că enormul D.C. 10 nu mai poate evita lovirea obstacolului din beton, un gard se pare, atunci cînd încearcă disperata soluție a unei aterizări forțate pe plaja oceanului. Coliziunea dintre robustul tractor și fragilul autoturism a fost năprasnică. La fel precum taurul infurcat speculează imprudența toreadorului și-l ia în coarne, aruncîndu-l cit colo, ca pe un obiect neînsemnat, la fel și autoturismul, transformat în părțile lui componente, a fost proiectat în șanțul șoselei, nu înainte de a cosi în traiectoria sa haotică cele trei femei care

așteptau, discutînd cu spatele la șosea, în stația de autobuz. Felicia, învățătoarea, cea mai tînră dintre ele, a declarat apoi: „Nu prea eram atentă la discuția femeilor care degenerase în birfă. Mă gîndeam la ce-orl fi făcînd cele două gemene ale mele, singure acasă, căci soacra mea plecase dis de dimineață la fîrg. Auzînd bubuitura am întors repede capul în direcția respectivă. Asta m-a salvat să nu fiu lovită în plin de bucățile de mașină ce zburau spre mine. Porțiunea ruptă din usă m-a zgîrțit doar, ce-i drept destul de adînc, la mina dreaptă”. Celelalte două femei, luate prin surprindere, au fost izbite în plin și aruncate în șanțul șoselei împreună cu resturile caroseriei. „Materialul relativ ușor din care e construit acest tip de mașină, a făcut, spunea un expert, ca lovirea femeilor să nu fie mortală, deși amindouă se află în stare deosebit de critică”. „Băiatul e cel mai bun tractorist de brazdă, nu pot pricepe ce s-a întimplat cu el?”

stînga contează, nu-i ca pe cîmp. N-am observat Trabantul, asta-i”. Șefii unității inovate bat în retragere, tendința de a da vina pe acarul Păun conșturîndu-se tot mai mult. „E adevărat, recunosc ei spașii, nu ne-am organizat prea grozav munca trimițînd cele două tractoare, conduse de oameni fără permise, la atîta distanță, dar el, el, cel de la volan, e totuși în ultima instanță răspunzător pentru manevra sa imprudentă. Doar nu putem ști ce-i în capul celor de tractoriști pe care-i avem în subordine. Noi le-am dat indicații, i-am instruit, dar...”

A pune niște oameni fără calificarea și cunoștințele necesare să facă o treabă care poate deveni extrem de periculoasă, nu numai pentru cei de la volan, dar și pentru cei din jur, dacă nu e realizată precis și cu iscusință, este exact ce și cum un comandant ar trimite în focul luptei niște recruți care n-au pus niciodată mina pe armă.

Un om cu picioarele și coatele rupte, cel de alături cu fracturi la mîna, două femei care încă nu se știe dacă vor supraviețui, iată prețul unei isprăvi care putea fi prevenită printr-un lucru simplu, dar extrem de important, răspundere.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei

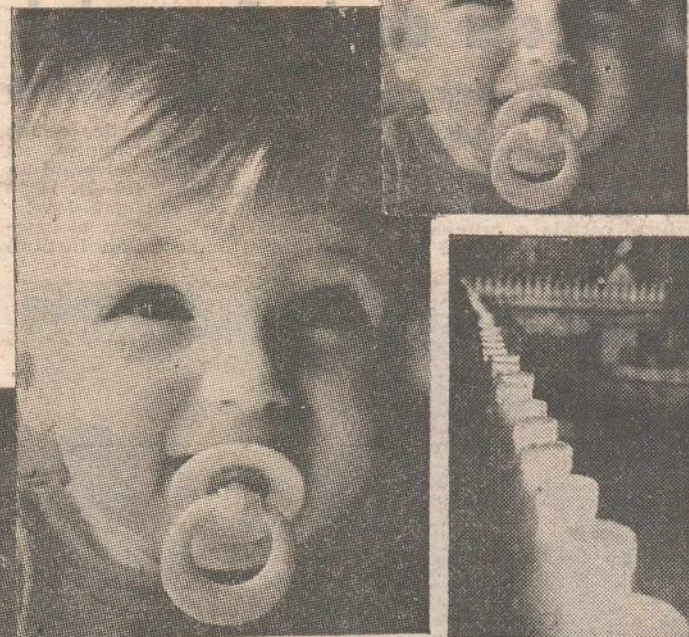
Adevărații vinovați

Atmosfera specifică revenirii naturii la viață, după o iarnă cu totul ieșită din comun prin felul în care a pus la încercare răbdarea și rezistența oamenilor, dar, mai cu seamă, prin necazurile care le-a provocat tuturor. De la copii și pînă la oamenii cu nea în păr, toți contribuie cu cite ceva în comună la treburile specifice începutului de primăvară, care a apărut deodată, caldă și luminoasă, parcă rușinîndu-se că a întîrziat atît de mult. Se ară, se seamănă, se sapă în grădini, se cară gunoiul de grajd pe cîmp, se sporesc pomii și gardurile, al căror alb orbitor contrastează puternic cu negrul pămîntului proaspăt grăpat.

La ora aceea de prînz a sporit mult animația pe drumul important care desparte comuna în două semicercuri perfect egale. La volanul Trabantului său, de culoare verde, Ieronim se îndreaptă spre sediul coloanei auto, unde treburile s-au încheiat tocmai acum, cînd volumul de lucru a crescut. „Parcă îl văd pe Vasile al nostru

cum începe să se tînguiescă și să se plîngă de tot și de toate. Că piesele i-au ajuns tirziu, că oamenii nu-l ascultă, că s-fără experiență și calificare etc. Întotdeauna, cînd șefii mă trimis să-l aduc pe linia de plutire, caută să mă provoace. Doar, doar, mi-oi ieși din pepeni ca să aibă ce reclama în plus. Numai că eu nu mă las angrenat în jocul lui; nu, eu îl demontez fain, frumos, piesă cu piesă. O să asisti imediat la aplicarea tacticii mele, îi spune Ieronim interlocutorului, ocupant al locului din dreapta, nu mai avem decît vreo 5 km. Cert e că nu știe lucră cu oamenii, că-i încercă cu dispozițiile lui contradictorii. Șoferii de la coloana lui, care sînt oameni faini, de ispravă, s-au transformat într-un cuib de viespi și asta numai din cauza lui, care după ce că e un încercă lume, e și un intrigant de primă mină”. Atenția celui de alături, și el șofer, e concentrată parcă mai mult la ce se întimplă pe panglița de asfalt și nu la năzbîțiile șefului de coloană. „Eu, Ieronime,

Reportaj din „Calea Laptelui“

De mult nu mai strigă nimeni pe stradă: lapteeee! Probabil că în 1985 e desuet sau mai simplu, această „marfă“ nu are nevoie de reclamă. Și, uite așa, în București, România, Europa, Terra, adică în „Calea Lactee“ au apărut fabrici de lapte. Mai precis, în Colentina.

Ștefan Dimotie, director numit la 1 aprilie, a venit la fabrică pus pe multă treabă. Laptele e viu; în 24 de ore trebuie să fie hrană: lăut, brinză, unt, frișcă. Timpul este concret; dacă stal totul se strică. Și directorul-om umblă prin toată fabrica. Are unghiile albe — și nu de la ținut mîinile în buzunare — este „șef“ peste 200 mii litri de lapte zilnic, adică atîtea picături de viață imaculată, de lichid nobil și pur cu care fiecare din noi am început să existăm.

Tendința românului este să mănince natural spun statisticile. Și fabrica produce? Probleme? Crema „Excelent“. E un amestec de brinză dietetică și smîntînă dulce. Nu se mai fabrică nicăieri în România. Comerțul nu ia decît 1 800 kg în timp ce fabrica ar putea produce 3 000 kg. Pentru această cremă, absolut „excelentă“ există o instalație automată. Apoi despre ambalaje: dacă ar fi de tip nerecuperabil cîștigul ar fi imens! Și-ar mai fi comerțul... Drumul laptelui pînă în ceașcă e lung. Și laptele se vinde ca și cartofii, pe trotuar, în stradă...

La fabrică este ALB-IMPĂRAT... Este alit de alb incît îmi este jenă să mă plimb de gît cu „Canon“-ul meu, cel mai negru aparat. Și fabrica e curată. De la pompierul fabricii, Ștefan Neacsu la dr. Adrian Cernescu, o volubilă gazdă, la maistrul C-tin. Ștefan, ing. Dumitru Pielaru și pînă la directorul fabricii, toți, adică 340 de oameni, iubindu-și munca mai presus de orice se gîndesc în fiecare zi la noi.

Fotoreportaj de PAUL AGARICI ■

Flacăra, Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Scrisori—audiențe—anchete) — Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Horia Pătrașcu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30, 25 58; PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Politică—economie—știință) — Cornel Nistorescu, Ion D. Goia, Liviu Timbus — 25 66; PROBLEMELE CULTURII (Literatură—artă—învățămînt) — George Arion, Victor Niță — 14 57; PROBLEMELE NOULUI (Reportaj—urgente—sport) — Ovidiu Ioanițoiaia, Ilie Purcaru, Cici Iordache-Adam, Nicolae Grigore, Dumitru Constantinescu, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28; PROBLEMELE REVISTEI (secretariat, foto) — Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor-sef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor-sef 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei“. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA“ — sectorul export—Import presă F.O. Box 12-201, telex 10876; prsfir București, Calea Grivițelor nr. 64-66.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU